

ZBERATEĽ

2005

1

Ročník XI.
Cena 49 Sk

ISSN 1335-8693

MESAČNÍK PRE ZBERATEĽOV • ODBORNÉ ČLÁNKY • INFORMÁCIE • INZERCIA

Pamätná zlatá minca 5000 Sk
s námetom mesta Bardejov -
k rubrike Nové mince (str. 10)

Rakúska známka s pretlačou - k článku
o rakúskych novinkách (str. 5)

Kozmická história Zeme - emisia
nových poľských známok (str. 5)

A. Brunovský: Slovenský raj, 1974. Tvorbu A. Brunovského predstavuje
A. Paulinyová v dnešnej galérii majstrov známkovej tvorby (str. 24-25)

**Z PONUKY
FIRMY
ZBERATEĽ**

Z dnešnej ponuky ★★
námetov fauny a flóry:
morské cicavce na
známkach Argentíny
(str. 41)

Všecka práva vyhrazená.

Nákl. A. Chytla, Smíchov 1496.

TATRANSKÁ LOMNICA.

Pohľad na Vysoké Tatry, ktorý sa nám o niekoľko rokov môže opäť naskytnúť - k článku A. Urminského Tatry a pohľadnice (str. 28)

Pozdrav z balóna Turul - k príspevku Karola Čierneho: Fragmenty o počiatkoch letectva u nás (príloha Zberateľské state)

Farebné odtiene známok anglických kolónií - k článku Z. Radušku (str. 33-35)

Ålandy - známková krajina.
K príspevku I. Lužáka (str. 19-20)

ME vo futbale na telefonných kartách
- MOT, (str. 6-7)

Autotronové značky na okraji PL - k seriálu S. Plšku: Malá škola filatelie (str. 30-31)

Vážení čitatelia, keď som v októbri minulého roka pripravoval úvodník, v ktorom sa vám každoročne prihovám z pohľadu vydavateľa netušil som, že v krátkom čase si budem musieť svoju úlohu zopakovať. Ani nie tak pre veľký úspech, ako z dôvodu nutnosti informovať vás o zmenách, ktoré sa udiali v rámci prípravy vydávania časopisu.

Predovšetkým vám chcem oznámiť skutočnosť, že z funkcie šéfredaktora odišiel V. Kučera, ktorý sa s menším prerušením zúčastňoval na tvorbe časopisu celých desať rokov. Od začiatku sme v kolektíve spolu-

Na margo vydávania Zberateľa v roku 2005 (pokračovanie)

pracovníkov vedeli, že sa na túto úlohu podujal s podlomným zdravím a teda, že na tvorbe časopisu sa bude podieľať s týmto handicapom. Napriek tomu, keď nás vlni v lete informoval, že jeho zdravotný stav sa zhoršuje a s redakčnou prácou bude musieť skončiť, boli sme prekvapení. Samozrejme, že vzniknutú skutočnosť som ako vydavateľ v plnej miere akceptoval a súčasne pristúpil k hľadaniu riešenia, ako zabezpečiť vydávanie časopisu v ďalšom období. Bola to zložitá situácia v čase prípravy a priebehu jesennej aukcie, prípravy vydania albumových listov SR 2004 a ďalších ročníkov ČSR. Úlohou č. 1 však bolo pripraviť bezproblémové vydávanie časopisu aj v ďalšom roku, a to aj napriek tomu, že na najdôležitejších postoch musí prísť k personálnym zmenám. Oslovil som preto svojich najbližších spolupracovníkov, aby sme spoločne hľadali najoptimálnejšie riešenie. Bolo mi zároveň jasné, že nahradíť pána Kučeru, ktorý svojim zanietením neúnavne pripravoval časopis desať rokov, bude zložitá, pretože v jeho osobe išlo o vzácne skĺbenie práce redaktora-filatelistu a zároveň grafika. Najprv som však riešil post predsedu redakčnej rady, pretože pán dr. Zrubec sa vrátil k pôvodným aktivitám vo Zväze slovenských spisovateľov. Po krátkom zvažovaní som tento post ponúkol pani dr. Minarovičovej, známej odborníčke z oblasti numizmatiky, čím som súčasne chcel vyjadriť, že časopis je určený nielen filatelistom. Na moje potešenie, pani Minarovičová s ponukou súhlasila.

Posledným prvým úspešným krokom som funkciu šéfredaktora ponúkol najbližšiemu spolupracovníkovi pána Kučeru, Ing. P. Malíkovi. V predchádzajúcom období vytvorili zohratý tandem, ktorému sa podarilo zvýšiť úroveň časopisu po všetkých stránkach. Na jej udržanie však bolo potrebné vytvoriť opäť spolupracujúcu dvojicu. Keďže nakoniec aj Ing. Malík súhlasil s ponukou, teda že zabezpečí redakčné spracovanie a zostavu príspevkov a bude zároveň garantovať aj odbornú stránku, zalomenie časopisu som zveril profesionálnej grafičke, pani Martine Ďurkáčovej.

Tieto zmeny a opatrenia stačila prerokovať aj redakčná rada, ktorej novou členkou sa stala Mgr. Antónia Paulinyová, bývalá tajomníčka námetovej aj realizačnej komisie známokovej tvorby. Vnímam to tiež ako pozitívny prínos pre prácu na tvorbe časopisu, ktorého prvé číslo nového ročníka práve držíte v rukách. Aj keď možno na prvý pohľad sa vám zdá trochu iné, v podstate by malo byť rovnaké ako tie predchádzajúce. Najmä po obsahovej stránke a aktuálnosťou informácií.

Ak som v novembrovom prihovore napísal, že tento rok nebude pre časopis ľahkým, ešte som netušil, čo budem musieť riešiť. Avšak zároveň som konštatoval, že časopis stojí na pevnejších pilieroch – na podpore a aktívnej spolupráci samotných zberateľov. Pretože vaša mnohoročná dôvera, vážení čitatelia, ma zaväzuje, vynasnažím sa zabezpečiť vydávanie časopisu tak, aby aj naďalej spĺňal tie požiadavky, ktoré od neho očakávate. Ide o náš spoločný záujem s cieľom dosiahnuť, aby nám zberateľstvo prinášalo aj duševné hodnoty, ktoré v dnešnom uponáhľanom a pretechnizovanom živote prijíma ako nevyhnutný relax a životodarný balzam.

Antonín Kulhánek, vydavateľ

ZBERATEL'

Ročník XI. • 2005 • Číslo 1 • Cena 49 Sk

Z OBSAHU / CONTENTS / INHALTS

- **M. Gerec: Špecializácia slovenských výplatných známok, 13** - Známká Bardejov 0,50 Sk / Specialization of Slovak postage stamps, 13 - Stamp Bardejov 0,50 Sk / Besonderheiten der slowakischen Freimarken, 13 - Bardejov 0,50 Sk (11-13)
- **J. Korený: Poliáci v mierových jednotkách / The Polish in peace units Polen in Friedenstruppen (14-15)**
- **J. Hunka-M. Budaj: Máte aj vy v zbierke počítacie žetóny? / Do you also have counting tokens in your collection? Haben sie Rechnungsjettons in Ihrer Kollektion? (17)**
- **I. Lužák: Alandy - známková krajina / Aaland Islands - a stamp country / Aaland Inseln - Briefmarkeland (19-20)**
- **M. Bachratý: Neobyklá frankatúra / Unusual postage / Ungewöhnliche Frankatur (21-22)**
- **A. Paulinyová: Z galérie majstrov známokovej tvorby - A. Brunovský / From the gallery of masters of stamp creation - A. Brunovský / Aus der Galerie der Meister von Briefmarkenwürfen - A. Brunovský (24-25)**
- **A. Urmínský: Tatry a pohľadnice / The Tatras and picture postcards / Ansichtskarten aus den Hohen Tatra (28)**
- **J. Tekel: Petržalka, Devín a cenzúra / Petržalka, Devín and censorship / Petržalka, Devín und Zensur (29)**
- **Š. Pliško: Čo si okrem známok všímame na priehradkových listoch / What we recognise on full sheets except postage stamps / Was findet man interessant an Briefmarkenschalterbogenrand (30-31)**
- **Z. Raduška: Farby a odtiene známok anglických kolónií 1930-1960 / Colours and hues of postage stamps of British colonies 1930-1960 / Farben und Farbnuancen an den Briefmarken aus den Britischen Kolonien 1930-1960 (33-35)**
- **Zberateľské state / Collector's articles / Sammlerbehandlungen - K. Čierny: Fragments o počiatkoch letectva u nás / Fragments on beginning of aviation in our country / Fragmente aus den Anfängen des Flugwesens im unseren Land**

ZBERATEĽ

Mesačník pre filatelistov, numizmatikov, filokartistov, zberateľov telefónnych kariet a iných predmetov zberateľského záujmu

■ **Vydavateľ:** Firma ZBERATEĽ, Bratislava. Registračné číslo časopisu: MK 1188 / 95 zo dňa 1. 2. 1995 | ISSN 1335-8693

■ **Adresa redakcie:** ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 02/ 44 250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk.

■ **Redakčná rada:** RNDr. Milan Antala, dr. Ondrej Földes, Ing. Marian Jobek, Ing. Mirosław Gerec, PhDr. Elena Minarovičová (predsedníčka), Mgr. Antónia Paulinyová, RNDr. Michal Zika a dr. Severín Zrubec (čestný predseda).

■ **Redakcia:** Ing. Peter Malík, PhD. – šéfredaktor, Anton Kulhánek – člen redakcie, Martina Ďurkáčová – grafická úprava, RNDr. Milan Antala – jazyková úprava, Mgr. Pavol Ondráška – preklad do angličtiny.

■ **Cena a predplatné:** Cena za jeden výtlačok 49 Sk. Pri odbere 11 ks a viac vydavateľ poskytuje 20% zľavu. Celoročné predplatné na rok 2005 (vrátane poštovného): Pre abonentov zo Slovenskej republiky 490 Sk, s prílohami 550 Sk, pre abonentov z Českej republiky 922 Sk (740 Kč), s prílohami 982 Sk (785 Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 1086 (28 €), s prílohami 1165 Sk (30 €), pre abonentov zo zámorských krajín 1350 Sk (47 USD), s prílohami 1490 Sk (52 USD).

■ **Zasílanie príspevkov a inzerátov:** Články napísané strojom, na počítači (PC formát WORD) zasielané elektronickou poštou, na počítačových disketách alebo čitateľne napísané ručne. Obrazové podklady na ilustráciu formou zapožičania originálov na základe dohody, elektronickou cestou naskenovaných obrázkov (formát BMP, JPG alebo TIF, min. 300 dpi) alebo zaslaním kvalitnej reprodukcie.

Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s ktorých obsahom sa nestotožňuje. Nevyžadované rukopisy redakcia nevracia.

■ **Tlač:** Tlačiareň KOMPRINT, Borinská 8, 841 03 Bratislava 47, ☎ 02/6446 2403, fax: 02/6446 2404, e-mail: komprint@mail.eurotel.sk, www.komprint.com

■ **Číslo 01/2005:**
Redakčná uzávierka 28. decembra 2004
Do tlače zadané 10. januára 2005
Dátum vydania 14. januára 2005

INFORMÁCIE O SLUŽBÁCH ZBERATEĽA

INZERÁTY

Cena jedného aj načatého riadku inzerátu je 20 Sk. Za zvýraznenie rámečkom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme 30%-nú zľavu. Abonent čiasopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. V záujme uverejnenia presného znenia inzerátov žiadame ich písať na stroji (počítači) alebo čitateľne palíčkovým písmom. Za obsah zodpovedá podávateľ, inzeráty vecne neupravujeme a uverejňujeme ich v došlom poradí.

KOMERČNÉ INZERÁTY A REKLAMY

Cenu za uverejnenie plošných komerčných inzerátov a reklám na vnútorných čiernobielych stránach podľa dodaných predloh účtujeme podľa požadovanej veľkosti plochy:

Celá strana A5 (128 x 180 mm)	3 200 Sk
Polovica strany A5 (128 x 90 mm)	1 900 Sk
Štvrtina strany A5 (64 x 90 mm)	1 000 Sk
Jedna osmina strany A5 (64 x 45 mm)	550 Sk

Pokiaľ nie je dohodnuté inak, redakcia si vyhradzuje právo rozhodnúť o mieste uverejnenia reklamy v časopise. Grafickú úpravu reklám, uverejnenie reklám na farebnej strane a iné neštandardné požiadavky, účtujeme podľa osobitného sadzovníka alebo na základe dohody.

OZNAMY O PODUJATIACH

Informácie nekomerčného charakteru o výmenných schôdzkach, burzách a zberateľských stretnutiach sú uverejňované bezplatne.

PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

V tejto rubrike ponúkany materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 02/44 250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10.00 do 18.00 hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky. K cenám firma účtuje poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia (pokiaľ nie je uvedené inak) vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu Zberateľ. Všetkým abonentom časopisu firma poskytuje na ponúkaný tovar zľavu vo výške 5 %.

WEBOVÁ STRÁNKA FIRMY ZBERATEĽ

Firma Zberateľ na adrese www.zberatel.sk prináša prezentáciu vlastnej produkcie albumových listov, katalógov a časopisu. Zároveň poskytuje zberateľom diskusnú tribúnu. Preto využívajte túto možnosť, píšete, pýtajte sa, informujte, nadväzujte vzájomné kontakty.

Namiesto rozlúčky

Vraví sa, že všetko, čo malo svoj začiatok, raz bude mať aj svoj koniec. Pre mňa teraz nastala tá situácia, keď s pôsobením v redakcii časopisu Zberateľ končím. Nebol by som úprimný, keby som tvrdil, že je to príjemný pocit. Skôr naopak. Akoby až pri takejto príležitosti si človek v plnej miere uvedomí, čo v tejto chvíli stráca a o čo prichádza. Tieto straty však do určitej miery zmierňujú iné stránky. Predovšetkým to, že som mal to šťastie byť pri tvorbe časopisu, spolupracovať s radom vynikajúcich zberateľov a nadviazať aj mnohé krásne priateľské vzťahy. Je to dobrý pocit, keď po takejto spolupráci a súčinnosti ostáva viditeľná stopa. Tiež mám radosť z toho, že síce už pomenej ako doteraz, ale hádam ešte nejaký čas budem môcť prispievať do nášho časopisu. Preto sa nelúčim, iba vyjadrujem poďakovanie za priazeň a súčasne vyjadrujem presvedčenie, že tí, ktorí preberajú štafetu, dokážu časopis pozdvihnúť na ešte vyššiu úroveň.

Viliam Kučera

NOVÉ SLOVENSKÉ POŠTOVÉ ZNÁMKY A INÉ ZBERATEĽSKÉ MATERIÁLY

■ História poštovej dopravy

Slovenská pošta, a. s., 18.12.2004 vydala výplatnú poštovú známku nominálnej hodnoty 9 Sk „História poštovej dopravy“ z emisného radu Deň poštovej známky.

Na známke je zobrazená poštová doručovateľka a piktogramy rôznych dopravných prostriedkov používaných v poštových službách.

Známku s rozmermi 23 x 26 mm, vrátane perforácie (na výšku), viacfarebnou ofsetovou technikou vytlačila tlačiareň Walsall Security Printers Ltd. - CARTOR, Francúzsko, na tlačových listoch s 50 známkami.

Súčasne bola vydaná obálka prvého dňa vydania vrátane pečiatky prvého dňa vydania s domicilom Bratislava. Na FDC sú kresby zobrazujúce spôsob poštovej dopravy v rôznych historických obdobiach. FDC vytlačila tlačiareň TAB, s.r.o., Bratislava, technikou ofset. Autorom výtvarných návrhov emisie je akad. maliar Igor Benca. Známa č. 344.

Doprava poštových zásielok je základnou činnosťou poštových služieb všade vo svete. Význam rýchlej a spoľahlivej dopravy správ si uvedomovali už panovníci prvých starovekých štátov. Na túto službu spočiatku používali peších poslov a jazdcov na koňoch. Najdlhšie v organizovaní dopravy správ a tovarov zašli v období staroveku Rimania. Rímska štátna pošta „cursus publicus“ využívala cielavedome vybudované dláždené cesty a hustú sieť poštových a preprahacích staníc. Okrem jazdcov na koňoch používala rímska pošta aj rôzne druhy cestovných vozov. Najrozšírenejším bol voz nazývaný **rheda currens**, ďalej to boli **carrus**, **carruca** alebo **clabula**.

Stredovek na vyspelosť rímskej pošty dlho nedokázal nadviazať. Týkalo sa to aj dopravných prostriedkov. Na začiatku 16. storočia sa z Uhorska rozšíril nový druh cestovného voza, ktorý prevážal aj poštové zásielky. Dostal pomenovanie **koč**, podľa dediny Kocs v komárňanskej župe, kde ho začali vyrábať. Do skvalitnenia poštovej dopravy významne zasiahli **dilligencie**, ktoré sa v rakúskych cisárskych krajinách, a teda aj na našom území začali používať v 18. storočí zásluhou reforiem Márie Terézie. Dilligencie boli zvyčajne štvorzáprahové vozy a okrem ľudí prepravovali aj ťažšie zásielky.

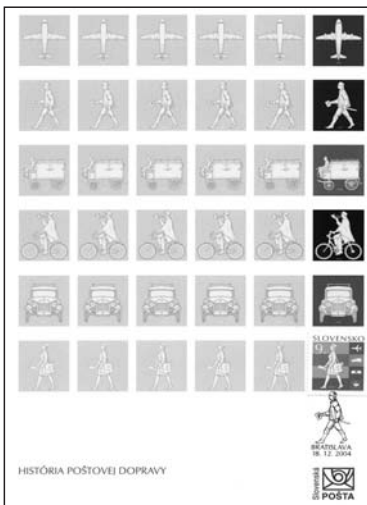
Na technický pokrok vo vývoji dopravných prostriedkov v 19. a 20. storočí rýchlo reagovala aj pošta. **Lode**, **vlak**, **automobily** a napokon aj **lietadlá** sa postupne stali významnými činiteľmi rozvoja poštových služieb v oblasti dopravy zásielok. Na známke je zobrazená

poštová doručovateľka a piktogramy rôznych dopravných prostriedkov používaných v poštových službách.

■ NL: História poštovej dopravy

Slovenská pošta, a. s., 18.12.2004 vydala 18.12.2004 nálepný list k príležitostnej poštovej známke „História poštovej dopravy“.

Na nálepnom liste sú zobrazené piktogramy poštovej dopravy zo súčasnosti a z rôznych historických období. V dolnej časti nálepného listu, ako súčasť piktogramov, je nalepená známka č. 344. V pravom dolnom rohu je logo Slovenskej pošty, a. s..

Autorom výtvarného návrhu nálepného listu je akad. maliar Igor Benca.

Nálepný list ofsetom vytlačila tlačiareň KNÍHTLAČ, Zohor. Predajná cena nálepného listu je 24 Sk.

■ CDV s prítláčou: Deň slovenskej poštovej známky a filatelie

Slovenská pošta, a. s., 18.12.2004 vydala príležitostný poštový lístok s natlačenou známkou „Vinohradnícky motív“ v nominálnej hodnote 8 Sk a prítláčovým motívom „Deň slovenskej poštovej známky a filatelie“.

V ľavej časti príležitostného poštového lístka je umiestnená viacfarebná prítláč zobrazujúca poštového kuriéra na koni a filatelistu s lupou.

Autorom prítláčového motívu je Mgr. art. Štefan Kubovič.

Poštový lístok je vytlačený na bielom ofsetovom papieri gramáže 160 g/m² s hologramom a ofsetom ho vytlačila tlačiareň PROMPT, tlačiareň cenín, a.s., Bratislava.

Predajná cena príležitostného poštového lístka je 11 Sk.

Z NOVINIEK NAŠICH SUŠEDOV

Maďarsko: Vianoce, Sviatok vedy

Maďarská pošta k vlaňajším **Vianociam** pripravila zaujímavé emisie. Jednu známku vydala 28. 10. 2004 s nominálnou hodnotou 48 Ft, ktorá je však dotlač známky s kresbou E. Udvardiovej „Betlehem“ vydané v roku 2002 s pozmenenou nominálnou hodnotou (vtedy mala 38 Ft). K Vianociam boli vydané ešte tri známky s kupónmi na prítláč predlohy dodanej zákazníkovi (tzv. známka s personalizovaným kupónom). Znamky boli vydané 3.11.2004, každá s nominálnou hodnotou 48 Ft v hárkoch s 20 známkami a 20 kupónmi. Na jednej známke je kompozícia s anjelikmi, na druhej sklenené vianočné ozdoby a na tretej vidieť medové koláče. Ku každej známke bola vydaná FDC. Kupóny známok sú potlačené reklamnými textami na objednanie personalizovaných známok i s telefónnym číslom (na

jednom namiesto reklamného textu je symbolická tvár s úsmevom). Znamky s potlačenými kupónmi boli zrej-

me distribuované v novinkovej službe pre filatelistov. Autormi výtvarných návrhov sú P. Berky a L. Robert. Možnosť výberu známky je sympatická, ale námety známok postrádajú výraznejšie vianočné ladenie • **Sviatok**

vedy Maďarská pošta pozdravila vydaním príležitostnej známky venovanej dvom významným orientalistom S. Cs. Körösimu (1784-1842) a A. Steinovi (1862-1943). Znamka s nominálnou hodnotou 80 Ft bola vydaná 3.12.2004. Znamku s kolážou sochy Körösiho, fotografiou A. Steina a pohľadom do pracovne navrhol E. Widerkomm. Na obálke prvého dňa vydania sú ukážky z orientalistických zbierok knižnice Maďarskej akadémie vied (MTA) □ vkn

Poľsko: Kozmická história Zeme

Poľská poštová správa 3. decembra 2004 vydala príležitostnú emisiu s názvom **Kozmická história Zeme**. Štyri známky zobrazujú štyri fázy našej planéty: Narodenie, detstvo, mladosť a zrelosť. Na prvej známke je zobrazené vytvorenie zemegule z protoplazmového disku okolo mladého slnka. Na druhej je zobrazená Zem bombardovaná asteroidmi. Na tretej známke je zobrazená naša planéta v čase dinosaurov. Štvrtá známka zachytáva našu planétu s obiehajúcou medzinárodnou kozmickou stanicou. Znamky boli vydané sútláčou na PL s dvoma štvoricami známok v náklade 500 tisíc hárkov. Súčasne boli vydané dve FDC s dvojicou známok s domicilom Warszawa 1. Autorom výtvarných návrhov emisie je J. Pietras. (Vyobrazenie na 1. str. obálky)

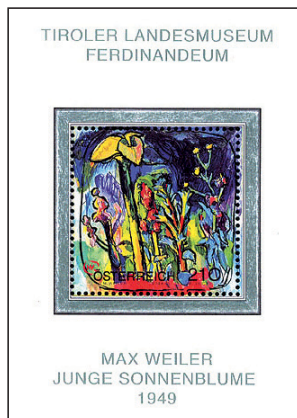
Rakúsko: Moderné umenie, pretalač, akt,

Mladé slnečnice

Rakúska poštová správa 8.10.2004 vydala v poradí 30. známku (0,55 €) v emisnom rade **Moderné umenie**. Na známke je prepis obrazu Jozefa Bramera (1948): Obraz Gašpara v zime. J. Bramer pochádza z Dolného Rakúska a po absolvovaní štúdií sa rýchlo dostal do povedomia kultúrnej verejnosti doma i v zahraničí. Vyštavoval na viacerých výstavách a získal mnohé prestížne ocenenia. Jeho tvorba sa vyznačuje poetičnosťou,

láskou k prírode a domovu. Jeho „Gašpar“ je zobrazený s láskou i vedomým, že môže povedať pravdu, i keď nie vždy je príjemná a ktorý v hĺbke duše verí, že svet sa môže zmeniť k lepšiemu. Grafická úprava známky W. Seidel, náklad 500 tisíc kusov • Dňa 13.10.2004 bola vydaná výplatná známka s preta-

vytlačená do ľavého horného rohu známky a pôvodná hodnota (vľavo dole) bola pretačená strašidelnou postavou netvoru pochádzajúceho z 13. storočia, ktorý žil v podzemí tejto ulice. Autorom grafického návrhu je A. Tuma • O dva dni neskôr, 15. 10. 2004, bola vydaná príležitostná známka s aktom S. Gredenbergovej „Nevybavená“ (Die Wartende) nominálnej hodnoty 0,55 € a v náklade 600 tisíc kusov. Viedenská umelkyňa sa venovala rôznym aktivitám, aby nakoniec svoju obrazotvornosť a kreativitu využila na tvorivú činnosť. Zobrazený akvarel vznikol spontánne a autorka v obraze vyjadrila svoje pocity, kde červené vlasy symbolizujú jej nespokojnosť • Ďalšia emisia s transpozíciou umeleckého diela bola vydaná 18.10.2004. Je to háčok so slávnym obrazom Maxa Weilera **Mladé slnečnice** (1949), ktorý je majetkom Tyrolského zemského múzea Ferdinandeum. M. Weiler (1910-2001) sa venoval tvorbe obrazov, akvarelov, kresieb, grafickým tlačiam, ale aj mozaikae, obrazom na skle, freskám a keramickým obrazom. Bol nositeľom mnohých zahraničných i domácich ocenení. Jeho centrálnym tvorivým záujmom bol dialóg s prírodou, v neskorších rokoch stvárnený do abstraktných tvarov s použitím silných svetlých farieb. Grafická úprava W. Seidel, náklad 500 tisíc kusov □ vkn

čou známky z roku 2002 nominálnej hodnoty 0,51 € na 0,55 €. Pretačená známka zobrazuje **Schonlaterngasse**, malú viedenskú uličku s romantickými lucernami. Zaujímavo bola urobená pretalač: Nová hodnota bola

NOVÉ PEČIATKY

Informácie o pripravovaných príležitostných poštových pečiatkách, ktoré budú na slovenských poštách používané v najbližšom období (zostavené z podkladov technickej ústrednej pôšty v Bratislave poskytnuté k 22. decembru 2004):

■ 2. 12. 2004 Dubnica nad Váhom 1: **200 ROKOV OD PÔSOBNIA ANDREJA MESÁROŠA**

■ 17. 12. 2004 Bratislava 1: **BRATISLAVSKÝ ŠERMIARSKY KLUB F. MARTINENGA / 40. výročie**

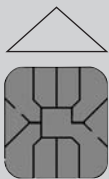
■ 18. 12. 2004 Bratislava 1: **DEŇ SLOVENSKEJ POŠTOVEJ ZNÁMKY A FILATELIE**

Nešťastný koniec francúzskej Indočíny

Od 18. storočia Indočina, nazývaná aj Zadnou Indiú, bola francúzskou kolóniou. V roku 1940 jej územie okupovalo Japonsko. Po porážke Japonska v roku 1945 sa situácia začala komplikovať. Medzi rozličnými domácimi bojovými zoskupeniami, ktorých zjednocoval boj proti spoločnému nepriateľovi - japonským okupantom, po skončení 2. svetovej vojny narastali rozpory. Na severe krajiny sa vytvorila prokomunisticky orientovaná časť, v strednej časti bojovali proti sebe domáci povstalci i vyslané francúzske jednotky. Domáce sily sa nakoniec spojili proti Francúzom, ktorých jednotky po ťažkých bojoch a porážke pri Dien Bien Phu v roku 1954 boli nútené Indočinu opustiť. Tieto udalosti pripomína známka (0,50 €) s obrazom francúzskeho vojaka vytvoreného podľa originálnej fotografie. Znamka vyšla v máji tohto roka ako vzdanie úcty padlým Francúzom □ Zc

MALE OKIENKO TELEKARTISTU

/81/

RUBRIKA PRE ZBERATELOV
TELEFONNYCH KARIET

Marián Jobek

Co nové pribudlo do našich zbierok slovenských verejných TK ?

V MOT 73 som naposledy nie príliš lichotivo opisoval novovydané slovenské verejné TK s novým dizajnom od Slovak Telecomu (A 191 a A 192), ktoré boli dodané na trh ešte v januári 2004. Odvtedy ubehol takmer rok, keď Slovak Telecom konečne uviedol na trh ďalšie nové slovenské verejné TK. Stalo sa tak v mesiaci november 2004, a musím povedať, že tentokrát náš monopolný

výsledky hokejovej ST Extraligy v sezóne 2003/2004. Obidva kluby totiž skončili v uplynulej sezóne vo finále, pričom Dukla Trenčín po víťazstve 4:2 na zápasy sa stala majstrom Slovenska. Keďže na ďalších miestach skončili ako tretí hokejisti HC Slovnaftu Bratislava a ako štvrtí hokejisti HC Košice, mali by nasledovať verejné TK zobrazujúce niektorého z hráčov (kapitánov) uvedených klubov a po nich by malo nasledovať ďalších šesť klubov. Uvidíme, necháme sa prekvapiť.

A 193 3/2004 50 000 ks	č. 1 Dukla Trenčín 180 Sk + 20 zadarmo (100 jednotiek)	čip GEM 6b 50 000 ks'
A 194 4/2004 50 000 ks	č. 2 HKM Zvolen 120 Sk (60 jednotiek)	čip GEM 6b 50 000 ks

Na TK je použitý klasický číslovač TČi (v hornej časti zaoblený), ktorý má však rôznu veľkosť. Nadalej však platí, že ak tvar číslovača TČi je rovnaký a rôzna je len výška alebo dĺžka číslovača, nie je dôvod na osobitné označovanie.

spracoval: mjobek

operátor príjemne prekvapil. Aj tí, čo sa bližšie nezaujímajú o šport, možno z dotieravej, všade prítomnej reklamy vedia, že Slovak Telecom je generálnym sponzorom slovenskej hokejovej ST Extraligy. Keďže podporu slovenského hokeja Slovak Telecom chápe, citujem zo zadnej strany TK „ako príležitosť posunúť slovenský hokej o krok vpred“, rozhodol sa vydať číslovanú sériu hokejových klubov ST Extraligy. Keďže číslo 1 má pridelené hokejový klub Dukla Trenčín a číslo 2 hokejový klub mesta (HKM) Zvolen, dá sa z toho dedukovať, že základom číslovania hokejových klubov v budúcej 10 kusovej sérii by mali byť

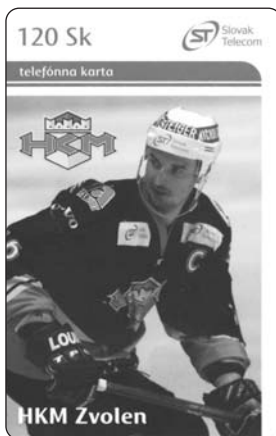
Majstrovstvá Európy vo futbale – I. časť

V dňoch 12. júna až 4. júla 2004 sme na televíznych obrazovkách mali možnosť sledovať, a tí šťastnejší, náruživjší alebo bohatší aj osobne, na vlastné oči, záverečný turnaj EURO 2004 v Portugalsku, na ktorom sa stretlo po úspešnom zvládnutí kvalifikácie 16 najlepších futbalových mužstiev Európy.

Stalo sa už tradíciou, že najlepšie národné mužstvá nášho kontinentu sa stretnú každé 4 roky, aby spoločne zápoli na záverečnom turnaji o titul majstra Európy. Tak to bolo aj minulý rok, kedy zúčastnené mužstvá boli rozdelené do 4 základných skupín (A až D) po štyroch mužstvách, a to (podľa abecedy):

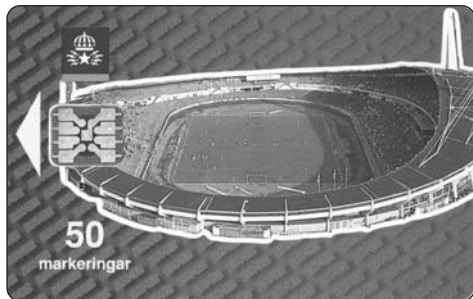
- skupina A:** Grécko, Portugalsko, Rusko, Španielsko,
- skupina B:** Anglicko, Francúzsko, Chorvátsko, Švajčiarsko,
- skupina C:** Bulharsko, Dánsko, Švédsko, Taliansko,
- skupina D:** Česko, Holandsko, Lotyšsko a Nemecko.

Ako z prehľadu skupín vyplýva, naše mužstvo na záverečnom turnaji (treba povedať, že už tradične), po rozdelení federácie už tretikrát po sebe (1996, 2000 a 2004), chýbalo. Zato už druhýkrát na tomto šampionáte nechýbali českí reprezentanti, ktorí už na prvom turnaji po rozdelení federácie, a to na EURO 1996 v Anglicku (obrázok - 2 str. obálky), urobili doslova „dieru do sveta“, keď podľahli až vo finále po predĺžení nemeckým reprezentantom 2:1. Privátna TK je zo série 4 kusov, má náklad 5000 ks, označenie 18/03.96, katalógové číslo B 20. K EURU 1996 sa ešte bližšie vrátim v II. časti tohto článku. Kde sú tie časy, kedy na obdobnom turnaji v roku 1976 v slávnom belehradskom finále porazilo vtedajšie Čes-

koslovensko bývalú Nemeckú spolkovú republiku 3:2, a to aj vďaka až ôsmim slovenským hráčom z jedenástich na ihrisku (t.j. mimo brankára Viktora, záložníka Panenku a ľavého krídla Nehodu) a sa stalo Majstrom Európy. To je už dávno a tento úspech vzhľadom na krátku éru telefónnych kariet nemožno ešte zdokumentovať.

V tomto smere je však už možné čiastočne si pripomenúť futbalové EURO 1992, ktoré „uniklo“ ešte vtedy spoločnej federálnej futbalovej reprezentácii. Záverečný turnaj sa hral vo Švédsku v júni roku 1992. Iróniou tohto turnaja bola reprezentácia Dánska. Táto bola určená ako náhradník za pôvodne postupujúcu novovzniknutú Juhosláviu, na ktorú však boli uvalené medzinárodné

sankcie za rozpútanie vojny v súvislosti s rozpadom bývalej Federatívnej republiky Juhoslávie. „Náhradník“ nakoniec celý turnaj prekvapujúco vyhral. Tento turnaj sa hral na 4 futbalových štadiónoch, pričom už v tom v období, v čase ešte len rozbiehajúceho sa používania TK, švédsky oficiálny operátor vydal vo februári 1992 spolu 4 TK, na ktorých boli vyobrazené všetky 4 štadióny. Prvá ukážka predstavuje pohľad na štadión Ullevi v Göteborgu (obrázok č. ...), náklad je 50.000 ks, 50 jednotiek, ozna-

čenie LYZA 60102/017 1992 02 a druhá ukážka predstavuje pohľad na štadión Råsunda v Štokholme (obrázok č. ...), náklad je 100.000 ks, 50 jednotiek, označenie LYZA 60102/016 1992 02. Samotná séria je veľmi hľadaná a musím priznať, že dodnes sa mi za celé tie roky nepodarilo celú sériu skompletizovať.

spracoval: mjobek

Chorvátska výplatná: Virovitica

Chorvátska pošta 16.8.2004 vydala ďalšiu výplatnú známku v emisnom rade Chorvátske mestá. Mesto Virovitica na známke reprezentuje barokovo-klasicistický Pejačevićov palác z roku 1804. Názov mesta sa odvodzuje od mena rieky Verevca alebo Virovec, ktoré sa spomína už v roku 950. Podľa iného názoru názov mesta pochádza z maďarského Verocze (malá brána). Dejiny mesta začínajú roku 1234, keď vojvodca Koloman udelil osídleniu „magna villa Wereucha“ rad privilégií. Patrónom mesta sa stal sv. Rochus po morovej epidémii roku 1552.

Mesto malo významnú geografickú polohu a stalo sa významnou križovatkou obchodných ciest, kadiaľ viedla aj niekdajšia hlavná rímska cesta. V meste sa zdržoval aj chorvátsko-maďarský kráľ Belo IV. a práve tu roku 1242 vyhlásil Gradec, dnešný Záhreb, za slobodné kráľovské mesto. V 18. storočí sa v meste postavil františkánsky kláštor a kostol sv. Rochusa pokladaný za najkrajšiu sakrálnu stavbu vo vnútornom Chorvátsku. Ďalšia významná stavba mesta – budova prvej chorvátskej sporiteľne pochádza z 19. storočia.

Známku hodnoty 5,00 kn vytlačila viacfarebným ofsetom v TL po 50 ks tlačiareň Zrinski v náklade 1 mil. kusov. Je vhodné poznamenať, že hoci ide o výplatnú známku, výtvarným riešením i formátom sa vyrovná príležitostným známkam. Najmä pre tohtoročné miniatúrne slovenské výplatné známky je svetlým vzorom.

Ivan Lužák

Zo zasadania redakčnej rady

Koncom minulého roka, 27. novembra 2004, zasadala redakčná rada časopisu Zberateľ. Zasadanie malo mimoriadne náročný program. Ved' okrem obvyklých bodov programu, akými sú hodnotenie úrovne časopisu za posledné obdobie a obsahové zameranie časopisu v najbližšom období, členovia tohto orgánu prerokovali niekoľko mimoriadne závažných skutočností. Vydavateľ časopisu, p. A. Kulhánek prítomných oboznámil s ukončením pôsobenia V. Kučeru vo funkcii šéfredaktora 12. číslom časopisu ročníka 2004 a vymenovaním do tejto funkcie Ing. P. Malíka, pričom technickú stránku prípravy časopisu bude zabezpečovať p. M. Ďurkáčová. Po predchádzajúcich konzultáciách potom A. Kulhánek predniesol aj návrhy na zmeny v zložení redakčnej rady. Z funkcie predsedu redakčnej rady uvoľnil Dr. S. Zrubca, ktorý pre svoj vysoký vek znížil svoje aktivity a činným zostáva iba vo Zväze slovenských spisovateľov. Na poste predsedu redakčnej rady dr. Zrubca vystriedala Dr. Elena Minarovičová, ktorú čitatelia poznajú predovšetkým z príspevkov z oblasti numizmatiky. Kolektív členov redakčnej rady bol doplnený o pani Mgr. Antóniu Paulinyovú, ktorá si priazeň čitateľov získala sériou článkov o tvorcach slovenských poštových známok.

Záverom vydavateľ odstupujúci činníkom poďakoval za vykonanú prácu a novovymenovaným zaželal na ich postoch mnoho úspechov. □ vkn

Naozaj potrebujeme všetky tieto nominálne hodnoty?

Na XXI. dňoch filatelie Slovenska v Bratislave zástupkyne Slovenskej pošty, a. s., účastníkom predložili emisný plán slovenských poštových známok na rok 2005 už aj s navrhovanými nominálnymi hodnotami. Čo nám teda vydavateľ pripravuje? Plánuje vydanie 20-tich známok, čo je vítané zníženie počtu. Predpokladá sa 14 termínov vydania (mohlo by ich byť menej, ale na to Technická ústredňa pošt príde časom sama). Chvályhodné je, že známky nebudú vychádzať počas letnej dovolenkovej sezóny (výhodné pre distribútorov by bolo posunutie emisie „Ochrana prírody – kone“ z posledného júnového dňa na skorší termín, aby sa distribúcia stihla ešte pred prázdninami). K námetovej skladbe známok sa nebudem vyjadrovať, vždy budú spokojní i nespokojní zberatelia.

Prekvapujúce je zaradenie jednotlivých známok medzi výplatné a príležitostné. Doteraz sme výplatné známky chápali ako známky na dlhodobé použitie, vydávané v úspornom najmenšom formáte, ktoré sa podľa potrieb poštovej prevádzky dotlačali. Dlhodobu sme mali dva emisné rady „Mestá“ a „Prezident SR“, ktoré boli v roku 2004 doplnené o netradičné výplatné známky „Kvet“, „Vstup do NATO“ a „Deň poštovej známky - História poštovej dopravy“. Znamená to, že Slovenská pošta prichádza s akousi novou, neznámou koncepciou výplatných známok, resp. výplatné známky chápe inak. V tomto roku plánuje dokonca vydať výplatnú známku „Deň poštovej známky“ s kupónom! Budú sa tieto výplatné známky aj dotlačať?

Asi najväčšiu diskusiu vyvolajú navrhnuté nominálne hodnoty. Z najnižšej nominálnej hodnoty 9 Sk je zrejme, že v budúcom roku stúpne základné poštovné z 8 na 9 Sk. Bohužiaľ, v čase písania tohto príspevku ešte nebol k dispozícii prehľad nových poštových sadzieb, takže neviem posúdiť, aké určenie majú jednotlivé nominálne hodnoty známok. Priemerná hodnota známky je veľmi vysoká – 21,35 Sk.

Otázka neúmerne vysokých nominálnych hodnôt nie je „na stole“ po prvý raz. Zástupcovia Slovenskej pošty na ňu opakovane odpovedajú, že nominálne hodnoty sú stanovené podľa potrieb prevádzky. V emisnom pláne je 16 rôznych nominálnych hodnôt, čo je veľmi veľký počet, svedčiaci o nekonštruktivnosti a úplne sa vymyká z emisnej praxe krajín Európskej únie. Jedine najnižšia hodnota 9 Sk je zastúpená viacerými známkami (piatimi), ostatné nominálne

hodnoty (15, 16, 18, 19, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 30, 31, 33, 34, s 35 Sk) sú zastúpené po jednej známke. Na aké zásielky sú tieto nominálne hodnoty určené neviem a zberatelia by sa to od Slovenskej pošty radi dozvedeli. Rovnako aj metódu, akou sú tieto „potrebné“ nominálne hodnoty určované.

Vyzerá to tak, akoby sa Slovenská pošta snažila v maximálnej miere o jednoznámkové frankatúry. Ale je to pri súčasnej jednoročnej životnosti sadzieb snaha adekvátne? Napr. na akú jednoznámkovú frankatúru sa v budúcom roku použije 10 miliónov kusov minuloročnej 20-korunovej známky „Europa - Prázdniny“ alebo 2 milióny kusov 26-korunovej známky „Rímske légie v Trenčíne“? Nezapokuje sa podobná situácia aj o rok? Je pri stanovení nominálnych hodnôt vzatý do úvahy aj stav zásob Technickej ústredne pošt v Bratislave? Na myslím predovšetkým samostatne nepoužiteľné hodnoty 0,50 až 8 Sk, ktoré môžu byť využité ako násobné frankatúry (napr. v tomto roku 2x 7 Sk namiesto 14 Sk a pod.).

Navrhujem, aby omnoho väčší počet známok, povedzme 70%, mali nominálnu hodnotu najpočetnejších zásielok 9 Sk, aby bola zabezpečená čo najväčšia pestrosť vyplácania týchto zásielok. Vysoké nominálne hodnoty by mali byť vyberané veľmi zodpovedne, len na najfrekvencovanejšie druhy zásielok, ktoré nie sú vyplácané odťahkami výplatných strojov, ale známkami. Pre málo početné a zriedkavé zásielky treba uvažovať s viacznámkovými frankatúrami. Predložené nominálne hodnoty považujem jednoznačne za neopodstatnené zaťaženie zberateľov! Podľa skúseností s ponukou známok na priehradkách bude používanie takto širokej škály nominálnych hodnôt pre pracovníkov Slovenskej pošty nepraktické a obtiažne. K terajším 37-im rôznym nominálnym hodnotám pribudnú ďalšie dve (29 a 31 Sk). Celkom zbytočná je nominálna hodnota 30 Sk, pretože možno dotlačiť výplatnú známku „Zvolen“. Zbytočné sú nominálne hodnoty 28, 33, 34 a 35 Sk, pretože známky s týmito hodnotami boli vydané v minulom roku.

Ďalšou zmenou je pokles nákladov známok. Súčet nákladov „výplatných“ známok s nominálnou hodnotou 9 Sk je 16,5 milióna kusov, v minulom roku bol náklad známok 8 Sk až 38 milióna kusov! Rozdiel bude pravdepodobne zabezpečený dotlačami výplatných známok „Žilina“, „Liptovský Mikuláš“.

láš“ a ohlásenou známkou „Prezident SR Ivan Gašparovič“. Dúfajme, že ku koncu roka 2005 nepríde Slovenská pošta s vydaním ďalších neplánovaných známok ako to urobila v roku 2004!

Jednoznačne komerčný záujem Slovenskej pošty vidím v nominálnej hodnote dvoch háččekov. Možnosťou ako „skasirovať“ zberateľov budú aj na budúci rok zvláštne tlačové úpravy (UTL). Podľa emisného plánu tri známky majú byť vydané súčasne v tlačovom liste i v známkovom zošitku. Dúfajme, že sa konečne dočkáme pravej zošitkovej úpravy.

Slovenská pošta deklarovala, že bude podporovať filatelickú mládež. Zodpovedajú tomu nominálne hodnoty pre mládež atraktívnych námetov? Prilákajú emisie „Ochrana prírody – Kone“ kone za 60 Sk a „Bienále ilustrácií Bratislava“ za 30 Sk (známkový zošitok pravdepodobne za 300 Sk!!!) ďalších mladých ľudí k filatelii?

Koľko nás budú nové slovenské známky stáť? Hodnota známok predstavuje 427 Sk, hodnota tlačových úprav (uvažoval som s 10-známkovými zošitkami) bude 1127 Sk. Je celkom možné, že v tomto roku pribudnú aj jedna alebo dve hodnoty automatových známok.

Na dňoch filatelie riaditeľka pre obchod a marketing Slovenskej pošty, a. s., PhDr. Irena Kyrinovičová oznámila, že v budúcnosti sa z ekonomických dôvodov počíta so znížením nákladu FDC a obmedzením vydávania tzv. filatelistických produktov. POFIS plánuje v budúcom roku vydať 5 CM, 3 NL a 2 PaL. Pri úvahe, že CM vydávané Slovenskou poštou nespĺňajú kritériá maximafílie a NL a PaL sú suveníry bez možnosti poštového použitia s diskutabilnou (presnejšie s nulovou) filatelistickou hodnotou, tak tieto materiály vôbec nemusia byť vydávané.

Ing. Miroslav Gerec

Emisný plán slovenských známok na rok 2005 (údaje k 15.10.2004)

Číslo	Dátum vydania	Názov	Druh	Rozmery	Nominál v Sk	Náklad v mil.	Počet zn. na TL	Tlačová úprava	Spríevodné materiály
1.	31. 1.	Valentínska známka	výplatná	19x23	9	3	100	TL	CM
2.	14. 2.	Rodina	výplatná	19x23	9	6	100	TL	-
3.	14. 2.	Banská Bystrica-750. výročie	príležitostná	30x40	16	0,3	50	TL	PaL
4.	10. 3.	Zdenka Schelingová	príležitostná	23x40	34	0,14	1	H	-
5.	10. 3.	Veľkonočný baránok	výplatná	30x23	9	1,5	50	TL/ZZ	CM
6.	31. 3.	Cyklistika	výplatná	30x23	19	0,5	50	TL	-
7.	22. 4.	EUROPA – Gastronómia	príležitostná	40x23	22	0,5	8	UTL	NL
8.	29. 4.	Bratislavský mier	výplatná	23x30	23	0,8	50	TL	-
9.	16. 5.	Svet. rok fyziky - D. Ilkovič, F. Lenard	príležitostná	30x23	25	0,5	50	TL	-
10.	23. 5.	Detská známka-anketa z Fífi	výplatná	30x23	9	2	50	TL	-
11.	23. 5.	Bienále ilustrácií Bratislava	príležitostná	23x30	30	2	50	TL/ZZ	-
12.	30. 6.	Ochrana prírody – Kone	príležitostná	40x23	31	0,2	1+1	H	CM
13.	30.6.	Ochrana prírody – Kone	príležitostná	40x23	29				CM
14.	14. 9.	Spoločné vydanie	príležitostná	30x23	18	1	8	UTL	PaL
15.	22. 9.	Techn. pamiatky - Čierny Balog	príležitostná	40x23	24	0,3	50	TL	NL
16.	22. 9.	Techn. pamiatky - Čierny Balog	príležitostná	40x23	33	0,3	50	TL	
17.	20. 10.	UMENIE - Barokové umenie	príležitostná	40x50	35	0,2	4	UTL	-
18.	20. 10.	UMENIE –Súčasnú umenie	príležitostná	40x50	28	0,2	4	UTL	-
19.	16. 11.	Vianočná známka 2005 - Traja králi	výplatná	19x23	9	4	100	TL/ZZ	CM
20.	25.11.	Deň poštovej známky	výplatná	40x23+k	15	0,3	30	TL	NL

Pri tomto emisnom pláne je pre potreby prevádzky potrebné dotlačiť výplatné známky v nominálnych hodnotách: 10, 16, 40, 50 a 100 Sk.

PREHLAD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK november 2004

Poradové číslo, dátum, domicil,
text pečiatky, autor, farba

Prinášame prehľad slovenských príležitostných poštových pečiatok, ktoré sa používali v mesiaci november 2004:

- 01 ■ 5. 11. 2004 Bratislava 1: **INAUGURÁCIA POŠTOVÝCH ZNÁMOK - ATÉNY 2004** / zlato, striebro, bronz • Ervín Smažák • modrá
- 02 ■ 6. 11. 2004 Detva / Sídliko: **60 ROKOV ORGANIZOVANIA FILATELIE / JÁN LASOVSKÝ 1892-1952** / organizátor a prvý predseda • Štefan Piško • čierna

- 03 ■ 21. 11. 2004 Trenčín 1: **100 ROKOV FUTBALU V TRENČÍNE 1904-2004** / TTS • Maroš Miškolci, Jozef Korený • čierna
- 04 ■ 24. 11. 2004 Rajec: **VIANOČNÁ POŠTA** • Martin Kanola • modrá

- 05 ■ 24. 11. 2004 013 15 Rajec: **CENTRUM VIANOČNÁ POŠTA** / 1 • (denná pečiatka)
- 06 ■ 24. 11. 2004 013 15 Rajec: **CENTRUM VIANOČNÁ POŠTA** / 2 • (denná pečiatka)

NOVÉ MINCE

Svetové dedičstvo UNESCO Bardejov-mestská pamiatková rezervácia

Národná banka Slovenska koncom roka 2004 vydala pamätnú zlatú mincu v nominálnej hodnote 5000 Sk. Na líci mince je uprostred mincového pola zobrazený detail fasády mestskej radnice s renesančným arkierom. Vľavo od fasády je štátny znak, pod ním nominálna Hodnota. Názov štátu Slovenská republika a letopočet Razby 2004 sú v opise od ľavého k spodnému okraju mince. V hornej časti fasády radnice pri ríme sú zakomponované stylizované iniciály autora výtvarného návrhu Milana Virčíka a značka Poľskej štátnej mincovne (obr. na obálke).

Na rube mince je zobrazený perspektívny pohľad na Kostol sv. Egidia, doplnený detailom z bočného neskorogotického oltára Ukrižovania s plastikou biblického proroka Zachariáša nesúceho nápisovú pásku. Nápis Svetové dedičstvo UNESCO je v opise od ľavého k spodnému okraju mince a pod kostolom je názov mesta Bardejov (obr.). Mince priemeru 26 mm s vrúbkovanou hranou má priemer 26 mm, hmotnosť 9,5 g (Au 900, Ag 75, Cu 25) a v náklade 9000 ks vo vyhotovení proof ju vyrobila Poľská štátna mincovňa.

Na obale je dátum 1. máj 2004 ako dátum vstupu Slovenska do Európskej únie. Na zadnej strane sú uvedené parametre mincí a žetóna a ich námety.

Koncom roka 2004 sa na trh dostala aj sada obehových mincí ročníka 2004 so žetónom zobrazujúcim Bratislavský hrad. Mince so žetónom sú uložené v priesvitnej fólii vo vysúvacej časti.

Špecializácia slovenských výplatných známok (12)

Miroslav Gerec

Známka č. 203 Bardejov 0,50 Sk

Výplatnú známku „Bardejov“ vydalo Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky 1. februára 2000. Známku, na ktorej je kostol sv. Egídia, radnica a mestský erb navrhol a vyryl František Horniak. Kombináciou rotačnej ocelotlača a jednofarebnej hĺbkotlača ju vytlačila Poštovní tiskárna cenin, a. s., Praha. Tlačová forma známky obsahuje dva priehradkové listy (PL) po 100 známkových poliach (ZP). Obálka prvého dňa nebola vydaná. Vydanie známky bolo oznámené v Poštovom vestníku Slovenskej pošty [1], [2] a vo Vestníku MDPT SR [2].

8. júna 2001 vydala Slovenská pošta, š. p., OZ TÚP – POFIS dve príležitostné tlačie známky „Bardejov“. Prvá, bežnejšia PT, je vyhotovená na bielom papieri formátu 48x105 mm a je číslovaná. Jej vydanie bolo oznámené v Poštovom vestníku Slovenskej pošty [11]. Druhá PT je vyhotovená na nažltlom papieri formátu 100 x 210 mm a nesie prítláč Poštového múzea v Prahe. Číslovaná je ručne pod podpisom autora. Náklad tejto PT, vydanéj k výstave slovenských rytcov Rudolfa Cigánika, Martina Činovského a Františka Horniaka je 500 kusov. Na obidvoch PT je nominálna hodnota dodatočne prečiarknutá knižtlačou.

Známka nominálnej hodnoty 0,50 Sk bola vydaná v súvislosti so zvýšením poštovného od 1.2.2000. 50-halierová nominálna hodnota je uvedená vo forme desatinného čísla pravdepodobne kvôli zabráneniu možnosti zámeny s 50-korunovou výplatnou známkou „Bratislava“ z roku 1993, ktorá nemá skratku meny. Známka slúžila na dofrankovanie korunových hodnôt známok o potrebných 50-halierov v dvoch obdobiach:

- 1.2.2000 – 31.1.2001 sadzba 5,50 Sk za vnútroštátne listy do 20 g,
- 1.2.2001 – 31.12.2002 sadzba 5,50 Sk za vnútroštátny lístok do 20 g (v roku 2002 2. triedy).

V súčasnosti má táto nominálna hodnota opodstatnenie predovšetkým pri dofrankovaní zásob starších poštových lístkov nominálnej hodnoty 5,50 Sk.

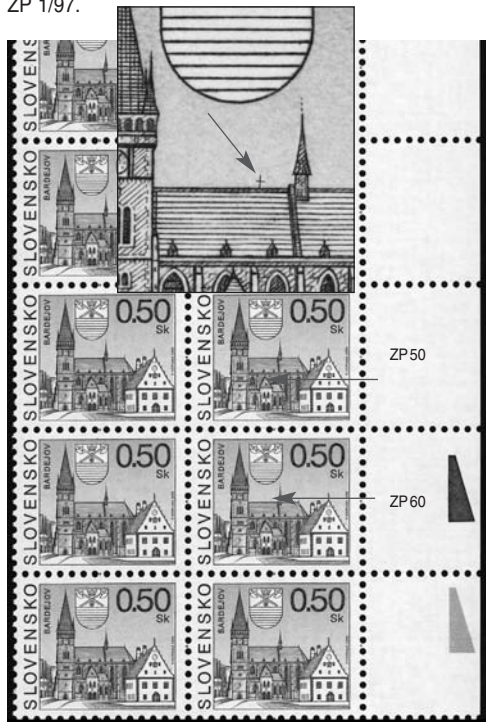
Výplatná známka „Bardejov“ bola doteraz tlačenej v desiatich časových obdobiach (základná tlač + 9 do-tlačí), spolu evidujeme 20 dátumov tlača. Vo všetkých dňoch bol použitý španielsky papier a na ozúbkovanie perforačné zostavy s malými priemermi otvorov.

Známka má niekoľko nevýrazných doskových odchýl (stôp nepresnej moletáže pri streche nad vchodom do kostola). Dodatočne, zásluhou trnavského zberateľa A. Szala, boli zistené ďalšie doskové odchýlky (zrejme nedostatočne odstránené stopy predošlej moletáže tlačového valca). Ich výskyt bol prvýkrát publikovaný v Netto katalógu Slovensko 2000-2001 [15] a neskôr v časopise

Zberateľ [17]. Najvýraznejší je súťlačový krížik nad strechou kostola na ZP 1/60.

Doskové odchýlky a chyby na PL 1 (s lichobežníkovými autotronovými značkami na pravom okraji)

Okraje: Krátka tenká vodorovná modrá čiarka pod ZP 1/97.

DO ZP 1/50, 60, 70 – rôzne umiestnenie súťlačového krížika pod znakom Bardejova.

Nepresná moletáž strechy nad vchodom do kostola – DO ZP 1/50 (výraznejšie) a 1/59 (menej výrazné).

Skúšobný odtlačok rytiny.

ZP 8,9,10 – výrobná chyba stierania – rozmazaná ocelotlačová farba.

DCH ZP 1/4 Tenká krátka vodorovná modrá čiarka vpravo od nominálnej hodnoty cez pravý rámček.

DO ZP 1/20 Súťlačový krížik pod znakom Bardejova, cez obrys strechy.

DO ZP 1/50 Súťlačový krížik pod znakom Bardejova, pod obrysom strechy.

DO ZP 1/60 Súťlačový krížik pod znakom Bardejova, nad obrysom strechy.

DCH ZP 1/65 Tenká krátka vodorovná modrá čiarka nad ľavým horným rohom známky.

DO ZP 1/70 Súťlačový krížik pod znakom Bardejova, pod obrysom strechy.

DCH ZP 1/75 Modrá bodka vpravo od písmena „J“ nápisu „BARDEJOV“.

DO ZP 1/80 Súťlačový krížik pod znakom Bardejova, cez obrys strechy.

DCH ZP 1/82 Modrý bod pod pravým dolným rohom známky.

DCH ZP 1/98 Tenká krátka šikmá modrá čiarka na pravom okraji známky vpravo od letopočtu „2000“.

Doskové chyby na PL 2

Okraje: Farebná testovacia stupnica (štvorce bez čísel) pre fialovú farbu bez čísel na hornom okraji vľavo. Krátka tenká vodorovná modrá čiarka nad ZP 2/9, vpravo od ZP 2/20 a 2/100.

DCH ZP 2/1 Tenká krátka vodorovná modrá čiarka vľavo hore od letopočtu vydania „2000“.

DCH ZP 2/3 Tenká krátka vodorovná modrá čiarka vpravo od pravého dolného rohu známky.

DCH ZP 2/15-16 Tenká vodorovná modrá čiarka medzi známkami v úrovni nominálnej hodnoty (v perf.).

DCH ZP 2/35 Tri tenké krátke vodorovné modré čiarky nad strechami kostola a radnice.

Poštový lístok s frankatúrou 4,50 Sk (preplatené o 50 halierov) – príklad ako bola pochopená informácia o 10%-nom zvýšení poštovného, zverejnená na začiatku roka 2000.

Nedovolená tzv. schodovitá frankatúra troch známok „Bardejov“ na poštovom lístku.

DCH ZP 2/43 Krátka vodorovná modrá čiarka medzi písmenami „KO“ nápisu „SLOVENSKO“.

DCH ZP 2/63 Modrá bodka pod ľavou sekerou v znaku Bardejova.

DCH ZP 2/96 Tenká krivá modrá čiarka v písmene „V“ nápisu „SLOVENSKO“.

Na viacerých ZP sa vyskytujú stopy nepresnej moletáže - šikmá modrá čiarka alebo viaceré čiarky okolo pravej šikmej strechy nad vchodom do kostola, niekde aj šikmé modré čiarky pri hornom rámečku nad mestským znakom (výraznejšie sú označené „x“):

DO ZP 1/3, 23, 25, 27, 28, 33, 34x, 36, 39, 40, 45x, 50x, 51x, 52, 54x, 56x, 58, 59, 61, 67, 69, 71x, 72, 76, 77, 78x, 82, 83, 85, 87, 88, 89, 90, 97, 98, 99, 100,

DO ZP 2/1x, 7, 8, 11, 13, 15x, 19, 21, 26, 27, 28, 29x, 33, 35, 41, 43, 44x, 47, 48x, 50, 52, 56, 57, 61, 64, 65, 66, 69, 77, 78x, 83x, 84, 86, 87, 88, 89x, 90x, 95x, 99, 100.

Z výrobných chýb sú známe menšie posuny farieb a nedotlač ocelotlačovej farby v okrajových radoch známok [12], [13]. Bolo zistené, že oblačie ocelotlače na prednej strane známok (mylne identifikované ako dvojité moletáže [9]), vznikajúce aj pri bežnej manipulácii so známkami, možno napodobniť alebo dodatočne zhotoviť [18]. Preto ich nemôžeme zaradiť medzi zberateľsky vhodný materiál.

Ing. Miroslav Gerec

Číslo dotlače	Stroj	Poloha dátumu tlače a čísla listu (pod ZP...)	Dátum tlače	Deň v týždni	Papier	Priemer perf. otvorov	Poznámka	Interval čísel listov
ZT	W2	92 94-95	20.01.2000	Št	Fls	MO		18804-31892
ZT	W2	92 94-95	21.01.2000	Pi	Fls	MO		34370-36410
1	W2	92 94-95	27.01.2000	Št	Fls	MO		16969-49508
2	W2	92 94-95	09.02.2000	St	Fls	MO		52469-69978
2	W2	92 94-95	10.02.2000	Št	Fls	MO		78327-00886
2	W2	92 94-95	11.02.2000	Pi	Fls	MO		08159-32906
2	W2	92 94-95	14.02.2000	Po	Fls	MO		34924-56200
3	W2	92 94-95	22.03.2000	St	Fls	MO		15805-40695
3	W2	92 94-95	23.03.2000	Št	Fls	MO		44519-68391
4	W2	92 94-95	28.08.2000	Po	Fls	MO		38708-51668
4	W2	92 94-95	29.08.2000	Ut	Fls	MO		52980-75265
4	W2	92 94-95	30.08.2000	St	Fls	MO		80785-96698
5	W3	92-93 95-96	14.03.2001	St	Fls	MO		63428-75390
6	W2	92 94-95	27.07.2001	Pi	Fls	MO		50034-61585
7	W3	95-96 97-98	13.12.2001	Št	Fls	MO		23422-39864
7	W3	95-96 97-98	14.12.2001	Pi	Fls	MO		42828-53252
8	W3	95-96 97-98	07.01.2003	Ut	Fls	MO	1)	22148-35189
8	W3	95-96 97-98	08.01.2003	St	Fls	MO		38197-55828
9	W3	94-95 97-98	11.03.2003	Ut	Fls	MO		67980-84884
9	W3	94-95 97-98	12.03.2003	St	Fls	MO		97178-06350

1) V časti dňa chýba luminiscenčný náter na ľavom okraji PL

Literatúra:

- [1] Nové sadzby za vnútroštátne služby pošty, Poštový vestník Slovenskej pošty, ročník 2000, mimoriadne vydanie z 31. 1. 2000, opatrenie 23
- [2] Vydanie bežnej výplatnej poštovej známky „Bardejov“, Poštový vestník Slovenskej pošty, ročník 2000, čiastka 3, opatrenie 31
- [3] Vydanie bežnej výplatnej poštovej známky „Bardejov“, Spravodajca MDPT SR, ročník 2000, číslo 2, strana 22
- [4] Oznámenie o vydaní známky: Zberateľ 2000/3/2, Nitrafila 2000/1/28, Merkur revue 2000/2/25
- [5] Miroslav Gerec: „Bardejov 0,50 Sk“, Zberateľ 2000/4/8
- [6] mg: „Dotlač výplatných známok“, Zberateľ 2000/5/12
- [7] des: „Úprava poplatkov a známka 50 h“, Zberateľ 2000/5/19
- [8] M. Bachratý: „Päťdesiatthalierové problémy“, Zberateľ 2000/7-8/18.
- [9] Ján Maniaček st.: „Dvojité moletáž na známke Bardejov 0,50 Sk“, Zberateľ 2000/12/10
- [10] Miroslav Gerec: „K dotlačiam slovenských známok v roku 2000“, Zberateľ 2001/2/12
- [11] Vydanie príležitostných poštových lístkov, Poštový vestník Slovenskej pošty, ročník 2001, čiastka 14, opatrenie 190
- [12] inzerát zásielkovej služby St. Anthony, ZB 2001/5/48
- [13] 11. aukcia firmy Zberateľ, Zberateľ 2001/7/príloha
- [14] mg: „Dotlače výplatných známok v prvom polroku 2001“, Zberateľ 2001/8/9
- [15] Netto katalóg SLOVENSKO 2000-2001, Zberateľ, Bratislava, február 2002, str. 3
- [16] mg: „Dotlače výplatných známok v druhom polroku 2001“, Zberateľ 2002/8/13
- [17] gerec.miro@pobox.sk: „Rozmeriavacie krížiky na výplatných známkach Bardejov a Prezident Rudolf Schuster“, Zberateľ 2003/1/13
- [18] František Graman, Rudolf Oppolzer: „Pozor na falsa výrobných vad“, Merkur revue 2003/5/11

POLIACI V MIEROVÝCH JEDNOTKÁCH

Jozef Korený

Mierové jednotky už vyše polstoročia plnia vo svete významné poslanie. Objavujú sa všade tam, kde vznikla konfliktná situácia, kde treba kontrolovať dodržiavanie prímeria, zamedziť rozšírenie vojnových konfliktov do väčších rozmerov alebo vznikli iné situácie, ktoré si vyžadujú prítomnosť mierových jednotiek. Možno konštatovať, že väčšina týchto mierových misií svoje úlohy úspešne plnila a aj v súčasnosti plní.

Medzi krajiny, ktorých ozbrojené sily pôsobia v mierových jednotkách, patrí aj Poľsko. Mierové jednotky poľskej armády (Peacekeeping Missions of the Polish Armed Forces) pôsobia v miestach medzinárodného napätia a konfliktov od roku 1953. Spolu s československými jednotkami sa zúčastnili prvej medzinárodnej misie po 2. svetovej vojne v Kórei [2]. Za obdobie od roku 1953 do roku 2000 sa príslušníci poľskej armády zúčastnili v 49 rôznych mierových misiách, koalíčných silách a dozorných komisiách.

Príslušníci mierových misií udržiujú spojenie so svojimi rodinami a priateľmi vo svojej vlasti väčšinou iba písomnou formou. Keďže jednotlivé misie sa líšia svojim poslaním, prostredím pôsobenia, počtom príslušníkov i dĺžkou ich trvania, aj písomný styk ich príslušníkov s domovom sa zabezpečuje rozličnými spôsobmi. Väčšie jednotky majú zriadené svoje osobitné poľné pošty, iné využívajú poštové služby spojeneckých jednotiek alebo poštové úrady v danej krajine. Pošta príslušníkov z jednotlivých misií sa líši aj označením na zásielkach – najčastejšie sú to záznamy poľnej pošty, ale aj odlišky útvarových pečiatok jednotky, oficiálne i súkromné kašety, v poslednom období vyhotovované aj na zberateľské účely. Lebo zásielky prepravené zo základní mierových misií sa stali aj objektom zberateľského záujmu.

Získavanie týchto materiálov je náročné a treba vedieť ako „ísť na to“. Dobrou cestou je členstvo v zberateľských spoločnostiach MILITARIA, ktoré záujemcom poskytujú formou bulletinov i rôznych podujatí veľa cenných rád a informácií. Okrem iného je to odborná literatúra, katalógy i rady o možnostiach nadviazania kontaktov, výmeny materiálov a pod. Napríklad aj z prehľadu mierových misií sa dajú získať informácie, ktoré zberateľovi pomáhajú orientovať sa v jednotlivých misiách, ich názve, mieste pôsobenia a dĺžke ich činnosti. V prehľade o poľských mierových jednotkách je uvedený aj počet účastníkov, čo pomáha vytvoriť si aspoň približnú predstavu o počte odoslaných zásielok.

Príslušníci poľskej armády sa v rokoch 1953-2000 zúčastnili v týchto mierových misiách:

01 • NNSC - Kórea, medzinárodná komisia pôsobiaca v rokoch 1953-1995 (celková účasť 1065 osôb).

02 • ICSC - Vietnam, Laos, Kambodža, medzinárodná komisia pôsobiaca v rokoch 1954-1975 (účasť 1948 osôb).

03 • OTN - Nigéria, medzinárodná komisia pôsobiaca v rokoch 1968-1970 (účasť 5 osôb).

04 • ICCS - Južný Vietnam, medzinárodná komisia pôsobiaca v rokoch 1973-1976 (účasť 650 osôb).

05 • UNEF II. - Egypt, misia OSN pôsobiaca v rokoch 1973-1979 (celková účasť 11699 osôb).

06 • UNDOF (POLLOG) - Sýria, Izrael, misia OSN pôsobiaca v rokoch 1974-1993 (účasť 3662 osôb).

07 • UNDOF (POLBAT) - Sýria, Izrael, misia OSN pôsobiaca v roku 1994 (účasť 3957 osôb).

08 • UNIMOG - Irán, Irak, misia OSN pôsobiaca v rokoch 1988-1990 (účasť 45 osôb).

09 • UNTAG - Namibia, misia OSN pôsobiaca v rokoch 1989-1990 (účasť 373 osôb).

10 • OSGAP - Afganistan, Pakistan, misia OSN pôsobiaca v rokoch 1990-1991 (účasť 2 osoby).

11 • UNGOMAP - Afganistan, Pakistan, misia OSN pôsobiaca v rokoch 1991-1993 (účasť 1 osoba).

12 • DESERT STORM - Saudská Arábia, koalíčne sily pôsobiace v rokoch 1990-1991 (účasť 319 osôb).

13 • UNAMIC - Kambodža, misia OSN pôsobiaca v rokoch 1991-1992 (účasť 2 osoby).

14 • UNIKOM - Kuwait, misia OSN pôsobiaca v roku 1991 (účasť 75 osôb).

15 • UNGCI - Irak, misia OSN pôsobiaca v rokoch 1991-1999 (účasť 68 osôb).

16 • MINURSO - Západná Sahara, misia OSN pôsobiaca od roku 1991 (účasť 34 osôb).

17 • UNSCOM - Irak, misia OSN pôsobiaca v rokoch 1992-1999 (účasť 13 osôb).

18 • UNIFIL - Libanon, misia OSN pôsobiaca od roku 1992 (účasť 5989 osôb).

19 • UNPROFOR/UNCRO/UNPF - bývalá Juhoslávia, misia OSN pôsobiaca v r.1992-1995 (účasť 4553 osôb).

20 • UNTAC/UNMLT - Kambodža, misia OSN pôsobiaca v rokoch 1992-1994 (účasť 1254 osôb).

21 • OBWE - bývalá Juhoslávia, misia OSCE pôsobiaca v rokoch 1991-1994 (účasť 4 osoby).

22 • OBWE - Gruzínsko, misia OSCE pôsobiaca od roku 1992 (účasť 14 osôb).

23 • OBWE - Náhorný Karabach, misia OSCE pôsobiaca v rokoch 1992-1993 (účasť 1 osoba).

24 • UNO MIL - Libéria, misia OSN pôsobiaca v rokoch 1993-1994 (účasť 3 osoby).

25 • UNAMIR - Rwanda, misia OSN pôsobiaca v rokoch 1993-1995 (účasť 5 osôb).

26 • UNOMIG - Gruzínsko, misia OSN pôsobiaca od roku 1994 (účasť 44 osôb).

- 27 • UNAVEM II/III - Angola, misia OSN pôsobiaca v rokoch 1995-1997 (účast 14 osôb).
- 28 • MONUA - Angola, misia OSN pôsobiaca v rokoch 1997-1998 (účast 12 osôb).
- 29 • EU - bývalá Juhoslávia, misia EU pôsobiaca od roku 1994 (účast 2 osoby).
- 30 • MNF - Haiti, koalíčné sily pôsobiace v rokoch 1994-1995 (účast 56 osôb).
- 31 • UNMOT - Tadžikistan, misia OSN pôsobiaca v rokoch 1995-2000 (účast 30 osôb).
- 32 • IFOR/SFOR - Bosna a Hercegovina, misia NATO pôsobiaca od roku 1996 (účast 3568 osôb).
- 37 • OBWE - Lotyšsko, misia OSCE pôsobiaca v rokoch 1996-2000 (účast 7 osôb).
- 38 • OBWE - Chorvátsko, misia OSCE pôsobiaca od roku 1996 (účast 6 osôb).
- 39 • OBWE - Bosna a Hercegovina, misia OSCE pôsobiaca od roku 1996 (účast 7 osôb).
- 40 • OBWE - Macedónia, misia OSCE pôsobiaca v rokoch 1997-1998 (účast 2 osoby).
- 41 • UNMBIH - Bosna a Hercegovina, misia OSN pôsobiaca v rokoch 1996-2002 (účast 3 osoby).
- 42 • KSV - Kosovo, misia OSCE pôsobiaca v rokoch 1998-2000 (účast 4 osoby).

Zásielka z NNSC (DKNŠ) v Kórei (hore) a z misie UNDOF v Sýrii

- 33 • UNTAES - Východné Slavónsko, misia OSN pôsobiaca v rokoch 1996-1997 (účast 10 osôb).
- 34 • UNPREDEP - Macedónia, misia OSN pôsobiaca v rokoch 1996-1999 (účast 10 osôb).
- 35 • UNMOP - Chorvátsko (Prevlaka), misia OSN pôsobiaca v rokoch 1996-2002 (účast 8 osôb).
- 36 • OBWE - Bosna a Hercegovina, misia OSCE pôsobiaca v rokoch 1996, 1997, 1998 (účast 128 osôb).
- 43 • AFOR - Albánsko, misia NATO pôsobiaca v roku 1999 (účast 140 osôb).
- 44 • KFOR - Kosovo, misia NATO pôsobiaca od roku 1999 (účast 1312 osôb).
- 45 • MONUC - Kongo, misia OSN pôsobiaca v roku 1999 (účast 2 osoby).
- 46 • UNMIK - Kosovo, misia OSN pôsobiaca v roku 1999 (účast 2 osoby).
- 47 • UNMEE (pozorovatelia) - Etiopia-Eritrea, misia OSN pôsobiaca v roku 2000 (účast 6 osôb).
- 48 • UNMEE (kontingent) - Etiopia-Eritrea, misia OSN pôsobiaca v roku 2000 (účast 6 osôb).
- 49 • MIF - Perzský záliv, misia OSN pôsobiaca v roku 2000 (účast 6 osôb).
- Aj v súčasnosti pôsobia príslušníci polskej armády vo viacerých misiách - UNDOF (POBAT) v Sýrii, UNIKOM v Kuwaite, MINURSO v Západnej Sahare, UNIFIL v Libanone, OSCE a UNOMIG v Gruzínsku, EU (Európskej únii) v bývalej Juhoslávii, SFOR a OBWE v Bosne a Hercegovine, OBWE v Chorvátsku, OSCE a KFOR v Kosove. V Iraku v „Operácii sloboda Iraku“ (Operation Iraqi Freedom) pôsobi Poľsko v Al Hillah, kde v poľskom sektore pôsobi aj ženijná jednotka Ozbrojených síl SR. Poštové služby organizuje bezplatnou tarífou „BEZPLATA WOJSKOWA“ cez ústrednú poštu Warszawa 60. Bezplatné poštové spojenie má poľská misia rovnakým spôsobom aj z Afganistanu z operácie ENDURING FREEDOM

Literatúra:

- [1] Sorokopas Zb., Obrona Narodowa 2001, Warszawa 2000
- [2] Korený J., DKNŠ v Kórei a pošta príslušníkov DKNŠ, Zberateľské state 5, Zberateľ 9/2003

Vydavateľ, redakčná rada a redakcia ďakujú všetkým čitateľom a priaznivcom nášho časopisu za Vianočné a novoročné želania a pozdravy. Ceníme si Vašu priazeň a budeme sa snažiť nesklamať Vašu dôveru ani v roku 2005.

SÚŤAŽ O KVET ZBERATEĽA

Vážení čitatelia,

Ďalší ročník našej súťaže otvárame s konštatovaním, že táto pravidelná rubrika si za obdobie svojej existencie získala potešiteľný počet priaznivcov. Tým sa zároveň naplnil zámer redakcie, ktorým sme chceli na konkrétnych otázkach potvrdiť konštatovanie, že zberateľstvo nie je samoúčelné, ale otvára aj svet poznania. Preto sme sa aj vďaka podpore vydavateľa rozhodli v súťaži pokračovať aj v tomto roku. Keďže s každým novým ročníkom našej súťaže sme sa snažili priniesť aj niečo nové, výnimkou by nemal byť ani tento ročník. Máme však záujem, aby sa do súťaže zapojilo čo najviac čitateľov, a preto využijeme aj vaše ohlasy a názory. Súťaž budeme v tomto roku orientovať na československé známky vo vzťahu k slovenským námetom, významným umeleckým dielam a k ich autorom, a k ďalším osobnostiam ako historickému odkazu súčasnosti. Najprv však aj dnes v prvej časti vyhodnotíme predchádzajúce (11.) kolo súťaže a v druhej časti potom vyhlásime súťažné otázky 1. kola ďalšieho ročníka našej súťaže.

■ Vyhodnotenie 11. súťažného kola:

1. otázka – vyobrazený fragment správne identifikovalo všetkých 57 súťažiacich - vyobrazený bol detail zo známky č. 126, Vodný kolový mlyn v Jelke, ktorá bola vydaná 5.8.1997.

2. otázka – správna odpoveď na otázku „Ktoré významné stavebné dielo je zobrazené na slovenskej poštovej známke, v ktorom roku bola takáto známka vydaná a čím je zvláštna“ mala byť „Vodné dielo Gabčíkovo“, ako známka s kupónmi vydaná v roku 1993. Zrejme mnohí čitatelia dávali do súvisu obe otázky, a preto viacerí odpovedali „Vodný kolový mlyn v Jelke“. Tri odpovede spomenuli Most Štúrovo-Ostrihom a jeden súťažiaci uviedol aj viac stavieb. Vzhľadom na nie celkom presne formulovanú otázku považujeme všetky odpovede za správne. Je to aj pre nás poučenie, že otázka musí byť jednoznačná.

Na 3. otázku - (ktorý článok sa v novembrovom čísle Zberateľa najviac páčil) hlasy súťažiacich aj tentokrát palmu víťazstva prisúdili **Š. J. Piškovi - Malá škola filatelie (11)** – Čo si všímame na známkach / pohľad druhý – obraz známok (29 hlasov). Ďalšie príspevky sa umiestnili opäť s väčším odstupom: 2. miesto získala **A. Paulíniová: Z galérie majstrov známkovej tvorby – Jozef Baláž** (21 hlasov), o 3. miesto sa so 16 hlasmi delia dva príspevky - **M. Pekárová: Kúpele Smrdáky na historických pohľadniciach** a **A. Urminský: Pohľadnice a železničné stanice**. Na 4. mieste (14 hlasov) sa umiestnili opäť dva príspevky - **M. Gerec: Špecializácia slovenských výplatných známok (10)** - Žilina 9 Sk a **Z. Raduška: Britské spoločenstvo národov**. 5. miesto (12 hlasov) – **K. Holoubek: Chustská preťlač (Zberateľské state č. 12)**, 6. miesto **P. Karaba: Výrobná chyba z nadstavenia papiera** (6 hlasov). Po 5 hlasov získali príspevky **E. Minarovičovej: Nezvyčajná posmešná medaila z prelomu 16. a 17. storočia** a **L. K. –**

Hradčany - doskové chyby a ich retuše. Ďalšie hlasy (1 až 3) súťažiaci priznali ešte ďalším šiestim príspevkom.

Výhercami 11. kola súťaže sú **Kamil Orosi zo Žiaru nad Hronom** (nákupná poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 250 Sk) a **Stanislav Adamov zo Žarnovice** (zásobník na známky, formát A 4, 8-lisťový). Srdečne blahoželáme!

■ 1. - januárové KOLO SÚŤAŽE

Do 1. kola nového ročníka súťaže sme pripravili tieto otázky:

1. otázka znie: Z ktorej československej známky je fragment, vyobrazený na druhej strane obálky, z akej emisie a v ktorom roku bola táto emisia vydaná?

2. otázka znie: Ktorý významný slovenský umelec vytvoril návrh tejto známky a ktoré ďalšie známky emisie majú vzťah k Slovensku?

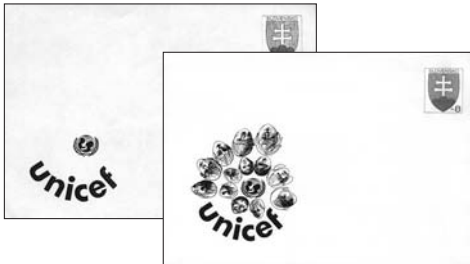
3. otázka znie: Napíšte mená troch autorov a názvy ich článkov, ktoré sa vám v januárovom čísle časopisu Zberateľ najviac páčili.

Vaše odpovede s poznámkou „Súťaž“ očakávame do **7. februára 2005**. Za účasť v súťaži vopred ďakujeme a tešíme sa na vaše odpovede. Redakcia

Máte slovo

Celinová obálka s vynechanou farbou

So zaujímavým nálezom nás oboznámil náš čitateľ **Antonín Majteny** z Humenného. Poštastilo sa mu na poštovej priehradke získať celinovú obálku vydanú 4.7.1996 (COB 11) na propagáciu detského fondu Unicef, na ktorej chýba tlač čiernou farbou.

Hárček H 246 s vychýleným perforačným otvorom

Jozef Salát zo Žiliny nám poslal reprodukciu hárčeka „Alexander Dubček“ (H 246), vydaného 18.9.2001, ktorý má vychýlený piaty perforačný otvor zľava v spodnej časti perforačného rámcu. Ide zrejme o zvláštnosť perforácie, ktorá sa vyskytuje len v časti nákladu.

Za obe ukážky našim čitateľom ďakujeme.

Máte aj vy v zbierke počítacie žetóny ?

Ján Hunka – Marek Budaj

Do Kabinetu numizmatiky Slovenského národného múzea-Historického múzea boli v roku 2004 prinesené dva zaujímavé predmety, ktoré sa našli v blízkom okolí Bratislavy počas prác na poli. Obidva sú z bronzu. Prvý z nich sa objavil v Liščom údolí v Karlovej Vsi pri kopaní jamy na budúce jazierko. Na jeho prednej strane je ríšske jablko (gula s križom), okolo ktorého je ozdobný pás a legenda GOTTES.GABEN.SOL.MAN.LOB. Na jeho druhej strane je trojica lalí a tri kráľovské koruny, popri nich legenda HANN.KRAVWINCKELIN+NV (obr. 1). Obhliadka tohto predmetu ukázala, že je to norimberský žetón, tzv. počítací žetón (Rechenpfenig) z rokov 1586-1635 (podobný žetón je v katalógu Mitchinera 1988, s. 440).

obr. 1

Druhý predmet je oveľa zaujímavejší, lebo ide o počítací žetón typu, aký na Slovensku nebol doteraz objavený. Pochádza z Rusoviec, objavili ho pri jednom z početných prieskumov polí. Na jednej strane má portrét mnícha a legendu pozostávajúcu z písmen E – h – A, medzi ktorými sú umiestnené hviezdičky. Na druhej strane je kosoštvorec, v ktorého strede je lalia. Okolo nej sú ozdobné ružice a štyrikrát nápis ERA (obr. 2). Tento žetón bol pravdepodobne pôvodne asi aj pomosadený.

Oba predmety reprezentujú výrobky, ktoré sa minimálne od konca 14. storočia masovo vyrábali a aj používali po celej Európe. Od záveru stredoveku ich používali aj obchodníci pôsobiaci na našom území. Jedným z hlavných problémov pri spočítavaní veľkých množstiev výrobkov, tovarov, peňazí bol nedostatok papiera, kde by ich počet bol zaznačený. Túto nevýhodu odstránila výroba počítacích žetónov. Fungovali na princípe sčítavania prostredníctvom metódy abakusu (v našich podmienkach sú známe ako sčoty a fungovali až do záveru 20. storočia). Počítacie žetóny sa ukladali na tzv. počítací stôl, na ktorého doske boli vyryté vodorovné čiary. Tie predstavovali číslie v hodnote 1, 5, 10, 50, 100, 500... až po milión. Na tieto čiary sa ukladali jednotlivé žetóny systémom, že napr. pri sčítavaní vriec za štyri vrecia sa dali štyri žetóny na líniu 1. Keď sa malo sčítať piate vrece, štyri žetóny z línie 1 sa odobrali a dal sa jeden žetón na líniu s číslom 5. Prostredníctvom ukladania šty-

roch žetónov na trinástich líniách, t. j. 52 žetónmi sa dokázala vyjadriť suma 6 666 664 ks predmetov. Žetónmi sa dalo sčítavať a odčítavať, deliť a násobiť, od 16. storočia boli tlačené špeciálne príručky pre tzv. Rechenmeisterov-počtárov. V mnohých prácach sa uvádza, že takéto počty sa uskutočňovali nielen vo veľkých trhových centrách (keď sa napr. evidovali vzácné výrobky zo zámoria), tiež na kráľovských a iných šľachtických dvoroch, v prostredí mešťanov alebo na majeroch a iných hospodárskych usadlostiach. V období 18. - začiatku 19. storočia sa s počítacími žetónmi pracovalo skoro v každej domácnosti, veď bolo treba evidovať príjmy, výdavky, nákup potravín a iných výrobkov. Era týchto žetónov skončila až v polovici 19. storočia, keď sa vymysleli a do bankovej a finančnej sféry zaviedli prvé kalkulačné prístroje, dnešné kalkulačky.

Počítacie žetóny sú pomerne bežným zberateľským materiálom, ktorý sa dosť často objavuje aj na aukciách. Dosiaľ sa našlo približne 70 ks takýchto žetónov, pochádzajúcich z takmer celého územia Slovenska. Aj keď skoro 80 % z nich bolo vyrobených v Norimbergu počas 15. - 18. storočia (lebo toto mesto bolo najväčším svetovým producentom takýchto výrobkov), objavili sa u nás aj žetóny rakúske, francúzske, talianske - z Benátok. Mnohé z nájdených žetónov sú si navzájom veľmi podobné. Napr. spomenutému žetónu z Karlovej Vsi je

obr. 2

veľmi podobný žetón z hradu Sitno (Hunka 1996, s. 18, č. 20). Vďaka svojej početnosti, rôznorodosti námetov, rôznemu umeleckému spracovaniu týchto námetov, krajine pôvodu žetónov sú tieto predmety vďačným zberateľským materiálom.

Literatúra

HUNKA, J.: Počítacie žetóny objavené počas archeologických výskumov na Slovensku. Študijné zvesti Archeologického ústavu SAV. 32. Nitra 1996, s. 191-210.
Mitchiner, M.: Jetons, Medalets et Tokens. The medieval Period and Nuremberg. I. London 1988.

fotografie: Mgr. Slavomír Pjatek

V predchádzajúcom čísle sme priniesli informáciu o 5. stretnutí členov Klubu Františka Horniaka v Nitre. O jeho vzniku a činnosti sa viac dozviete z rozhovoru Jána Maniacka s predsedom klubu Jozefom Gálom.

J.M.: Myšlienka založiť Klub Františka Horniaka (KFH) sa zrodila v Kostolnoch pod Tribečom. Ako k tomu došlo?

J.G.: Bolo to 6. decembra 1997, pri stretnutí v záhrade generálneho riaditeľa firmy SETEX Metoda Segéňa, sponzora niekoľkých ročníkov ankety „Najkrajšia slovenská poštová známka roka“, ktorý s touto myšlienkou

mok Slovenskej republiky a príležitostných poštových pečiatok vytvorených majstrom Horniakom.

J.M.: Prečo je sídlom KFH Ponitrianske múzeum v Nitre?

J.G.: Hlavne z tých dôvodov, že členská základňa má pevnú bázu v Nitre. Členovia sú z celého Slovenska. Ale aj F. Horniak má osobný vzťah k tomuto múzeu. Veď v ňom bolo realizovaných niekoľko výstav jeho tvorby. Tu sa tiež každý rok schádzajú členovia klubu s majstrom Horniakom.

J.M.: F. Horniak vytvoril aj emblém klubu. Čo je na ňom a čo vyjadruje?

Na slovíčko o Klube Františka Horniaka

prišiel. Stalo sa tak po predchádzajúcich diskusiách. Myšlienka sa však formovala postupne.

J.M.: Kedy a ako sa táto myšlienka stala skutočnosťou?

J.G.: Realizácia nebola okamžitá. Pripravný výbor oslovil známych i možných záujemcov o grafickú tvorbu majstra Horniaka. Postupne sa na stretnutiach formovala tiež činnosť KFH, zvolil výbor a na stretnutí 8. júna 2001 sa prijali stanovy. Tu sme už mali 48 členov. Členská základňa KFH v roku 2004 narástla 73 členov.

J.M.: Čo je cieľom KFH a akými formami sa usku- točňuje?

J.G.: Cieľom klubu je združovať priaznivcov grafického umenia Františka Horniaka, propagovať jeho tvorbu najmä organizovaním a spoluorganizovaním výstav

J.G.: Klubový emblém vyjadruje činnosť majstra Horniaka. Tvorí ho sova sediaci na rydle a v pozadí sú obrysy poštových známok. Rydlo je základná pomôcka rytca. Sova má symbolizovať múdrosť, vzdelanie, skromnosť a kreativitu, ktoré sú vlastné F. Horniakovi.

J.M.: Majster Horniak na každé stretnutie členov priniesie nejaké prekvapenie. Aké pripravil na schôdzu 27. novembra 2004?

J.G.: Predtým bol prekvapením preukaz člena klubu vo forme malej grafiky. Na stretnutí v roku 2004 to bola príležitostná poštová pečiatka s emblémom KFH, ktorou prítomný zamestnanec Slovenskej pošty opečiatkoval záujemcom podané zásielky. Majster Horniak prítomným členom rozdal odtlačok pamätnej rytiny s venovaním. Členom KFH sa pomaly vytvára veľmi pekná zbierka z jeho tvorby, čo môže byť o niekoľko rokov aj materiál na malý exponát.

J.M.: Je klub uzavretá spoločnosť alebo ešte prijíma medzi seba ďalších záujemcov?

J.G.: Keď som už povedal informácie o KFH, chcem osloviť tých, ktorí majú radi tvorbu Františka Horniaka, aby prišli medzi nás a stali sa členmi nášho klubu. Môžete sa prihlásiť v jeho sídle: Ponitrianske múzeum, Štefánikova trieda č.1, 949 01 Nitra 1 osobne alebo písomne.

Za rozhovor ďakuje **Ján Maniack st.**

jeho prác. Tiež organizovaním inaugurácií poštových známok, ktoré F. Horniak vytvoril. Samozrejme tiež účašť na prezentáciách jeho tvorby.

J.M.: KFH má aj niekoľkých členov zo zahraničia. Odkiaľ sú?

J.G.: Máme členov i zo zahraničia, a to z Česka, Nemecka, Srbska a Čiernej Hory. Aj oni sú zberatelia zná-

ALANDY – známková krajina

Ivan Lužák

V rebričku filatelistickej obľúbenosti sú Alandy oprávené na vyššej priečke. Solidná vydavateľská politika a príťažlivá grafika známkov lákajú zberateľov. Nové známky vychádzajú predovšetkým k typickým alandským námetom. Táto ostrovnatá krajina sa úplne zriekla špekulatívnych vydaní a známky sú cenovo prístupné. Alandy pritom poskytujú aj zaujímavé možnosti špecializácie. Mnohí zberatelia oceňujú prítlačce na okrajoch TL. Zberatelia samolepiacich známkov si prídu na svoje pri vydaniach k tenisovým majstrovstvám seniorov roku 1998 alebo kvetov (prvosvým) roku 1999. Vyhľadávajú sú skutočne prepravené celistvosti.

Názov „Åland“ je skutočne osobitný a pôvod tohto slova je neznámy. Alandská pošta priniesla na automatickej známke z roku 1996 toto rozlíštenie: Ål je po švédsky úhor a and kačica. Znázornením tohto pomenovania je vták s telom kačky a hlavou úhora (obr. 2.)

Alandy pozostávajú z nemej ako 6 500 ostrovov

1856. Vtedy Alandy, ako aj Fínsko, patrili Rusku. R. 1832 Rusi na svojom západnom predpolí začali stavať veľkú pevnosť Bomarsund, ale pre Krymskú vojnu ju nestihli dokončiť. Pozostatky pevnosti znázorňuje známkový zošitok vydaný 9.9.2004. V mierových rokovaniach muselo Rusko súhlasiť s demilitarizáciou Åland. Tento stav pretrval počas nezávislosti Fínska od r. 1917, cez alandský autonómny štatút od r. 1922 i po vstupe do EÚ r. 1995.

Aj v EÚ majú Alandy osobitné postavenie. Smernice na výber daní tu neplatia. Cestujúci lodou po Baltskom mori môžu na Alandoch nakupovať bez dane. Daňový

obr. 1 Prvá príležitostná známka z r. 1984, venovaná 50. výročiu lodierskeho združenia

obr. 2 Automatická známka vysvetľujúca pôvod názvu krajiny

obr. 3 Kalmarská únia vznikla r. 1397 a znamenala spojenie Švédska, Nórska a Dánska. Podpisali ju vo švédskom meste Kalmar

v Baltskom mori medzi Fínskom a Švédskom. Osídlených ostrovov je však iba 65. Z 26 000 obyvateľov žije takmer polovica v hlavnom meste Mariehamne, ležiacom na juhu najväčšieho ostrova. Poštovú prepravu vykonáva 21 úradov, v ktorých je asi 280 zamestnancov. Teda každý stý ostrovan pracuje na pošte. Vo filatelistickej službe pôsobí 24 žien a mužov. Poštová preprava, popri lodnej doprave a turistike, tak patrí k dôležitým hospodárskym faktorm krajiny. Významným zdrojom príjmov predstavuje bezcolné dopravné spojenie s Fínskom a Švédskom.

Alandy sú súčasťou Fínska a k ich osobitnému postaveniu pomáha aj jazyk. Na týchto ostrovoch sa hovorí výlučne po švédsky. V iných častiach Fínska v najlepšom prípade dominuje švédčina nad finčinou. Aj pomenovanie krajiny Finnland je švédské – fínsky sa krajina volá Suomi. Výnimočné pravidlá platia pre Alandy aj vo veciach obrany. Nie je tu žiadne vojsko. Ostrovy nepatria do žiadneho zväzku. Toto pravidlo platí od r.

zákonom umožňuje aj nižšie poštové poplatky ako v materskej krajine. V súčasnosti porto za bežný list z Åland do Nemecka predstavuje 60c, pričom z Fínska je to 65c.

S ohľadom na mnohé výnimky je trochu prekvapujúce, že prvé alandské poštové známky boli vydané až v r. 1884 (obr. 1). Dovtedy sa na ostrovoch používali známky „pôvodnej“ krajiny. Teda do r. 1917 ruské, potom fínske. Tie posledné platili na Alandoch do 31.12.1992. Boli prípustné čisto fínske frankatúry, ale aj zmiešané. Bežné celistvosti, predovšetkým skutočne prepravené zásielky, patria však k veľkým zvláštnostiam, pretože takmer všetky vyskytujúce sa celistvosti pochádzajú z filatelistických zdrojov. Týchto nie je žiadny nedostatok. Vzácné sú teda iba celistvosti pochádzajúce z bežného života ostrovanov. K najväčším raritám patria zásielky s automatickými známkami z r. 2001. Väčšia ponuka sa naskytá špecialistom na prítlačce na okrajoch TL. Tu sa nachádza markantné logo pošty, údaje k príležitostni

obr. 4 Kostol sv. Matúša vo Vardö z emisného radu Kostoly

obr. 5 Ålandan Janne Holmén, víťaz maratónu na ME v ľahkej atletike r. 2002 v Mníchove

obr. 6 Alandy s úsmevom privítali zavedenie eura r. 2002

vydania, deň vydania a priebežné číslovanie. Celý TL sa skladá z dvoch častí s 15, 16 alebo 20 známkami. Obe časti sú oddelené potlačenými kupónmi. Táto tlačová forma poteší filatelistov, ale má aj zdôvodnenie z hľadiska poštovej prevádzky. Na malých poštách s nízkym dopytom sú malé TL jednoducho praktické.

Náklad nových známok zreteľne poukazuje na význam zberateľského trhu pre krajinu. Ak náklad jednej známky predstavuje napr. 400 000 kusov, znamená to, že na jedného obyvateľa pripadá viac ako 15 exemplárov. Inak vyjadrené, pri takomto priemere by napr. Nemecko muselo vydávať svoje známky v náklade až 1,2 miliárd kusov. Ålandské známky predstavujú svoje ostrovy svetu. Každý rok príde na poštové priehradky

asi 15 nových známok. Iba raz, r. 2000 prekročili tento počet. Príležitosti, pri ktorých známky vychádzajú sú spravidla typicky ålandské, napr. významné osobnosti a budovy, domáca fauna a flóra. K najobľúbenejším námetom patrí morská doprava. Presvedčivosť a príťažlivosť známok prispieva aj pozoruhodná grafická úprava. Iba raz siahla pošta po zaradení banálneho loga, svojho vlastného. Asi žiadna krajina neprivilala euro takým milým a vtipným spôsobom ako táto ostrovná ríša (obr. 6). Škoda iba, že žiadne známky nevznikli hodnotnou hĺbkotlačou z rytiny.

(Spracované podľa článku T. Berndta v Briefmarken Spiegel č.8/2004)

Zo sveta živočíšnej ríše

Thajské korytnačky

Korytnačka, ktorá ako zástupkyňa svojho druhu obojživelníkov je vo väčšine krajín, kde sa voľne vyskytuje, populárnym živočíchom a často sa stáva členom domácnosti v akváriu alebo teráriu. Na poštových známkach korytnačky tiež často vidáme. Pozornosť im venovala aj thajská poštová správa, keď vydaním štyroch známok pripomenula tento druh živočíchov žijúcich práve v tejto krajine. Sú to druhy,

ktoré sa v našich končinách vyskytujú len zriedka. Všetky sú zobrazené v originálnych farbách, vytlačené sú viacfarebným ofsetom a všetky majú rovnakú nominálnu hodnotu, 3 Baht.

Hospodárske zvieratá vo Francúzsku

V rámci propagácie chovu hospodárskych zvierat vyšli štyri kresbebné perfektné a plasticky výborne pôsobiace známky s obrazmi sliepky s kuriatkami a hlavy kravy, osla a zajaca. Fotografie výtvarne spracoval grafik Ch. Druchon. Každé zviera vyšlo na osobitnom hárčeku v hodnotách 0,45, 0,50 (2 x) a 0,75 €, a potom všetky spolu na hospodárskom dvore na spoločnom hárčeku. Originálne farby hĺbkotlače robia známky v každom smere zaujímavé.

(ZC)

NEOBVYKLÁ FRANKATÚRA

Miroslav Bachratý

Československá pošta 6. októbra 1937 vydala sériu poštových známok venovaných 81. zasadnutiu správnej rady Medzinárodného úradu práce (BIT = Bureau International du Travail, franc.), ktoré sa konalo dosť prekvapujúco v Prahe od 6. do 9. októbra. V súdobej dennej tlači sa možno dočítať, že drvivá väčšina predchádzajúcich 80 zasadnutí správnej rady BIT sa konala v sídle organizácie (Ženeva) a len päť mimo neho, a to v Berlíne (1927), vo Varšave (1928), v Paríži (1930), v Bruseli (1930) a v Madride (1932).

Už tento fakt bol zrejme pre čs. poštu dostatočným dôvodom na to, aby túto udalosť pripomenula vydaním hneď troch známok. Pretože na ich prípravu bol vymedzený len veľmi krátky čas, pošta zvolila formu pretlačového vydania na výplatných známkach 50h (prezident Beneš), 1,50 Kč a 2 Kč (Krajinky). Na účely tejto emisie boli však uvedené známky znovu vytlačené v mierne odlišných farebných odtieňoch a následne bola na nich kníhtlačou vyhotovená jednoriadková pretlač **B.I.T. 1937** v modrej farbe.

Predaj známok trval iba štyri dni, a to výhradne prostredníctvom poštového úradu Praha 1 jednak v mieste konania zasadnutia pre jeho účastníkov, a tiež na pošte na Jindřišskej ulici pre širšiu verejnosť. Filatelistická priehradka pošty Praha 1 údajne predávala známky až do 15. októbra. Aj keď pošta oznámila, že známky vychádzajú v obmedzenom náklade (max. 512 950 kompletných sérií), s ohľadom na limitovaný rozsah predaja, ako aj dobu ich platnosti (do 31.10.1937, teda púhych 25 dní), sa známky B.I.T. nestali žiadnou vzácnosťou. Naopak, filatelisti ich prijali s rozpakmi a nevôľou, a kritizovali ich ako zbytočné a nežiaduce vydanie.

Iná je však situácia v poštovom použití známok B.I.T. Drvivá väčšina zásielok s týmito známkami je filatelisticke motivovaná. Vyskytujú sa najmä celistvosti s vylepenou celou sériou, opečiatkovanou príležitostnou pečiatkou vydanou k tejto príležitosti a suveníry so známkami na nálepných listoch, ktoré však nemajú fila-

telistickú hodnotu. Netreba ani zdôrazňovať, že s ohľadom na spôsob distribúcie prevažná väčšina poštou dopravených zásielok bola podaná v Prahe. Použitie z iných miest je oveľa vzácnejšie, rovnako ako aj použitie týchto známok na nefilatelistických zásielkach.

Na Slovensko sa známky počas doby ich platnosti dostali zrejme len ojedinele, a preto ich použitie na poštovom úrade na území Slovenska je veľmi vzácné. Možno predpokladať, že si ich z Prahy obstarali najmä filatelisti, nie je však vylúčené, že niektoré väčšie pošty 1. triedy dostali obmedzený prídely, aby sa známky, ktoré zostali z filatelistického predaja, spotrebovali v bežnej prevádzke. Skutočný výskyt celistvostí pochádzajúcich z bežnej (nefilatelistickej) korešpondencie to však veľmi nepotvrdzuje.

Vo svetle uvedených faktov možno teda nálež celistvosti (pozri obr.), vyplatenej dvoma známkami vydania B.I.T. považovať za mimoriadny. Listok bol podaný na poštovom úrade Žilina 2 (na železničnej stanici) dňa 23.10.1937 tesne popoludní. Odosielateľ požadoval expresné doručenie zásielky, preto výplatné bolo 2,50 Kč (50 h lístok + 2 Kč expresný príplatok). Poplatky boli uhradené dvoma známkami z vydania B.I.T. – 50 h E. Beneš a 2 Kč Krajinky. Ide teda, v súlade so zaužívanou filatelistickou terminológiou, o tzv. farebnú frankatúru (pozostáva z rôznych známok toho istého vydania, avšak vždy len po 1 známke z každej nominálnej hodnoty). Listok bol už v podvečer na bratislavskej telegrafnej ústredni, ktorá potvrdila príchod odtlačkami dennej pečiatky na prednej i zadnej strane zásielky a vyznačila

číslo doručovacieho obvodu „499“. Zrejme ešte v ten večer bol lístok doručený adresátovi, o čom by mohla svedčiť rukopisná poznámka „23/10“ v dolnej časti adresnej strany. Adjustácia zásielky, evidentne pochádzajúcej z firemnej korešpondencie, takmer vylučuje jej prípadný filatelistický pôvod (možno len Žilničania by mohli potvrdiť, či snáď niektorý z majiteľov firmy Zikmunda Engela Synovia bol filatelista).

Nech však už známkový výlepiť na zásielku ktokoľvek – odosielateľ alebo pošta – ide o ojedinelý prípad regulárneho použitia známok vydania B.I.T. 1937 na území Slovenska, ktorý si zasluhuje našu pozornosť. V poslednej dobe, najmä od začiatkov vlastnej emisnej činnosti Slovenska v roku 1993, akosi klesá (alebo len stagnuje?) záujem o štúdium použitia československých známok na Slovensku, čo je veľká škoda, pretože aj opísaný prípad ukazuje, že pri troške šťastia možno nájsť rôzne zaujímavosti. Treba mať pritom na pamäti, že niektoré frankatúry z obdobia 1. ČSR, ktoré sú v českých zemiach a na Morave pomerne bežné, sa na území Slovenska vyskytovali veľmi vzácné či ojedinele, ba v niektorých prípadoch nie sú známe vôbec. To zvyšuje ich filatelistickú vzácnosť i hodnotu, a to je aj jeden z dôvodov, pre ktorý by sme mali tejto oblasti venovať našu pozornosť. Naši filatelistickí priatelia za riekou Moravou sa použitiu známok v poštovej prevádzke venujú veľmi intenzívne a podrobne, avšak my na Slovensku akoby sme sa našich tradícií akosi dobrovoľne vzdávali. Aj keď možno pochopiť, že materiál je čím ďalej nedostupnejší (nepochybne tu zohráva svoju úlohu aj oveľa menší rozsah poštovej prevádzky na Slovensku počas trvania 1. ČSR v porovnaní s vysoko industrializovanou západnou časťou republiky), predsa len by sme mali túto oblasť zmapovať a aj publicisticky využiť.

Ze sveta živočíšnej ríše

Chránení slimáci

Civilizácia a jej dôsledky neznamenajú len technický pokrok ľudstva, ale zároveň negatívne vplyvajú na životné prostredie,

na rozvoj rastlinstva a živočíšnej ríše. Mnohé z ich predstaviteľov nenahraditeľne zaniškajú, preto sa mnohé organizácie, štátne, mimovládne i medzinárodné, venujú ich záchrane. Medzi veľmi ohrozené druhy z vodných živočíchov patria rôzne lastúrniky a z krehkých obojživelníkov slimáky. Niektoré druhy slimákov sú už aj dnes veľmi vzácné. Jedného z nich, ktorý v originálnej veľkosti má cca 3 mm, realisticky na známku nakreslil G. Jackl a v hodnote 0,56 € bola vydaná v Nemecku. (ZC)

ESCONA

**ČLEN SLOVENSKEJ
NUMIZMATICKEJ
SPOLOČNOSTI**

Ponuka pre tuzemsko a zahraničie:

Slovenské strieborné a zlaté pamätne mince 1993-2004

Slovenské bankovky 1993-2004

Sady mincí 1993-2004

Abonencia na slovenské mince a bankovky

Výhradné zastúpenie SAFE pre SR

- kazety, etuje a albumy na mince a bankovky
- pinzety, lupy, čistiacie roztoky a iné príslušenstvo pre numizmatikov a filatelistov

Zásielková služba pre Slovensko a zahraničie

• KONTAKTNÁ ADRESA:

ESCONA Trading spol. s r. o.
Suché Mýto 19, P.O. BOX 146
SK - 814 99 Bratislava
Tel.: +421 2 5443 5538
Fax: +421 2 5443 5527
E-mail: escona@inecnet.sk
www.escona.sk

NOVÉ POŠTOVÉ SADZBY PLATNÉ OD 1. 1. 2005

Od 1. januára 2005 platia nové tarify služieb poštovej prevádzky Slovenskej pošty, š.p., pre medzinárodný i tuzemský styk. S novými tarifami sa môžete oboznámiť na všetkých poštách alebo web-stránke Slovenskej pošty. Ako v predchádzajúcich rokoch, uverejňujeme niektoré najčastejšie používané sadzby (v Sk).

LISTOVÉ ZÁSIELKY - TUZEMSKÝ STYK

list	do 20 g		do 50 g		do 100 g		do 500 g		do 1000 g		do 2000 g	
	1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.
	15	9	16	10	18	12	19	13	36	30	70	59

BALÍKOVÉ ZÁSIELKY - TUZEMSKÝ STYK

balík	do 2 kg		do 3 kg		do 5 kg		do 10 kg		do 15 kg	
	1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.
	68	54	72	57	82	60	106	72	130	84

LISTOVÉ ZÁSIELKY - MEDZINÁRODNÝ STYK

list		susedné štáty		ostatné štáty Európy		ostatné štáty sveta	
		1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.	1.tr.	2.tr.
	20 g	20	18	23	21	25	22
	50 g	24	22	30	28	40	34
	100 g	45	40	65	60	70	60
	250 g	80	65	100	85	125	110
	500 g	115	90	150	130	230	205
	1000 g	210	175	400	320	440	390

POPLATKY ZA POUKÁŽKY - TUZEMSKÝ STYK

suma do		druh poštovej poukážky				
		PPP H 2. trieda	PPP H 1. trieda	PPP E - na el. mediu	PPP E - na zozname	PPP U
	500 Sk	20	-	19	23	6
	1000 Sk	22	49	23	26	7
	5000 Sk	30	59	27	30	11
	10000 Sk	40	72	30	34	17
za každých 10 tisíc alebo ich časť		22	22	11	11	11

POPLATKY ZA ZVLÁŠTNÉ SLUŽBY

	tuzemsko	zahraničie
Doporučene	13	38
Doporučene s potvrdením dodania	20	
Do vlastných rúk	2	10
Opakované doručenie na žiadosť odosielateľa	10	
Dobierka	3	
Doručenka	7	26
Aeogram (do všetkých krajín sveta)		20
Poistenie do 1000 Sk pri listoch	24	70
Poistenie do 1000 Sk pri balíkoch	12	
- za každých ďalších 1000 Sk alebo ich časť	2	5
Krehké	13	
Neskladné	13	
Zapečatenie alebo zaplombovanie	23	

Z GALÉRIE MAJSTROV ZNÁMKOVEJ TVORBY

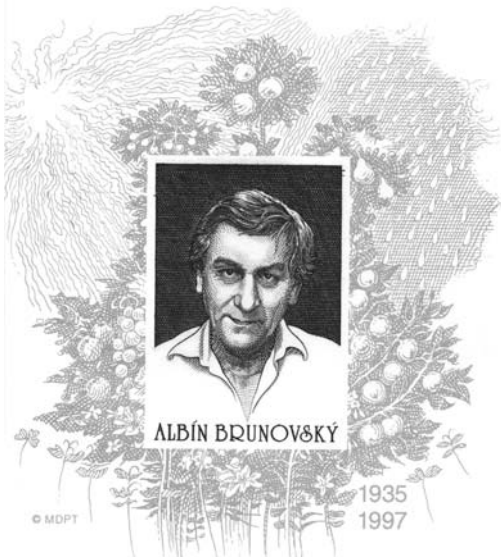
Vyvrcholenie minuloročného výstavného programu Galérie mesta Bratislavy nepochybne predstavuje retrospektívna výstava tvorby grafika, ilustrátora a maliara, národného umelca prof. Albína Brunovského, ktorého poznáme i ako tvorcu poštových známok. Výstava, ktorú v decembri inštalovali v priestoroch Pálffyho paláca potrvá do 20. 2. 2005. Ide o doposiaľ najväčšiu výstavu diela tohto grafika svetového mena. Okrem iného môžeme na nej vidieť v originále grafický list Svetlo duše. Rytecká transkripcia tejto grafiky bola vydaná na známke v emisnom rade Umenie v roku 2001. Autorom ryteckého prepisu je Martin Činovský, príslušník Brunovského školy. A vôbec to nie je náhoda, že naši rytci Martin Činovský a Rudo Cigánik ako i mnohí autori výtvarných návrhov známok absolvovali výtvarné štúdium na VŠVU u profesora Brunovského.

A L B Í N BRUNOVSKÝ

grafik, ilustrátor, maliar, profesor,
národný umelec

Narodil sa 25. 12. 1935 v Zohore. V rokoch 1951-1955 študoval na Strednej umeleckopriemyselnej škole v Bratislave na oddelení grafiky. V rokoch 1956-1961 študoval na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave, kde absolvoval oddelenie voľnej grafiky a knižnej ilustrácie u prof. Vincenta Hložníka. Od roku 1966 pedagogicky pôsobil na Vysokej škole výtvarných umení ako vedúci oddelenia knižnej tvorby, od roku 1970 vedúci oddelenia voľnej grafiky a knižnej tvorby. Roku 1972 vymenovaný za docenta a v roku 1981 za profesora. V roku 1990 ukončil pedagogickú činnosť na VŠVU, aby sa naplno venoval umeleckej tvorbe. Je nositeľom množstva ocenení za grafickú a ilustračnú tvorbu doma i v zahraničí. Roku 1980 mu bol udelený titul zaslúžilý umelec a roku 1985 titul národný umelec. Zomrel 20. januára 1997 v Bratislave.

Okrem voľnej grafiky sa vo svojej tvorbe venoval maľbe, knižnej ilustrácii vrátane ilustrácii detskej knihy, tvorbe exlibris, úžitkovej tvorbe, a to najmä návrhom bankoviek a poštových známok.

Známkovej tvorbe sa venoval už od čias skončenia vysokoškolských štúdií. Jeho záujem o túto tvorbu bol trvalý, podobne ako bol trvalý i jeho obdiv k ocelorytine. Aj svojim študentom vstúpil ambíciu vytvoriť známku a v prípade Martina Činovského významne podporil jeho orientáciu na oceloryteckú tvorbu.

Albín Brunovský bol už koncom 60. rokov významným predstaviteľom grafickej tvorby. Okrem samotnej umelcovej tvorby ho vnímame i ako významného výtvarného pedagóga, ktorý svojou tvorbou i mnohoročným pedagogickým pôsobením na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave modeloval charakter slovenskej grafiky a výrazne ovplyvnil podobu modernej grafiky druhej polovice 20. storočia.

PhDr. Ivan Jančár, kurátor spomínanej výstavy, v sprievodnom katalógu takto charakterizuje vystúpenie Albína Brunovského na slovenskej umeleckej scéne: „Tak, ako sa v slovenskej umenovede čiastočne ujal pojem Hložníkov škola (jej odchovancom je i Albín Brunovský - pozn. aut.), rovnako sa začal používať aj pojem Brunovského škola. Jej charakteristickými prvkami bolo prepájanie fantazijných a reálnych prvkov, suverénne narábanie s výrazovými prostriedkami a bezpečné ovládanie klasických grafických techník. Mal mnohých napo-

dobňovateľov, následníkov, ale vychoval aj mnohých grafikov, ktorých výtvarný prejav bol diametrálne odlišný a ktorí priniesli do vývoja slovenskej grafiky mnohé nové podnety. Albín Brunovský sa v najlepšom slova zmysle stal nositeľom tradícií i objaviteľom nových tvoriacich možností.“

Všestranne orientovaný grafik významným spôsobom zasiahol nielen do vývoja komorných grafických žánrov, ale i disciplín užitočnej grafiky, akými sú tvorba bankoviek a známoková grafika. Táto oblasť jeho tvorby na výstave nie je zastúpená. K výstavnej prehliadke vychádza i samostatná publikácia dokumentujúca grafické diela. Tvorba bankoviek je v katalógu dokumentovaná. Žiaľ, známoková tvorba je zastúpená minimálne, konštatovaním: „V roku 1962 kreslí návrh na svoju prvú poštovú známku, odvtedy sporadicky tvorí aj známky (do roku 1990 ich vyšlo 34).“

Nielen pre filatelistov je to príliš strohé konštatovanie. Navyše nič nehovorí o známom vrelom vzťahu prof. Brunovského k poštovej známke a k ocelorytine. Známoková tvorba tvorila súčasť jeho celoživotnej umeleckej púte. V šesťdesiatych rokoch vyšli prvé známky v emisii Rekreačia ROH, 20. výročie SNP a bojov o Duklu. Na pomoc zaplaveným oblastiam južného Slovenska, SND. Už v týchto prvých známkových riešeniach sa preukázal ako zdatný tvorca, grafik s autentickým výtvarným prejavom, ktorý dobre vníma špecifiká miniatúrnej známkovej grafiky a vie zaujať výtvarne priťažlivou formou, brilantnou kresbou s charakteristickou drobnokresbou a s neskrývaným emocionálnym nábojom, dynamickou kompozíciou a tiež akceptovaním špecifických zákonitostí ocelorytiny. Nasledovali nemenej zaujímavé známky venované Spevákemu zboru slovenských učiteľov, horolezectvu, ale aj niekoľko sérií známok Osobností. Výtvarne veľmi pôsobivá je najmä séria šiestich portrétnych známok kultúrnych osobností z roku 1972 komponovaná v štvorcovom formáte, ktorá zaujme tak nekonvenčnosťou prístupu k motívickej skladbe portrétnych známok ako aj poetikou vyjadrenia. Poetika a kreativita charakterizujú i ďalšie emisie a v prípade emisie známok s námetom kvetov (emisija z roku 1980) sa pripája i priam vedecká akribia ich zobrazenia. Spomedzi známok vytvorených Brunovským je azda najobdivovanejšou známka venovaná 125. výročiu Maticy slovenskej, ktorá vznikla za spolupráce s rytkom Martinom Činovským. Ide o veľmi pekný príklad spolupráce autora výtvarníka s rytkom ale aj o príklad kolegiálnej spolupráce učiteľa so svojim niek-

dajším žiakom. Pôvabná alegória tejto slovenskej národnej ustanovizne na známke s veľmi vtipným a originálnym zakomponovaním nápisov priniesla autorovi vavrín víťazstva v podobe ceny ministra dopravy (ČSFR) za rok 1988 a zároveň víťazstvo v 26. ročníku čitateľskej ankety Mladej fronty „Volíme najlepšiu československú známku“ v kategórii pôvodná tvorba.

Albín Brunovský má pre slovenskú známkovú tvorbu nepopierateľný význam, a to aj napriek tomu, že vytvoril priamo ani jeden návrh slovenskej známky. Ako významná umelecká osobnosť a dlhoročný vysokoškolský

pedagóg na VŠVU v Bratislave vychoval početný rad významných umelcov - grafikov, z ktorých viacerí patria ku kľúčovým predstaviteľom našej známkovej tvorby, napríklad i už spomínaní rytci, ako aj výtvarníci Peter Augustovič, Igor Benca, Júlia Buková,

Marián Čapka, Karol Felix, Dušan Nágel, Igor Piačka, Katarína Ševellová a ďalší.

Brunovského známkovej tvorbe je venovaná slovenská poštová známka Deň poštovej známky 1999, okrem výrezu zo známkovej grafiky Brunovského je na nej aj portrét grafika samotného. V sérii Umenie v roku 2001 vyšla grafika Svetlo duše ako pamiatka na voľnú grafickú tvorbu. Na celinovej obálke vydané 14. 4. 1997 je prítlačovým motívom portrét Albína Brunovského od Martina Činovského.

Tvorba Albína Brunovského je súčasťou mnohých zbierok umenia, grafiky, exlibris a v nemalej miere i zbierok poštových známok a cenín. Jeho tvorba je predmetom nevšedného záujmu zberateľov.

„Grafická tvorba Albína Brunovského patrí medzi najvýznamnejšie príspevky do rozvoja grafického umenia nielen v slovenskom, ale i v medzinárodnom kontexte.“ (PhDr. Ivan Jančár)

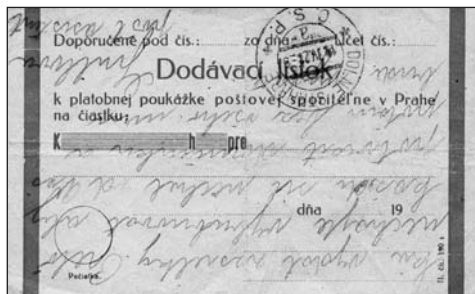
Antónia Paulíniová

Menej bežné tlačivá z dvadsiatych rokov 20. storočia

Rozličné tlačivá používané pri doprave pošty sú spravidla filatelisticky neovplyvnenými dokladmi poštovej prevádzky a ich používanie vychádza z dobových poštových prevádzkových predpisov. Náhodne sa z času na čas podarí získať i také použité poštové tlačivá, ktoré by sa nemali bežne dostať do rúk verejnosti. Sú to najmä tlačivá dokladujúce doručenie rozličných peňažných platieb štátu občanom v minulosti, ako sú napríklad doručanky k platobným poštovým poukážkam. Priblíženie niektorých úprav – vydaní tlačív podobného určenia, je cieľom tohto príspevku.

Tlačivo č. 190 Dodávací lístok

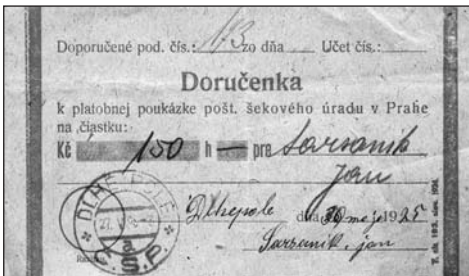
Bolo určené k platobným poukážkam poštovej sporiteľne v Prahe. Predtlač textov je vytlačená tehlovočervenou farbou na bleďozlťom papieri. V prvom riadku je predtlač: „Doporučené pod čís.:..... zo dňa Účet čís.:.....“, v druhom riadku je názov tlačiva „Dodávací lístok“, tretí a štvrtý riadok obsahujú text „k platobnej poukážke poštovej sporiteľne v Prahe / na čiastku:“, v nasledujúcom riadku je miesto na údaj sumy v tvare, údaj meny „K“ 10 vodorovných 36 mm dlhých čiar, „h“ 10 vodorovných čiar dlhých 9 mm. Za údajom meny je polovica riadku + celý riadok + polovica riadku, za slovom „pre“, na vyznačenie údajov o adresátovi. Za tým nasleduje na pravej strane miesto na údaj dňa a roka doručenia poukážky a dva vybodkované polriadky na podpis príjemcu a overovateľa jeho podpisu (spravidla richtára, starostu). Na ľavej spodnej časti tlačiva je vytlačený kruh na odtlačok dennej pečiatky dodávacej pošty a pod ním text „Pečiatka“. Na pravej strane je prieč-

ne umiestnený údaj: Tl. čís. 190 s. Dodávací lístok má na oboch bočných stranách orámovanie vo farbe tlače, čiarou hrubou cca 4 mm. Dokladové tlačivo nebolo použité na pôvodný účel, ale ako lístok so správou pre richtára obce Selce, ktorý napísala poštová asistentka pošty Dolné Strháre, podľa odtlačku dennej pečiatky čs. I. typu s rozlišovacím znakom „a“ 11.4.1921. Tlačivo má rozmery cca 135 x 80 mm.

Tlačivo č. 193 Doručenka

I toto tlačivo bolo určené k platobnej poukážke, ale poštového šekového úradu v Prahe. Farba papiera, tlače textu, bočného orámovania a usporiadania predtlačných textov je obdobná ako pri tlačive č. 190, s nasledujúcimi rozdielmi: Názov tlačiva je „Doručenka“, v treťom riadku je pozmenený text „k platobnej poukážke pošt. šekového úradu v Prahe“. Pred údajom poukáza-

nej sumy je skratka „Kč“ a pod miestom na odtlačok dennej pečiatky dodacej pošty je text „Razítko“. Na pravej strane je priečne umiestnené číslo tlačiva a roku vydania v tvare „T.čís.193 slov.1924“. Podľa dokladových kusov použitých na pošte Dlhé Pole v roku 1925 má tento rok vydania tlačiva dve varianty odlišujúce sa od seba veľkosťou a tvarom písma predtlače. Tlačivo má rozmery cca 135 x 80 mm.

Tlačivo č. 417 bez uvedenia názvu

Napriek tomu, že toto tlačivo nemá uvedený názov, z predtlačného textu je zrejmé, že bolo určené na podobný účel ako predchádzajúce, teda na doručenie šekových platobných poukážok. Tlač je na šedobieliom papieri zelenou farbou. V rovnakej farbe je okolo textov orámovanie rozmerov cca 110 x 58 mm čiarou hrúbky 1 mm. Tlačivo má ešte bočné a v konkrétnom prípade i spodné orámovanie (pravdepodobne ide o spodný kus listu tlačív) hrúbky cca 5 mm. Usporiadanie predtlače-

ných textov je odlišné od predchádzajúcich tlačív. Prvý riadok „Príchodné číslo... ..Kč...h“, druhý riadok „Šekovú platobnú poukážku číslo účtu...“, tretí riadok „zo dňa (podľa vytlačného razítka).....19...“. V nasledujúcom riadku je miesto na adresu v tvare „adresa.....“. Predposledný riadok na pravej strane má text „obdržal...dňa...19...“, pod ním je vybodkovaná čiara na podpis adresáta, príjemcu šekovej platobnej poukážky. V spodnej časti na pravej strane je vytlačený kruh na odtlačok dennej pečiatky dodávacej pošty, pod ním nie

je už žiadny text. Medzi spodným orámovaním textov a hrubým orámovaním je na ľavej strane údaj o čísle tlačiva, pravdepodobne i tlačiarne a roku vydania v nasledujúcom tvare „T.č.417 slov. – A. H. 26“.

Tlačivo podľa odtlačku dennej pečiatky bolo použité na pošte Dlhé Pole 20.8.1926. Je predpoklad, že číslo tohto tlačiva je na hárku tlačiva iba raz, a to v opísanom mieste.

Tlačivo č. ? Poblížný svazek

Tohto tlačiva i keď na iné určenie ako predchádzajúce, bolo použité v rovnakom desaťročí. Bolo vytlačené červenou farbou na bleďozitom papieri. Orámovanie

predtlačených textov má rozmery 80 x 80 mm vo farbe textu s hrúbkou čiary cca 2 mm. Toto tlačivo bolo určené na označenie smerovania zväzkov zásielok zostavených na väčšej pošte, poverenej úlohou triedenia, na menšie dodávacie pošty. Miesto zostavenia zväzku dokladuje odtlačok dennej pečiatky na predtlačnom kruhu, napravo od písmena „Z“ v strede tlačiva, pod jeho názvom. Na riadok s predtlačou „do....“ sa uvádzalo miesto určenia zväzku a na riadok s predtlačou „úředník....“ mal dať podpis zamestnanec pošty zodpovedený za zostavenie zväzku alebo jeho zostavovateľ. Číslo tlačiva nie je na predmetnej časti hárku uvedené. Tlačivo bolo použité na označenie zväzku poštových zásielok zostavených na pošte Rožňava 24.8.1923 a určených na doručenie v obvode pošty Brzotín. Viac o čísle tohto tlačiva ako i ďalších tlačivách použitých v tomto období by mohol napovedať zoznam poštových tlačív, ktorý však nie je autorovi dostupný.

- des -

Predvianočný nápor pomohla zvládnuť nová automatická triediaca linka

Novú automatickú triediacu linku CRS 1000 s kapacitou 40 tisíc listov za hodinu 10.12.2004 spustila Slovenská pošta, a.s., v Hlavnom spracovateľskom centre (HSC) Bratislava 022, na Tomášikovej ulici.

Jej plné nasadenie v predvianočnej poštovej prevádzke výrazne prispelo k zníženiu záťaže z vysokého objemu sviatočnej pošty. Listová zataženosť, ktorá v priemere dosahuje 1,3 mil. zásielok za 24 hodín, stúpa pred Vianocami priemerne denne na 2,3 mil. zásielok.

HSC Bratislava 022, v ktorom sa sústreďujú zásielky z celého Slovenska, doteraz triedilo listy na dvoch automatických linkách, predvianočný nápor riešilo zmenou technológie spracovania listových zásielok a posilnením ručného triedenia brigádnikmi. Nová triediaca linka CRS 1000 z produkcie spoločnosti Siemens reprezentuje najmodernejšie zariadenie svojho druhu v Európe. Je schopná vytriediť až 90 percent zásielok.

Ďalšie dve linky Slovenská pošta zakúpila aj pre HSC Žilina 022 a Zvolen 022, kde by mali byť uvedené do prevádzky v prvom štvrtroku 2005. Celková hodnota kontraktu dosahuje sumu 2,77 mil. eur. Vstup nových liniek do triediaceho procesu umožní skrátiť dodaciu dobu zásielok postupne do roku 2008 na dva dni. Zrýchlenie cesty listu k adresátovi sa bude týkať až 95 percent z celkového objemu podaných zásielok. Slovenská pošta doručuje dnes 43 percent podaných zásielok na druhý deň po dni podania.

(Podľa tlačovej správy SP-pem)

P. S. Slovenská pošta na deň spustenia linky nepoužívala žiadnu príležitostnú ani strojovú pečiatku.

TATRY a pohľadnice

Nedá mi, aby som neza-
reagoval na vyčíňanie prí-
rodného živlu 19. 11. 2004
na Slovensku, najmä však
vo Vysokých Tatrách. Vichri-
ca, ktorá dosahovala rých-
losť 150 až 187 km/hod.
vyvrátila z koreňov a polá-
mala tisíce stromov na
úpätí našich veľhôr. Vzhľad
atraktívnej turistickej kraji-
ny s relatívne veľkým výs-
kovým reliéfom, rozľahlé
komplexy ihličnatých le-
sov (hubársky raj), nad
ktorými vyčnievajú sym-
boly našej domoviny (Kri-
váň, Gerlach, Lomnický
štít, Rysy a ďalšie), bude
na niekoľko desiatok rokov

iný. Vysoké Tatry boli takmer do konca 19. storočia nenarušenou prírodnou krajinou. Postupne sa začala urbanizo-
vať, treba však poznamenať, že veľmi triezvo, vďaka čomu sa počas 20. storočia minimálne narušilo ich klimatické
a ekologické prostredie.

Sprístupnenie Tatier pre turistiku a klimatickú liečbu bolo dôvodom postupného a stále masovejšieho vydávania
pohľadníc s tatranskou tematikou. Zberatelia pohľadníc vedia, že Vysoké Tatry boli medzi prvými, ktoré sa v posled-
nej dekáde 19. storočia objavili na pohľadniciach. Postupom času ich počet narastal a bez nadsádzky možno pove-
dať, že niet miesta na Slovensku, ktoré by bolo vyobrazené na takom počte pohľadníc. Nie je preto dôležité, ktoré
z nepreberného množstva prezentujú tento článok. Skôr ide o to, že lesy, ktoré sú na nich zobrazené patria väčši-
nou už len minulosti. Určite budú vydané aj „katastrofické“ pohľadnice Tatier. Časom sa objaví aj vegetácia z obno-
vy tatranských lesov. Reálny pohľad na zalesnené tatranské svahy z obnovenej výsadby možno očakávať o 40-50
rokov. Naši potomkovia-zberatelia budú mať možnosť porovnávať so starými, dnešnými pohľadnicami, ako ich rodi-
čia naložili s národnou perlou, ktorou Vysoké Tatry ešte stále sú. Či vyčíňanie koruny tvorca nebolo ničivejšie ako
prírodný živél v závera roku 2004. A možno o niekoľko rokov sa nám naskytne podobný pohľad ako na pohľadnici
z roku 1924 (obr. na obálke).

Alexander Urminský

DIELO ALFONZA MUCHU NA MONACKEJ ZNÁMKE

Celo európskou témou na spoločné vydanie známky v roku 2003 bol „Plagát vo
výtvarnom umení“. Jednotlivé európske krajiny vyberali na známku najkrajšie
plagáty z prechádzajúcich desaťročí. Keďže medzi geniálnych tvorcov plagátov
v minulosti patril aj český grafik Alfonz Mucha, všeobecne sa očakávalo, že
Česi na neho pri tejto príležitosti nezabudnú. Avšak nestalo sa tak, pravdepo-
dobne aj preto, že najviac najkrajších plagátov vytvoril na prelome 19. a 20.
storočia vo Francúzsku, kde žil a pracoval, pričom toto prostredie významne
ovplyvnilo jeho tvorbu.

Prekvapilo však Monako, ktoré do spoločnej emisie prispelo výdaním známky
s reprodukciami Muchovho plagátu, ktorý vytvoril pri príležitosti návštevy tejto kraji-
ny. Znáмка nominálnej hodnoty 0,50 € bola vytlačená viacfarebnou hĺbkotlačou.

(Zc)

Priame ohrozenie ČSR nacistickým Nemeckom v jeseni 1938 a mobilizácia čs. brannej moci sú spojené nielen s aktivitou poľnej poštovej služby, ale aj kontrolou písomného styku so zahraničím. Vojenská cenzúra nezabudla na obsah civilných zásielok v poštovom styku s cudzinou sa odrazila na kontrole poštového styku so všetkými susednými štátmi: s Nemeckom, Maďarskom, Poľskom a Rumunskom. Výkon cenzúry zabezpečovali tri poštové cenzúrne komisie (PCK). Cenzúra sa vzťahovala na európske a mimoeurópske krajiny, a preto nachádzame zaujímavé zásielky odoslané z cudziny do ČSR alebo odoslané z ČSR do cudziny s odtlačkom pečiatky PCK. Listové zásielky prepustené cenzúrou do cudziny sú vzácnosťou, pretože zásielky sa väčšinou nevrátili odosielateľovi. Zásielky sú často

Kč (Pof. 304) a adresovaná do Viedne (Ostmark, nem.; dobové označenie pre obsadené Rakúsko). Zásielka bola podaná na miestnej pošte, pečiatka DEVÍN / 20. X. 38, iba niekoľko dní po odovzdaní Petržalky, ale pred územnými zmenami na juhu Slovenska v prospech horthyovského Maďarska. Vojenský význam Devína na jeseň 1938 výrazne vzrástol, pretože tu začínala línia poľných opevnení ľavého brehu rieky Morava v smere na Devínsku Novú Ves, Vysokú pri Morave, Záhorskú Ves, pričom Devín chránil prístupovú cestu od západu ku zdroju pitnej vody pre Bratislavu na dunajskom ostrove Sihof (Käsmacher, nem.). Preto je pochopiteľné, že zásielky odoslané z Devína do cudziny, osobitne do Nemecka, boli pozorne sledované. Najmä v prípade pohľadnice s fotografiou krajiny cenzúra venovala

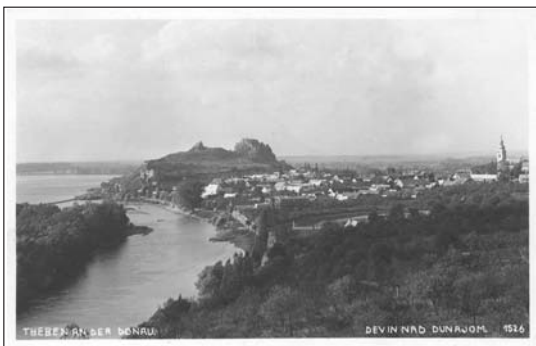
Petržalka, Devín a cenzúra (1938)

adresované do Nemecka, vrátane bývalého pohraničia ČSR, alebo do Rakúska, ktoré bolo 12. marca 1938 pripojené k Nemeckej ríši. Poštová cenzúrna komisia pre Slovensko a Podkarpatskú Rus pôsobila v Trenčíne [1] a používala dve pečiatky, ktoré možno rozlíšiť podľa kresby odtlačku [2].

Rozhodnutie veľmocí (Mnichov, 29. - 30. september 1938) sa priamo dotýkalo aj územia Slovenska, ktoré stratilo 2 obce v blízkosti Bratislavy. Nemecko získalo 8. októbra 1938 významnú obec Petržalka (Engerau, nem.) na pravom brehu Dunaja a 24. novembra 1938 získalo malú, ale strategicky dôležitú obec Devín (Theben, nem.) na ľavom brehu Dunaja, asi 10 km západne od Bratislavy. Strata Petržalky znamenala pre Bratislavu permanentné vojenské ohrozenie.

Politický tlak na ČSR zo strany Nemecka získal Devín sa objavil na jar 1938, ale zreteľné úsilie Nemecka pripojiť obec k územiu Dolného Rakúska (Niederösterreich, nem.; dobové označenie pre rakúsku korunnú krajinu Niederösterreich) možno sledovať v októbri 1938. Nemecko získalo obec Devín pri rektifikácii (dodatočnej úprave) hranice ČSR.

Po rozhodnutí veľmocí o územných zmenách v prospech Nemecka, neskôr aj v prospech Maďarska (Viedeň, 2. november 1938), bol poštový styk pohraničia ČSR s blízkou cudzinou monitorovaný. Dôvod cenzúry obýjacej zásielky z pošty Devín do Nemecka vysvetľuje skutočnosť, že určitá časť obyvateľstva obce sa hlásila v 30. rokoch 20. storočia k nemeckej národnosti. Pohľadnica (obr. 1) je vyplatená známkou v hodnote 1.20

pozornosť nezabudlosti obsahu písomnej a obrazovej správy. Fotografia lokality (hrad Devín, prístupová cesta do obce v smere od Bratislavy - obr. 2) nesie cennú informáciu, ktorá má vojenskú hodnotu. Červený odtlačok cenzúrnej pečiatky s legendou **cenzurované** na štandardnej pohľadnici zreteľne odraža nielen vo-

jensko-politickú situáciu v strednej Európe, ale aj zložitý vnútropolitický vývoj na Slovensku po abdikácii E. Beneša (5. októbra 1938) na funkciu prezidenta ČSR.

Jozef Tekel

Literatúra:

- [1] Bachratý, M., Cenzúra v roku 1938, Filatelie, roč. 48, č. 9, s. 21-23; č. 10, s. 23-25, 1998.
- [2] Tekel, J., Dva typy pečiatky poštovej cenzúrnej komisie (1938), Merkur revue, roč. 5, č. 1, s. 12, 2000.

MALÁ ŠKOLA FILATELIE (13)

PRE MLADÝCH AJ SKÔR NARODENÝCH

Štefan J. Plško

Ak sme na našej pomyslenej prechádzke medzi známkami príliš zvedaví, nesmieme zabudnúť ani na to, čo pre nás skrývajú okraje tlačových alebo priehradkových listov. Zaučať môžeme opäť pri prvej známke sveta. Keďže išlo o prevratnú novinku, bolo treba verejnosť upozorniť na jej cenu a spôsob zaobchádzania so známkami. Preto na okrajoch hárku bol nápis, ktorý v preklade znie takto: „Cena 1 d za nálepku, 1/- sh za

Podstatne iný účel majú však na okrajoch hárku rôzne zdanlivo ozdobné pásy, linky, číslice alebo kresby. Ako prvé nás upútajú pásy alebo linky pozdĺž okrajov niektorých hárkov. Tie vznikli od-tlačením tzv. **ochranných rámov**, ktoré boli na okrajoch kníhtlačových tlačových dosiek z dôvodu ich ochrany v miestach, kde boli najviac namáhané tlakom. Vyrovnaním okrajov dosiek na úroveň štokov (kníhtlače je tlač z výšky, teda tlačiacie miesta sú vyvýšené) sa dosiahol rovnomerný tlak na celú dosku. Ochranné rámy sú najznámejšie na okrajoch hárkov emisií I. ČSR z dvadsi-

Iný tvar ochranného rámu, na spodnom okraji DZ a počítadlo

Ochranné rámy – šikmý vryp označujúci číslo dosky (vľavo), označenie dosky číslou (vpravo), na spodnom okraji počítadlá

Ochranný rám vľavo, na spodnom okraji počítadlá a dosková značka

rad 12 (nálepiek), £ 1/- za hárok. Nálepky umiestnite NAD adresu smerom k PRAVEJ STRANE listu. Pri vlišení zadnej strany buďte opatrný, aby sa neodstránilo lepidlo“.

Mimo takýchto a podobných nápisov na okrajoch priehradkových listov sa v súčasnosti stretávame aj s ich inými druhmi, keď niektoré poštové správy za určitý poplatok súhlasili s využitím okrajov na reklamné účely.

tych rokov (Holubica, Oslobođená republika), pričom prvýkrát sa použili v roku 1887 vo Veľkej Británii pri tlači známok k 50. výročiu panovania kráľovnej Viktórie.

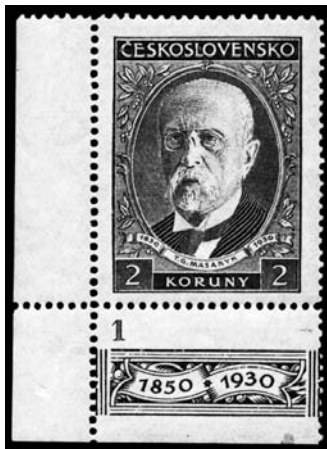
Na horných a dolných, často aj na bočných okrajoch hárkov sú tzv. **počítadlá**, ktoré vyjadrujú súčet nominálnej hodnoty známok v jednotlivých radoch alebo stĺpcoch známok.

Označené dosky na ľavom okraji, číslo dosky dané počtom hviezdíček

Číslo dosky na pravom okraji

Číslo dosky na spodnom ozdobnom okraji

Z umiestnenia a tvaru DZ možno usúdiť, že francúzske známky vydané v roku 1945 boli vytlačené v rovnakej tlačiarňi ako známky CSR, teda v De la Rue v Londýne

DZ na ľavom okraji

Kupón využitý na reklamné účely

Známky sa obvykle tlačili viacerými tlačovými doskami, a tak z evidenčných a iných dôvodov vznikla potreba tieto dosky rozlišovať. Dialo sa to rôznymi zárezmi, napr. do ochranných rámov alebo prídavnými značkami, ako hviezdičky, krížiky, krúžky, číslice. Najčastejšie to však boli číslice a písmená alebo ich kombinácia na spodnom okraji tlačových listov. Nazývame ich **doskové značky (DZ)**. Filatelisti-špecialisti ich využívajú na identifikáciu niektorých odchýlok vznikajúcich počas priebehu tlače. Od doskových značiek však musíme odlišovať často sa vyskytujúce body, čiarky, krížiky, ktoré slúžili a ešte aj slúžia napr. na presné umiestnenie molek pri jej odtlačaní na tlačovú dosku (**rozmerovacie krížiky**) alebo na nastavenie perforačného zariadenia (**nápičkové krížiky alebo body**) a pod. Na hárkoch tlačených

rotačnou ocelotlačou v kombinácii s hĺbkotlačou modernými strojmi (napr. WIFAG, ktorými sa od r. 1951 tlačili známky CSR a od r. 1992 aj známky Slovenska) nachádzame na ich okrajoch nielen dátum tlače a poradové číslo, ale pri viacfarebnej tlači aj **farebné testovacie stupnice**, pomocou ktorých sa kontroluje hĺbka leptania hĺbkotlačovej dosky. Na každom druhom PL (na jedno otočenie valca sa vytlačia dva PL) sa nachádzajú aj tzv. **autotronové značky**, ktorými sa kontroluje prítomnosť jednotlivých farieb a ich súťaž a zároveň nastavenie perforačného zariadenia. Pôvodne to boli hrubšie čiary dĺžky 1 cm umiestnené vedľa seba (pre každú farbu) s jednou čiernou šikmou čiarou (na nastavenie perforačného zariadenia), v súčasnosti sú všetky značky lichobežníkového tvaru, ktoré zabezpečia súťaž farieb aj nastavenie perforačného zariadenia).

Nápičkové krížiky – podľa ich tvaru možno rozlíšiť tlačové dosky jednotlivých hodnôt

FIRMA ZBERATEL

stále vykupuje

**HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ
ZNÁMKY, MINCE A POHLADNICE**

Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti

Predajňa:

831 02 Bratislava, Račianska 17

☎ 02 / 44 250 149

e-mail: zberatel@nextra.sk

Otvorené pondelok až piatok
od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod.

ALBUM ZIKA

**NEHLADAJTE MA DOMA,
NÁJDETE MA NA INTERNETE**

www.albumik.sk

MZIKA@HOTMAIL.COM

TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

Uložte svoje zbierky do kvalitných
predtlačенých albumových listov
firmy SCHAUBEK zasklených
havičkami s čiernym alebo bielym
podkladom.

K dispozícii sú albumové listy známkových krajín
Európy aj Zámoria od začiatku existencie pošt-
tových známkov až podnes. Možno si zakúpiť aj
jednotlivé ročníky, aj jednotlivé chýbajúce listy,
tiež rôzne typy voľných listov. Listy sa dajú ulo-
žiť do krúžkových, skrutkových alebo perových
dosiek, ktoré tiež nájdete v našej ponuke.

Kontaktujte nás na adrese:

SIMCO, s.r.o., Astrova 1, 010 08 Žilina
alebo na tel./ fax. čísla: 041/ 5653 752

FILATELIA ALBUM

predávame a vykupujeme

**ZBIERKY ZNÁMOK, MINCÍ,
STARÝCH POHLADNÍČ,
CELISTVOSTÍ**

**A OSTATNÝ FILATELISTICKÝ
MATERIÁL**

FILATELIA ALBUM

Lazaretská 11

811 08 BRATISLAVA

telefón / fax: + 421 - 2 - 5296 7411

www.matchboxmuzeum.sk

Ervín SMAŽÁK

Lotyšská 16

821 06 Bratislava

tel.: 02/45246 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch
(prítláče, príležitostné poštové ☉ a strojové príležitostné ☉)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková
služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné
poštové materiály na tému Olympia a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympia
a šport (celý svet).

Prijímam do komisionálneho predaja poštový materiál
na tému Olympia a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore
majú **10% -nú zľavu** na materiály firmy ERVO.

Firma

Námestie SNP č.37, ☎ 045 / 5320250-51

Predávame a vykupujeme materiál z oblasti

filatelie, numizmatiky, notafílie,

filokartie, telefónnych kariet

**Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu a
hodnotnocovanie materiálu.**

**Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu**

Farby a farebné odtiene známok anglických kolónií 1930-60

Zoltán Raduška

Predmetom nasledujúceho príspevku sú farby na ocelotlačových známkach anglických kolónií z obdobia, keď táto technika dominovala známkovej tvorbe aj v danej oblasti a dosahovala v nej svoj najväčší rozmach. Domnievam sa však, že môže mať aj všeobecnejšie uplatnenie.

Obrazy predmetných známok sú niekedy vytvorené len jednou, ale väčšinou dvoma a zväčša aj tromi farbami. Pre štyri alebo viac farieb katalóg Stanley Gibbons, ktorý je pre zberateľov uvedeného zamerania asi najvhodnejší, obvykle uvádza „multicoloured“, čiže viacfarebná známka. To už ale spravidla známky nie sú tlačené len ocelotlačou. Farby sú pritom vymenované postupne od stredu známky smerom k jej okraju a prípadne v poradí ich plošného zastúpenia. Pokiaľ hovoríme o jednej z týchto farieb, ide vlastne o nejaký odtieň, napr. červená je elementárne pomenovaný odtieň.

Jednotlivé farby známok anglických kolónií mávajú podľa katalógu väčšinou len jeden odtieň, a vtedy takmer niet čo skúmať. Nebýva však zriedkavosťou výskyt dvoch alebo občas i viacerých farebných odtieňov, odlišných navzájom väčšinou aj ocenením. Ak sa mám presnejšie vyjadriť, tak príslušné cenové záznamy sa zvyčajne líšia podstatne výraznejšie než samotné odtiene, čo by mohlo zvädzať k mylným záverom, a tým niekoho azda i k pokusom modifikovať lacnejšie odtiene na drahšie. Viac ako jeden odtieň môže mať každá z farieb známky.

Odtiene farby známok v zásade rozlišujeme **neutrálné**, ak ide o tú istú farbu, napr. svetlozelená, zelená, sýtozelená, ako aj rôzne **kombinácie** zastúpenia **dvoch farieb**, z ktorých je zložená výsledná farba, napr. hnedočervená, oranžovočervená, karmínovočervená. Ďalej ešte treba rozlišovať medzi jemnejšími nuansami vplyvu prvej z týchto farieb. Trochu rozdielne sú napr. farby hnedoolivová a hnedastoolivová. Pri zložených názvoch farieb je dominantná druhá farba v poradí označenia, teda napr. oranžovočervená farba znamená červenú s odtieňom k oranžovej, a naopak červenooranžová znamená oranžovú obsahujúcu viac červenej ako oranžová obvykle obsahuje. Výsledný názov jednej z farieb známky sa teda môže skladať až z troch slov, napr. matnožltóokrová, bledoindigovomodrá, jasnočervenavopurpurová. Označenie neutrálneho odtieňa, ak je použité, sa pritom nevzťahuje len na prvú farbu, ale platí pre výslednicu oboch zúčastnených farieb.

Katalóg Stanley Gibbons pri utváraní názvov farieb pre anglické kolónie uvedeného obdobia používa 1+5 neutrálnych odtieňov, 34 jednoslovných názvov farieb, z ktorých kombinuje farebné odtiene a zdvojuje počet názvov na vyjadrenie jemnejších nuans farieb pre prvú

farbu v zložených názvoch farieb. Aj keď zanedbáme ďalší bohatý jazykový potenciál, nezriedka používaný pri tvorbe názvov farieb, vychádza to teoreticky na 13 770 jedno až trojslovných kombinácií, teda názvov odtieňov. Zďaleka nie všetky sú v praxi použiteľné. Katalóg pre spomínané obdobie, ktorého hranice nie sú vymedzené zvlášť exaktne čo do rokov ani čo do známkových zemí, používa približne len 284 rôznych jedno až trojslovných názvov farieb alebo názvov farebných odtieňov. Tolkó i nám určite postačí. Počet skutočne existujúcich a okom rozlíšiteľných jemných odtieňov farieb je však podstatne väčší a tiež väčší než sú možnosti anglického či slovenského jazyka na ich individuálne pomenovanie. Samozrejme, že takáto klasifikácia by ani nebola v praxi použiteľná. Jemné farebné odtiene, („shades“) sa vyskytujú prakticky na všetkých známkach, a to i na tých, o ktorých sa katalóg nezmiňuje. Prípadne sa v ňom môžu objaviť po spracovaní znalcami.

Pre nás sú informácny podkladom existencie a klasifikovania farebných odchýlok údaje v katalógu. Na príprave rozsiahlejšieho katalógu sa podieľajú viacerí autori, a zrejme nevidia všetci rovnako, preto každý pomenúva farby podľa svoj-

ho vlastného videnia a porovnávanía. Tú istú farbu, a teda aj známku by mohli viacerí autori označiť rozdielne, čo najlepšie vidieť pri porovnaní údajov v katalógoch od rôznych vydavateľov. Naopak, slovné vyjadrený rovnaký odtieň farby môže byť v katalógu priradený rôznym známkam značne farebne rozdielnym už na prvý pohľad. V zložitejších prípadoch ani pri porovnaní odtieňa známky so známkovým farebným kľúčom, čo je vlastne zorkovnica farieb obsahujúca okolo 200 farieb spolu s ich pomenovaním, nemožno farbu alebo jej odtieň určiť vždy jednoznačne.

Ludské oko je citlivý orgán, nie je to však merací prístroj. Naše závery sú pri pozorovaní a porovnávaní závislé na subjektívnom zrakovom vneme farby, a nie na precíznom meraní. Niekedy vidíme to, čo chceme vidieť, a nie to, čo máme vidieť. Z našich relatívne skromných možností vyplýva, že čo zistíme dnes, nemusí platiť zajtra či o chvíľu, za iných svetelných podmienok alebo pri našej inej zrakovkej dispozícii. Typické odchýlky by sa vraj mali poznať na prvý pohľad, žiaľ

nebýva to vždy tak. Problém spočíva v tom, že nikdy nevieme dopredu, či ide o typický katalógový alebo len o nepatrný odtieň.

Navyše aj náš informačný podklad podlieha neustálej premene, v katalógu pri každom jeho novom vydaní pribúdajú nové odtiene farieb. V určitom roku bol napr. pre konkrétnu známku uvedený len jeden odtieň farby, po niekoľkých rokoch sa objaví v jej riadku „(shades)“, a o ďalší rok neskôr už katalóg uvádza samostatný odtieň na osobitnom riadku, označený napr. ako „a.“, spravidla i s vyšším cenovým záznamom.* Vydavатели

prítom dôsledne dbajú na exaktnom dôkaze oprávnenosti zaradenia nového odtieňa do katalógu, čo býva spojené s preukázaním samostatného a konkrétneho dátumu tlače. Napriek tomu sa nové odtiene objavujú i po päťdesiatich, ba i po viac rokoch od vytlačenia známok.

Katalógom uznávaný vznik odtieňov môže mať minimálne dve rôzne príčiny. Predovšetkým rozdielne dátumy tlače, a to sú tie pravé, pôvodné, regulárne odtiene, zvyčajne s pribuznými (ale nie s rovnakými) farbami, ktorých vznik bol podmienený rozdielnymi výrobnými podmienkami. Druhou alternatívnou príčinou sú nerovnaké podmienky tlače pri rozbiehaní a zastavovaní tlačiarenskeho stroja oproti jeho normálnemu chodu. Množstvo farby prenesené na papier pritom nie je vždy rovnaké a rozhoduje o tom, či budú čiarky a body kresby, z ktorých sa obraz rytiny skladá, viac alebo menej reliéfne, či budú hrubšie alebo tenšie. Pri pozorovaní totiž nevímame farbu izolovaných čiarok, ale farbu priemernú, zloženú pre naše oko nielen zo samotných čiarok, ale i z bielych nepotlačených miest medzi nimi. Tam kde sú čiarky hrubšie, je menej bieleho miesta a my vidíme sytejší odtieň farby, a naopak tam, kde sú čiarky tenšie, vidíme svetlejší odtieň tej istej farby. Ide o relatívne malé, jemné, neutrálne odtiene s rovnakým dátumom tlače, a teda i so spoločným katalógovým číslom.

Zdanlivé odchýlky farieb môžu vznikáť pôsobením extrémnych klimatických podmienok v geografických oblastiach s vyššou teplotou a vlhkosťou, ktoré pôsobia nielen na samotnú farbu, ale i na lep a papier známok. Spríevodným javom tzv. karamelizácie lepu je nielen jeho hnednutie, ale i hnednutie papiera a sekundárne zmena farieb. Niektoré známky už ani nemajú svoju pôvodnú farbu, ktorú mali pri vydaní, pretože farba zoxidovala, stmavla či jednoducho nejako zmutovala, a to i bez akéhokoľvek umelého zásahu. V tom horšom prípade sa môžu pôvodné farby zmeniť aj umelým, zámerným chemickým alebo svetelným pôsobením na známky.

Vznik a tým existencia regulárnych farebných odtieňov je však napriek všetkým uvedeným problémom

oprávnená, ba priam zákonitá, v podstate daná už technológiou a spôsobom výroby známok. Skoro všetky známky sa totiž tlačili vo viacerých časových obdobiach, (i viac ako v desiatich), a to s odstupom i viacerých rokov, čiže pri nemožnosti dodržania úplne rovnakej technológie, odtiene nutne vznikaf museli a dodnes vlastne vznikajú. Svoju úlohu tu zohrali a doteraz zohrávajú rozdiely v chemickom zložení farieb, papiera a lepu známok. Často však známky s rôznymi dátumami tlače nemožno rozlíšiť. Tam, kde sa to predsa len ako-tak dá, sa črtá sféra nášho bádania.

Farbu alebo odtieň skúmanej známky sa môžeme pokúsiť určiť aj jej porovnaním s inou overenou, vzorovou, referenčnou známkou, a to na základe zhody alebo nezahody ich farieb. Obvyčajne nemáme poruke veľa porovnávacích materiálu, a napriek tomu úplnú zhodu farieb budeme pri dlhšom alebo opakovanom pozorovaní konštatovať asi málokedy. Príčinou môžu byť nielen rozdielne dátumy tlače známok, ale napr. aj odlišné podmienky ich doterajšej úschovy. Skôr sa nám darí zistiť menšiu alebo väčšiu nezohdu farieb alebo ich odtieňov. Určenie farby známky porovnaním s inou známkou býva teda skôr nepriame. Použitá nepriama (vyučovacia) metóda nedáva jednoznačný výsledok. Pri jej aplikovaní možno napr. konštatovať, že porovnávaná farba známky sa prakticky zhoduje alebo nezahoduje so zodpovedajúcou farbou na referenčnej známke.

Ak aj nie je úplne zhodná, môže to byť len malá odchýlka, ktorá nemá v katalógu osobitný záznam, alebo ak ho má, tak len ako údaj „(shades)“. Katalógový záznam nepatrí len jednému jedinému presnému odtieňu, je spoločný pre škálu malých (jemných) neutrálnych odtieňov tej istej farby známky.

V snahe pri našom pozorovaní a porovnávaní vylúčiť nežiaduce úskalia, môžeme

základné odporúčania zhrnúť do niekoľkých viet. Známkami kladieme na neutrálnu sivú alebo čiernu podložku. Na porovnávanie farieb známok s referenčnými známkami alebo s farbami vzoriek v známkovom farebnom kľúči potrebujeme dostatočne intenzívne, nepriame, rozptýlené denné svetlo alebo na tento účel použijeme jeho najlepšiu náhradu žiarivkové, farebne vyrovnané svetlo. Priame slnečné svetlo pre svoju extrémnu intenzitu nevyhovuje. Porovnáваме navzájom rovnaké miesta na skúmanej a na referenčnej známke. Na porovnávanie volíme jednoliatu časť farby známok, vhodné sú aj okrajové značky, ako sú napr. jednotfarebné pásy alebo farebné skúšobné body. Takýto materiál však máme naporúdzí asi zriedka. Plná plocha farby býva na ocelotlačových známkach tiež málokedy. Farebné plochy vytvorené z čiarok a bodiek môžu byť

ale zavádzajúce, javia sa totiž svetlejšie než plochy s plnou farbou. Poštovou pečiatkou označená časť známky má tendenciu pôsobiť tmavšie než v skutočnosti je. Na viacfarebných známkach je vhodné vedľajšie farby zamaskovať, pretože oko má tendenciu farby zmiešať. Skúmané a referenčné vzorky farieb známok prezeráme striedavo, pod uhlom približne 45°–90° a zo vzdialenosti od 30 cm až do 1 m. Nesnažíme sa pritom rozoznať kresbu, neusilujeme sa vidieť čiarky a body, pozorujeme farbu integrálne ako celok, sústredíme sa v tej chvíli len na ňu samotnú a jej určenie. Správny farebný vnem sa nemusí dostať okamžite. Pozorovanie pre istotu po kratšej či dlhšej prestávke zopakujeme. Na zaradenie skúmanej známky si zvolíme niektorý z odtieňov uvedených v katalógu. Volíme farbu čo najviac zodpovedajúcu nami definovanej. Pokiaľ je rozhodnutie problematické, prikláňame sa predbežne k lacnejšej alternatíve.

Problematické môže byť rozlíšenie odtieňov na drahších známkach, ktoré mohli vzniknúť i zámernou manipuláciou, klimatickým pôsobením, a tiež aj jemnými odtieňmi spôsobenými rozdielnym chodom tlačového stroja a regulárnymi odtieňmi. Na relatívne objektívne hodnotenie

na účely kategorizácie odtieňov alebo zistenia ich falzifikátov sú potrebné technické prostriedky, dostatočné množstvo porovnávacieho materiálu a samozrejme skúsenosti. To je už ale viac-menej doména činnosti znalcov, ktorí o svojej činnosti vydávajú aj certifikáty.

Pokiaľ máte dojem, že vaša zbierka už obsahuje prakticky skoro všetko po čom ste túžili, že už strácate motiváciu pre zbieranie, že vás to už akosi prestáva baviť, skúste zamerať svoju pozornosť na odtiene, a zabezpečte si novú inšpiráciu na rozvoj vášho koníčka formou miernej špecializácie opäť na veľmi dlho. Neustále sa mi vracia na myseľ, i na tento účel asi vhodný výraz spoza rieky Moravy, „a máte vystarano“. Pripúšťam, že niektorých zberateľov by mohla táto drobná úvaha od zbierania „nejakých“ odtieňov aj odradiť. Snáď smiem kolegom filatelistom položiť otázku na záver poradiť, chráňte sa primeranou dávkou skepsy pred objavovaním či nákupom nových nekatalogizovaných alebo inak nepublikovaných odtieňov!

* Vyobrazené známky majú v kat. St. Gibbons údaje o odtieňoch farby.

Pohľady na krajinu

Tak ako najsevernejšiu časť Nórska, tak aj najsevernejšiu časť Švédska obývajú Laponci. Zatiaľ čo východná časť patrí do oblasti euroázijskej tajgy s ihličnatými porastami, západnú tvoria vysoké pohoria s mnohými riečkami, vodopádmi, ale predovšetkým s vrcholcami s večným snehom a ľadom. Obe tieto časti laponského územia tvoria dva veľké chránené národné parky (asi 9 400 km²). Ale aj tu žijú ľudia, ktorí bývajú v osadách pod typickými stanmi. Väčšina z týchto osád patrí do Zoznamu kultúrneho dedičstva UNESCO. Tieto územia sú zároveň domovom mnohých živočíchov, ktoré inde na svete nenájdeme. Dvojznámková séria Švédska, vydaná v roku 2004 v hodnotách po 10 KR, prináša pohľady na obe časti laponského územia podľa farebných fotografií.

(ZC)

O poštových známkach Lichtenštajnskeho kniežatstva sa už zvykne hovoriť, že v tejto krajine neexistuje mesto, obec, kostol, osada a vôbec kút, ktorý by nebol zobrazený na známkach. Faktom však je, že obrazmi svojej krajiny ju sotva niektorý štát predstihol. V tomto smere je poštová správa nedostižná. V júni 2004 vydala prvé štyri známky pohľadov na krajinu z vtáčej perspektívy. Letecké snímky vyhotovil známy fotograf B. Matt a sú na nich obce Bendern a Gutenberg (15 Rp a 6 Fr), zimná krajina lyžiarskeho areálu Gross-steg (85 Rp) a horský úsek (1 Fr.). Znamky boli vytlačené štvorfarebnou hĺbkotlačou.

(ZC)

KATALÓG POFIS 2005

František Beneš, ml.: ČESKOSLOVENSKO
1918 – 1939, vydal POFIS, Praha 2004,
224 strán, cena 350 Kč

Pofis (Praha) vydal v polovici septembra 2004 nový katalóg Československo 1918 – 1939. Autorom katalógu je František Beneš (mladší). Katalóg si zachováva typickú grafickú úpravu obálky, ktorá dostala modrú farbu. Vychádza po troch rokoch, a preto je potrebné venovať mu pozornosť najmä z hľadiska aktuálnych informácií. Pre užívateľov je dôležitá cenová hladina čs. známok medzivojnového obdobia, kde možno pozorovať niektoré zaujímavé javy.

Kapitola Hradčany nezaznamenala významnejšie zmeny, cenová hladina je stabilná s miernym nárastom záznamu niektorých špičkových položiek (12M, 30 h Hradčany). Spracovanie vydania Hradčany možno označiť ako dobré a na úrovni súčasných poznatkov. Veľmi rušivo pôsobia fotografie makulatúry, a to aj pri ďalších vydaniach (PČ 1919 a nasledujúce), podobné veci nepatria do špecializovaného katalógu. Katalóg neinformuje o existencii ďalšieho falzifikátu hodnoty 100 h na škodu pošty. Liberecký falzifikát na škodu pošty (S. Šablatúra, Falošné Hradčany, Bratislava 1996, s. 118-119) je rovnocenný populárnym Vejprtským falzifikátom (100, 200, 300 h). Legionárske známky majú slušné spracovanie zúbkovania, nevhodné sú fotografie makulatúry a množstva skúšobných tlačí.

Vydanie PČ 1919 je spracované s prehľadom, inštruktážne a napriek poštovej nepotrebnosti tohto vydania poskytuje zberateľovi široké možnosti finančne náročnej špecializácie: typy preťače, použitý papier a formát obrazu známky, priesvitka papiera na uhorských známkach, výrobné chyby preťače alebo nevydané známky. Pozitívne treba hodnotiť doplnené informácie, že pri vydaní PČ 1919 v niektorých prípadoch boli preťačené **neplatné** známky rakúskeho alebo uhorského pôvodu. Opravy boli vykonané presne v duchu recenzie katalógu Pofis 2001 (J. Tekel, Zberateľ 1/2002). Pozoruhodná je informácia pre špecialistov o výskyte rôznej polohy perfinu (G. St.) na známke Kosci (10 f, biele číslice). Cenová hladina známok s pretačkou PČ 1919 je všeobecne stabilná alebo mierne klesá (~ 10 %).

Vydania TGM 1920, Holubica, Oslobodená republika alebo Hospodárstvo a veda 1920 sú preťažené množstvom skúšobných tlačí, ktoré patria do monografie. Pri vydaní Oslobodená republika je veľká pozornosť venovaná nepoužitému falzifikátu (100 h) na škodu pošty. Chýba fotografia podstatne významnejšieho (50 h, 60 h,

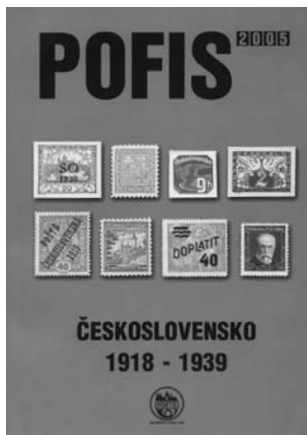
185 h alebo 250 h) použitého falzifikátu na škodu pošty. Hodnotenie celistvosti s niektorými protichodnými dvojicami (148 TBb, 156 TBb) je výrazne poddimenzované. Vydanie Husita je optimálne spracované, vydanie Hospodárstvo a veda 1920 alebo HV 1923 sú spracované bez väčších nedostatkov. Jubilejné vydanie 1923 a jeho pretače sú dobre spracované, cenový nárast zaznamenali niektoré typy celistvosti.

Výplatné známky na papieri s priesvitkou „lipové listy“ (TGM 1925; Praha a Tatry; Hradý, krajiny, mestá) sú solidne spracované, predsa však upozorním na niektoré chyby, ktoré majú vážnejší charakter. Zvitková známka TGM v nominálnej hodnote 50 h (Pof. 204A) sa vzáčne vyskytuje v zvislej dvojici alebo v blokoch. Cenový záznam (** 5.000, * 3.500) v katalógu je výrazne poddimenzovaný. Táto položka sa neobjavila minimálne 10 rokov v žiadnej aukcii v ČR alebo SR, a preto odporúčam použiť záznam -.- alebo 25 000. Iný postreh platí pre cenové záznamy zvitkových známok (20 h, 30 h)

vydania Hradý, krajiny, mestá. Vo všetkých prípadoch (zvislá dvoj páska, štvorblok, úplné doskové označenie v dvoj páske alebo štvorbloku) odporúčam výrazne znížiť (~ 30 až 40 %) cenové záznamy, a to na základe aktuálnej ponuky na zberateľskom trhu. Informácia sa vzťahuje na známky 20 h na papieri bez priesvitky (Pof. 216A) a známky 30 h na papieri s priesvitkou P7 (Pof. 210A).

Osobitnú pozornosť venujem katalogizácii známok TGM alebo Praha (Hradčany) na papieri so vzácnymi (odlišnými) priesvitkami. Použitá známka TGM (40 h, neotypia) sa vzáčne objavuje s vodorovnou priesvitkou (P5, P6, P8), avšak iba s riadkovým zúbkovaním 13 % (Pof. 187B). Použitá známka TGM v kresbe II. typu a nominálnej hod-

note 2 Kč (Pof. 195) sa vzáčne objavuje so zvislou priesvitkou (P1 až P4). Nepoužitá známka TGM (1 Kč) v kresbe VII. typu (Pof. 203) sa objavuje s vodorovnou priesvitkou (P8), ale nie je známa použitá známka. Použitá známka Praha (Hradčany) v nominálnej hodnote 2 Kč (Pof. 225) sa vzáčne vyskytuje so zvislou priesvitkou (P1, P4), avšak reálny cenový záznam pre túto známku je výrazne nižší (~ 30 až 40 %). Odporúčam, aby sa zjednotila grafická úprava katalógového záznamu pre známky so vzácnymi priesvitkami, optimálnou predlohou je katalogizácia známok TGM (1 Kč až 5 Kč) v kresbe I. typu (priesvitky P5 až P8, P1 až P4), ale s použitím zápisu polohy priesvitky pre vydanie Hradý, krajiny, mestá. Súčasný spôsob odkazov na vzácné polohy priesvitky je nejednotný a neprehľadný. Pri budúcej redakčnej úprave katalógu odporúčam zmeniť systém katalogizácie známok TGM v kresbe I. typu a II. typu. Navrhujem najprv katalogizovať známky so zvislými (P1 až P4) a potom s vodorovnými (P5 až P8) priesvitkami. Systém sa opiera o aritmetické číslovanie polohy priesvitky.

Jubilejné známky (1928) a ďalšie vydania až po Jubilejné známky (1938) sú štandardne spracované, bez výraznejších zmien alebo doplnkov. Ako pozitívum katalógu hodnotím doplnenie rozdielných dátumov skončenia platnosti čs. poštových známok v protektoráte Čechy a Morava a na Slovensku (špecializovaný katalóg ZSF, Bratislava 2001). Novinové známky vydania Sokol (A. Mucha) a vydania Holubica (J. Benda) platili na Slovensku do 10. 7. 1939. Známkou Pof. 0351 (modrý Štefánik, 60 h) je **nevydanou známkou** ČSR, pretože bola vydaná až po rozpade ČSR a platila iba na území Slovenska. Čitateľ nájde ďalšie informácie o tejto známke v odbornej tlači (Zberateľ 3/2001).

Letecké známky, vydanie 1920. Opäť veľa makulatúry, irelevantných neprijatých návrhov, ktoré nepatria do katalógu. Odporúčam zaradiť ukážky pravých, správne vyplatených a letecky prepravených listových zásielok do Štrasburgu, Paríža, Londýna a ukážku zásielky do Varšavy. Vydanie 1922 je bezproblémové. Vydanie 1930 si zasluhuje kvalitnejšie spracovanie. Obrazová príloha pre typologické rozlíšenie známok (50 h, 2 Kč, 3 Kč, 4 Kč) by mala byť vytlačená v pôvodných farbách známok a podstatne zväčšená. Farba známky signalizuje typologickú príslušnosť známky a ako pomocný identifikačný znak na určenie typu známky odporúčam využiť rôzne kresby číslice jej doskového označenia. Celistvosti so známkami s odlišnými zúbkovániami (1936) sú výrazne podhodnotené.

Novinové známky (vydanie Sokol a vydanie Holubica) platili na Slovensku do 10. 7. 1939. Doplatné znám-

ky nezaznamenali významnejšiu zmenu v spracovaní, opravená bola chyba v poslednom stĺpci tabuľky s prehľadom známok s pretlačou VZOREC. Kapitulu SO 1920 odporúčam rozšíriť o zoznam poštových úradov, poštovní a vlakových pôšt pre plebiscitnú oblasť východného Sliezka (Těšínsko), severnej Oravy a severného Spiša.

Úroveň kapitoly Predbežné známky nezaznamenala žiadne viditeľné zlepšenie. Do kapitoly o predbežných známkach rakúskeho pôvodu je nevyhnutné doplniť informáciu, že vo funkcii predbežných doplatných známok sa môžu výnimočne vyskytnúť aj rakúske známky **vydania 1899/1900** (hodnoty 1 h až 100 h). Tieto zúbkované alebo nezúbkované známky platili na území ČSR do 28. februára 1919, ale v Rakúsku platili do 31. októbra 1920. Predbežné známky uhorského pôvodu sú detailne spracované (J. Tekel, Merkur revue, 1-2/2004). Upozorňujem na poddimenzované hodnotenie celistvosti s predbežnými (súbežnými) známkami Karol IV. (15 f, fialová) a Kosci (4 f, modrosivá; 6 f, modrozelená).

V katalógu POFIS 2005, žiaľ, opäť chýba informácia o použitej literatúre, pričom autor preukázateľne využil publikované výsledky bádania iných autorov. Na tento etický a odborný nedostatok katalógov POFIS som upozorňoval už v minulosti (Zberateľ 8/2001, Zberateľ 1/2002) a verím, že situácia sa nebude opakovať pri ďalšom opravenom vydaní (2008). Katalóg je polygraficky na veľmi dobrej úrovni a možno ho odporučiť záujemcom o československé známky medzivojnového obdobia

Josef Tekel

NAJKRAJŠIA SLOVENSKÁ POŠTOVÁ ZNÁMKA ROKA 2004

Zväz slovenských filatelistov (ZSF) a Slovenská pošta, a. s., v spolupráci s redakciou Spravodajcu ZSF a redakciami časopisov Zberateľ, Filatelie a Poštové zvesti vyhlasujú verejnú Anketu o najkrajšiu slovenskú poštovú známku vydanú v roku 2004.

Zámerom 12. ročníka tejto ankety je spoznať ohlas na súčasnú slovenskú známkovú tvorbu vo filatelistike i širokej verejnosti doma i v zahraničí a súčasne získať podnety a námety na nové slovenské poštové známky. Účastníci ankety majú na poštovom lístku alebo na pohľadnici odpovedať aspoň na jednu z dvoch anketových otázok:

1. **KTORÚ SLOVENSKÚ POŠTOVÚ ZNÁMKU VYDANÚ V ROKU 2004 POVAŽUJETE ZA NAJKRAJŠIU ?**
2. **KTORÝ NÁMET NAVRHUJETE SPRACOVAŤ NA NOVÝCH SLOVENSKÝCH ZNÁMKACH V BUDÚCICH ROKOCH ?**

Na každú otázku uveďte iba jednu odpoveď. Vaše vyjadrenia – s uvedením vlastnej adresy a podpisu – posielajte na adresu Zväz slovenských filatelistov, sekretariát, Radlinského 9, 811 12 Bratislava 1, **najneskôr do 31. marca 2005**. Anketový lístok označte výrazne heslom

ANKETA 2004.

Každý účastník ankety, ktorý odpovie minimálne na jednu otázku, dostane poštový lístok s prítláčou najkrajšej známky vydanéj v roku 2004 a bude zaradený do žrebovania o vecné ceny

Súčasne sa vyhlasuje aj **ANKETA O NAJKRAJŠIU RUČNÚ PRÍLEŽITOSTNÚ PEČIATKU**, ktorá bola používaná na Slovensku v r. 2004.

Na zaradenie príležitostnej pečiatky do ankety uveďte názov pošty, ktorá pečiatku používala a udalosť, ku ktorej sa pečiatka používala.

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Kalendár podujatí s uvedením ich názvu, miesta a termínu konania, prípadne ďalšími informáciami je zostavený podľa podkladov, ktoré redakcii poskytli usporiadatelia podujatia. Za obsah a znenie informácií redakcia neručí.

KLUBOVÉ STRETNUTIA

■ **BANSKÁ BYSTRICA** - FILATELIA • Dom slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4 • Každú druhú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 11,00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16,00 do 17,00 hod. ■ **BRATISLAVA** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Dobrovičova ulica 14 (Suvorovov internát) • Každú nedeľu od 8,00 do 12,00 hod. ■ **KEŽMAROK** - FILATELIA • Zasadacia mestská polícia, Hlavné námestie 3, 1. poschodie • Každú prvú nedeľu v mesiaci (okrem augusta) od 9,30 hod. ■ **KOŠICE** - FILATELIA, TELEFÓNNE KARTY • Železničná stanica, veľká zasadacia • Každú nedeľu od 9,00 hod. okrem sviatkov (júl a august možnosť zmeny termínov) ■ **KOŠICE** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Východo-slovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 • Každú nedeľu od 9,00 do 12,00 hod. ■ **LEVICE** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. • CK Junior, Sládkovičova ulica ■ **LUČENEC** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA, TELEFÓNNE KARTY a iné • Bufet Malá ryba, L.Štúra 6 (pri Lekárni) • 1. a 3. nedeľa v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **MARTIN** - FILATELIA • Výmenné schôdzky KF 53-05 v DO Strojár, Vajanského nám. 2 • Každý pondelok od 18,00 hod. ■ **MARTIN** - NUMIZMATIKA • Schôdzky členov a priateľov numizmatiky • Penzión Čierna pani • Každý štvrtok od 16,00 do 17,00 hod. ■ **MICHALOVCE** - FILATELIA • Dom Maticе slovenskej, Masarykova 42, Michalovce (2.poschodie) • 1x mesačne, každý druhý pondelok o 17,00 hod. (okrem letných mesiacov júl a august) ■ **NITRA** - FILATELIA • Študentský domov Poľnohospodárskej univerzity MLADOST • Každú prvú nedeľu v mesiaci od 8,00 do 12,00 hod. • Za stoly a ani za vstup sa neplatí ■ **NOVÉ MESTO** nad Váhom - FILATELIA • Mestské kultúrne stredisko • Každý štvrtok od 18,00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** - FILATELIA • Kaviareň hotela Korzo, Hlavné námestie • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **PIEŠŤANY** - FILATELIA, NUMIZMATIKA • Centrum voľného času Ahoj, Teplická ul. 83 • Každú nedeľu od 8,30 do 10,30 hod. ■ **POPRAD** - FILATELIA • Každá prvá a tretia streda v mesiaci od 17,00 hod. Pošta Poprad 2, zasadacia na 2. poschodí ■ **PREŠOV** - FILATELIA • Čierny orol (PKO), Hlavná ulica č. 50/a (1.poschodie, miestnosť nad vchodom) • Každý pondelok (okrem sviatkov a prázdnin) od 16,00 do 19,00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - FILATELIA • Členské schôdze spojené s výmenou materiálu • Cukráreň EDEN pri kláštore piaristov na ul. A. Hlinku • Každá nedeľa od 9,00 do 11,00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA • Členské schôdze spojené s výmenou numizmatického materiálu • Dom kultúry - Kultúrne a spoločenské stredisko • Každá prvá

Redakcia prosí poriadateľov klubových stretnutí, aby upravity alebo odsúhlasili uverejnené údaje o termínoch a mieste stretnutí. Nepotvrdené údaje nebudú v č. 2 uverejnené.

Ďakujeme za pochopenie

streda v mesiaci od 16,00 do 18,00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** - FILATELIA • Liptovské múzeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17,00 hod., apríl až september od 18,00 hod. ■ **SPÍŠSKÁ NOVÁ VES** - FILATELIA • klubové stretnutia Centrum voľného času ADAM, Levočská 14 • každý párny týždeň vo štvrtok o 16,00 hod., okrem júl-august ■ **TREŇČÍN** - FILATELIA • Kultúrne stredisko Dlhé Hony • Každú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 11,30 hod. okrem Veľkej noci a Vianoc. V auguste 2-týždňová dovolenka ■ **TREŇČÍN** - NUMIZMATIKA • Pravidelné členské schôdze spojené s výmenou v Dome armády • Každý tretí štvrtok v mesiaci od 16,00 hod. (okrem veľkých prázdnin) ■ **TRNAVA** - KF Trnava • Centrum voľného času KALOKAGATIA, Strelecká 1 • Každú stredú od 15,30 do 17,00 hod. ■ **VRANOV n / Topľou** - VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY • Piváreň pod Lipou, M. R. Štefánika 136 • Každú prvú nedeľu po 15-tom v mesiaci od 10,00 do 12,00 hod. okrem prázdnin a sviatkov • Kontakt: (057 44 611 18, 0905 202 096 ☐ (R)

REGIONÁLNE PODUJATIA

➔ 30. január 2005 LUČENEC

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE, hotel Pelikán (pri tržnici) od 8,00-12,00 hod. Ďalšie stretnutia 27.2., 24.4., 29.5., 26.6., 31.7., 28.8., 25.9., 30.10. a 27.11.2005.

Informácie ☎ 047 4329 266.

➔ 6. február 2005 BANSKÁ BYSTRICA

CELOSLOVENSKÉ BURZY FILATELISTOV v roku 2005 usporiada Klub filatelistov 53-53 Banská Bystrica v nasledujúcich termínoch: 6. február, 24. apríl, 9. október a 4. december. Burzy sa uskutočnia v Dome slovenského misijného hnutia na Skuteckého ul. 4

➔ 13. február 2005 NITRA

HOBBY STRETNUTIA ZBERATEĽOV rôznych odborov v roku 2005 sa v nedeľu, v čase od 7,00 do 12,00 hod. uskutočnia 13. februára, 12. júna a 16. októbra, na Párovskej ul. 1 v Nitre. Informácie ☎ 0377/7331647 od 19,00 do 21,30 hod.

➔ 20. február 2005 TREŇČÍN

TRADIČNÉ CELOSLOVENSKÉ BURZY FILATELISTOV V TREŇČÍNE v roku 2005 budú v dňoch 20. februára, 22. mája, 18. septembra a 13. novembra. Burzy sa uskutočnia v Kultúrnom stredisku Dlhé Hony

Prednášky numizmatickej spoločnosti

Slovenská numizmatická spoločnosť – pobočka Bratislava

Plán prednášok na 1. polrok 2005

18. 1. 2005 – PhDr. Ján Hunka, CSc. – Mgr. Marek Budaj:
Najväčší novohradský poklad mincí zo 17. storočia – nález zo Šurcu
15. 2. 2005 – PhDr. Peter Zoričák: *Ochrana mincí pred falšovaním*
15. 3. 2005 – *Výročná členská schôdza*
19. 4. 2005 – Alojz Balogh: *Juhoslávia – dinárová inflácia*
17. 5. 2005 – Ing. Otakar Srna, CSc.: *Numizmatika – investičná činnosť alebo relax ?*
21. 6. 2005 – *Členská schôdza + prednáška Mgr. Anton Fiala: Architektúra Bratislavy na minciach a medailách*
Prednášky sa konajú v Mestskom múzeu v Bratislave, Primaciálne nám. č. 3, v kinosále na nádvorí Starej radnice, vždy tretí utorok v mesiaci od 16.00 hod. do 18. hod.

E. M.

INZERCIA

(Podmienky inzerovania sú uvedené na strane 2)

■ **KLUB FILATELISTOV 54-01** a Združenie klubov filatelistov Košice **prijmu a zašlú výbery do kolovania**. Informácie na adrese správcu kolovania: Teodor MAGDA, Zborovská 2, 040 01 Košice. Z 001

■ **KÚPIM bankovky a mince Maďarska** a Rakúsko-Uhorska, ☎ 058/732 78 33, 0905 426 733. Z 002

■ **MENIM ★ ★ a ☉ ZNÁMKY** a z rokov 1890-1930 pohľadnice a vianočné pozdravy. Korešp. nem., maď. a rum. DEMENDY Ferenc, Str. Heine Nr. 4, Ap 14, RO 300 041 Timisoara, Romania. Z 003

■ **PROSÍM filatelistov, ktorí vlastnia ★ ★ známky Slovenska**, ktoré sú v kat. označené symbolom --, aby sa mi s popisom ozvali. Antonín Majteny, Polana 75, 066 01 Humenné. Z 004

■ **PREDÁM rôzne DCH, VCH na slovenských známkach**. Antonín Majteny, Polana 75, 066 01 Humenné. Z 005

■ **PREDÁM nepoužité nezasklené albumové listy** SCHAUBEK ČSR ročníky 1977-1986, alb. listy POFIS ČSR roč. 1981-1988, Ivan Krajčír, Rastislavova 6, 052 01 Spišská Nová Ves, ☎ 053/446 4106. Z 006

■ **KÚPIM známky a iný fil. materiál** na tému volejbal. Marián Halfo, Laborecká 16, 066 01 Humenné. Z 007

■ **PREDÁM nepoužité zasklené albumové listy** Leuchtturm na NDR 1949-1969 za 6000 Sk (pôv.cena 200 €), katalógy Michel 1: Severná a Stredná Amerika 2000 (1800), Michel 8: Juhovýchodná Ázia 1998 (1200), Scott 5 (P-SL, vrátane Slovenska) 2004 (1000), Scott 2 (C-F, vrátane ČSR, ČR) 2005 (1200). Michal ŽIKÁ, Sečovská 8, 821 02 Bratislava. Z 008

■ **PREDÁM ZBIERKY ★ ★ ZNÁMKO SŠ 1939-45**, novej SR, ČaM, ČR a ☉ DDR. ☎ 0905/105 632. Z 009

■ **KÚPIM CHUST RV 176, RV 187, RV 194, RV 203**. ☎ 0905 328 085. Z 010

■ **ZA BALÍKOVÉ SPRIEVODKY** a doklady balíkovej pošty z územia Slovenska od predznámkového obdobia po súčasnosť, dám filatelistickú literatúru, jednoramové exponáty, filatelistické materiály. Požadované materiály i odkúpim. Dušan Evinica, Polská 4, 040 01 Košice. Z 011

■ **PREDÁM väčšie množstvo DCH, VCH Slovensko ☉ známky** a celistvosti. Dohoda. ☎ 037/733 3902 Z 012

ČO PÍŠU INÍ

■ FILATELIE (ČR) ■ 12 / 2004

V decembrovom čísle Filatelie je nosným článkom príspevok Karla Holoubka o chustskej pretačii, ktorá vznikla pred 60 rokmi. Ďalej prináša pokračovania článkov F. Beneša st.: Malé zastavenia na ceste filatelie a čs. poštovej správy (9. časť), K. Bláhu o zásielkach oslobodených od poštového poplatku (3. časť) a M. Vondřicha o tlačí poštových známok v Poštovej tlačiarňi cenín (7. časť), v ktorom približuje ocelotlač z plochých dosiek kombinovanú s ošetom. V. Krejmer pokračuje príspevkom o dopĺňaní zbierky zo zahraničia (2). VI. Feldman sa prezentuje článkom, pripomínajúcim 100 rokov mostových pečiatok. P. Aksamit približuje tradičné Medzinárodné známkové trhy v Sindelfingene a L. Brendl v tejto súvislosti informuje o spolupráci s ArGe a o 3. Salóne čs. filatelie. St. Kamenický tematicky spracoval príspevok k 50. výročiu európskej futbalovej federácie (UEFA). V tradičnej rubrike sa predstavujú nové známky najmä európskych štátov □ pem

■ KOŠICE VO FILATELII č. 15

Ďalší, už 15. diel zborníka vyšiel 11.12.2004 pri príležitosti regionálnych osláv slovenskej známky a filatelie. 12. pokračovanie seriálu o košických výstavách pripravil Ján Maniaček. Listky na bezplatný poštový styk, s pestrým dokladovým

materiálom približuje Vladimír Chmelár. Spôsoby dopravy poštových zásielok a náplň filatelistického odboru Poštová história sú obsahom príspevkov Dušana Evinica. R-nálepký s čiarovým kódom košických pošt v bohatu ilustrovanom príspevku približuje Juraj Németh. Pošty zabraného územia v r. 1938 z Abovskej župy, s prehľadom ich zaradenia do tried, rozsah služby a dátumu prebratia maďarskou poštou sú obsiahnuté v príspevku Tichomira Koteka. Pokračovanie prehľadu košických príležitostných tlačí a pečiatok za rok 2004 pripravil V. Gaál. O priebehu Kongresu mladých filatelistov Slovenska, ktorý sa uskutočnil v máji 2004 v Košiciach, píše prof. I. Maraček. Rubrika Naši jubilanti pripomína 80. narodeniny Dezidera Labanca a Miloša Barneta a 70. T. Magdu. Zborník Košice vo filatelii č. 15 redakčne pripravil Ján Marenčík a v náklade 200 ks ho vydala Štátna vedecká knižnica pre KF 54-01 Košice a ZKF východoslovenského regiónu □ des

■ SV. GABRIEL ■ 5 / 2004

Informačný bulletin spoločenstva zberateľov filatelistických materiálov s kresťanskou tematikou sa v úvode piateho tohtoročného čísla zaoberá 27. stretnutím SSG (2.10.2004) v Nitrianskych Hrnčiarovciach. Nasleduje informácia o novom protektorovi Svetového spoločenstva St. Gabriel, ktorým sa stal viedenský arcibiskup, kardinál Dr. Christoph Schönborn. J. Vallo spracoval príspevok o poslednom rakúskom cisárovi, Karolovi I. a nemeckej mystičke, Anne Kataríne Emmerichovej, ktorých Ján Pavol II vyhlásil za blahoslavených. J. Solava pripomína 70 rokov kalvárie v Nitrianskom Pravne. L. Marko píše o obraze P.P. Rubensa Bathseba pri studni. M. Žák približuje Ludovíta Bonaventúru Štáreka, objaviteľa rímskeho nápisu na trencianskej skale. B. Michalák z Poznane informuje o vydaní 17 poľských známok emisie Mariánske svätyne. J. Maniaček radí ako vytvoriť alebo zlepšiť tematický exponát. V tradičných rubrikách sú informácie o nových známkach z domova aj zo zahraničia s kresťanskou tematikou a rad ďalších správ a informácií zo života Spoločenstva □ pem

■ BÉLYEG VILÁG ■ 12 / 2004

Redakcia posledného minuloročného čísla maďarských filatelistov čitateľom pripravila časopis s pestrým obsahom. Nechýbajú v ňom úvahy o aktuálnych otázkach filatelie (T. Ráczová: Zbieranie známok nie je otázku veku, T. Csegejzová: Obnova (renesancia) vydávania známok, STB.: Šach-mat), ale ani zaujímavé odborné články. L. Horváth píše o pretačiacich na sovietskych a ukrajinských známkach a celinách na Podkarpatskej Rusi v rokoch 1992-1992, K. Szűcz o rakúskych a maďarských kolkoch a L. Molnár dal svojmu článku názov Príspevok k poštovej histórii Starého Budína. T. Budai prirovnáva známky vydané v rámci emisného radu EUROPA v dvoch krajinách - v Maďarsku a v Tureckej časti Cypru, ktorého výsledok nie je lichotivý (to ešte nevidel našu známku - pozn. aut.). Ani v tomto čísle nechýbajú reportáže a postrehy z výstav Adria-Alpy Záhreb, národná mládežnícka Jászberény) a rubrika L. Urmósa o historických pohľadiach a súvislostiach, ktoré zobrazujú, ako aj rubrika S. Szekeres o analogických pohľadiach - tentokrát s námetom portrétov významných osobností. Časopis predstavuje aj dve vynikajúce osobnosti maďarskej filatelie - zo staršej generácie Andora Béra a mladšej Istvána Glatza. Maďarské známkové novinky, nové príležitostné pečiatky a rad ďalších informácií dotvára imidž decembrového čísla časopisu Bélyeg világ □ vkn

VÝSLEDKOVÁ LISTINA 16. PÍŠOMNEJ AUKCIE FIRMY ZBERATEĽ

001	1500,-	133	600,-	247	100,-	325	2600,-	437	250,-	558	420,-	651	160,-	732	300,-
004	420,-	141	490,-	248	1800,-	326	950,-	438	200,-	559	270,-	652	220,-	733	200,-
011	7000,-	151	2900,-	249	450,-	336	1600,-	439	200,-	560	3700,-	653	450,-	734	300,-
015	160,-	152	320,-	251	260,-	337	550,-	440	250,-	561	800,-	654	420,-	744	200,-
019	200,-	154	180,-	252	4800,-	340	3700,-	441	500,-	562	650,-	656	1900,-	746	700,-
022	1700,-	155	80,-	253	300,-	341	360,-	444	150,-	567	160,-	657	1800,-	747	700,-
024	400,-	156	400,-	254	200,-	342	3220,-	449	300,-	570	200,-	658	550,-	748	700,-
025	270,-	157	320,-	255	440,-	343	1300,-	450	350,-	571	1400,-	659	900,-	749	700,-
026	600,-	158	8000,-	256	230,-	348	700,-	451	550,-	572	260,-	660	110,-	750	700,-
027	190,-	159	150,-	257	3500,-	349	1900,-	453	300,-	573	170,-	663	240,-	751	600,-
029	1100,-	160	220,-	258	2000,-	350	500,-	455	300,-	574	450,-	664	100,-	755	100,-
030	650,-	161	340,-	259	460,-	351	350,-	457	150,-	578	1450,-	666	340,-	757	100,-
031	450,-	162	220,-	260	19000,-	352	1400,-	458	150,-	579	900,-	668	220,-	758	200,-
032	2900,-	163	270,-	262	120,-	353	1600,-	462	240,-	580	1400,-	669	170,-	761	2700,-
034	430,-	164	420,-	263	300,-	354	400,-	469	700,-	582	3300,-	670	550,-	766	18000,-
039	340,-	165	1300,-	264	1100,-	355	280,-	471	340,-	583	600,-	671	600,-	767	450,-
040	2500,-	166	2600,-	265	2000,-	357	240,-	490	480,-	584	1900,-	672	1400,-	768	600,-
041	1600,-	167	3000,-	268	900,-	359	230,-	491	350,-	585	320,-	673	700,-	769	2400,-
042	2000,-	168	200,-	270	500,-	360	260,-	493	240,-	587	220,-	674	800,-	770	2900,-
043	1300,-	169	120,-	272	650,-	361	300,-	513	280,-	589	190,-	675	1800,-	771	390,-
045	650,-	170	90,-	274	360,-	362	170,-	514	160,-	591	400,-	676	320,-	773	200,-
046	560,-	171	220,-	275	1500,-	363	300,-	518	370,-	592	2200,-	677	1200,-	778	360,-
053	230,-	172	500,-	276	150,-	364	190,-	519	290,-	593	1200,-	678	240,-	783	320,-
055	450,-	173	280,-	277	160,-	369	250,-	520	300,-	595	2200,-	680	220,-	789	130,-
056	220,-	174	1850,-	278	280,-	370	300,-	521	850,-	596	1900,-	681	370,-	792	900,-
057	550,-	175	500,-	279	350,-	372	1500,-	522	350,-	598	29000,-	682	120,-	806	200,-
061	250,-	176	2000,-	280	150,-	376	320,-	524	1200,-	602	160,-	683	150,-	812	130,-
062	5400,-	178	8500,-	281	190,-	377	750,-	526	1900,-	603	140,-	684	370,-	813	160,-
063	900,-	180	5000,-	282	180,-	379	300,-	527	900,-	604	120,-	686	180,-	818	1400,-
064	690,-	181	650,-	283	950,-	380	1700,-	528	100,-	605	120,-	687	320,-	821	900,-
065	450,-	185	140,-	288	210,-	382	1800,-	529	300,-	606	120,-	688	280,-	827	300,-
066	3700,-	186	2200,-	289	800,-	383	550,-	530	320,-	607	130,-	689	550,-	828	110,-
067	1800,-	188	2500,-	290	550,-	387	200,-	531	420,-	608	190,-	690	380,-	832	250,-
068	450,-	191	5000,-	291	100,-	388	750,-	532	700,-	609	120,-	691	120,-	835	6000,-
069	240,-	194	4050,-	292	110,-	390	550,-	534	420,-	610	120,-	693	110,-	836	260,-
072	650,-	196	600,-	293	260,-	393	900,-	535	80,-	611	120,-	694	130,-	837	650,-
074	140,-	199	11500,-	294	110,-	394	320,-	536	370,-	616	120,-	695	260,-	840	450,-
075	1000,-	200	8000,-	295	100,-	395	540,-	537	320,-	625	1900,-	696	1200,-	841	1700,-
076	130,-	201	500,-	296	130,-	396	550,-	538	300,-	628	450,-	697	100,-	842	4500,-
077	290,-	202	220,-	297	100,-	398	160,-	539	3200,-	629	600,-	698	160,-	843	320,-
078	350,-	203	110,-	298	220,-	400	120,-	540	400,-	630	650,-	699	550,-	844	650,-
079	290,-	204	900,-	304	950,-	401	400,-	541	850,-	632	110,-	700	550,-	845	250,-
082	1300,-	206	2300,-	305	600,-	402	130,-	542	1100,-	633	140,-	701	2400,-	846	450,-
087	1800,-	207	3600,-	306	900,-	408	140,-	543	200,-	634	550,-	702	3500,-	847	150,-
090	320,-	208	3600,-	308	2500,-	409	120,-	544	220,-	636	220,-	703	480,-	848	1100,-
093	2200,-	215	4000,-	309	350,-	410	140,-	545	500,-	637	270,-	704	2100,-	849	7900,-
096	2500,-	225	3900,-	310	600,-	411	900,-	546	370,-	638	250,-	708	290,-	850	550,-
098	250000,-	227	100,-	311	400,-	413	360,-	547	320,-	639	200,-	709	250,-	857	650,-
099	10700,-	228	160,-	312	2200,-	423	200,-	548	200,-	640	210,-	713	120,-	858	400,-
102	2300,-	229	1500,-	313	340,-	424	370,-	549	220,-	641	1400,-	716	1300,-	862	550,-
104	3200,-	233	1500,-	314	1200,-	426	350,-	550	190,-	642	300,-	717	380,-	864	650,-
105	1900,-	239	5500,-	316	4400,-	427	160,-	551	1400,-	643	320,-	718	3400,-	868	3500,-
106	2200,-	240	16500,-	317	1500,-	429	370,-	552	320,-	644	1900,-	719	370,-	869	1500,-
122	300,-	241	120,-	319	2600,-	430	650,-	553	100,-	645	130,-	720	80,-	870	1700,-
124	700,-	242	1300,-	321	700,-	432	250,-	554	250,-	646	200,-	722	2000,-		
128	440,-	243	1100,-	322	5600,-	433	250,-	555	150,-	647	170,-	724	1300,-		
131	200,-	244	2300,-	323	1500,-	434	250,-	556	1800,-	648	220,-	727	400,-		
132	250,-	246	1200,-	324	950,-	435	500,-	557	500,-	649	240,-	728	400,-		

JANUÁROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Zberateľské materiály a pomôcky ponúkané v tejto rubrike možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ alebo ich objednať písomne, e-mailom, prípadne aj telefonicky (► pozri informácie na 2.strane)

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ★★

Ascension 1956, Priehrada, 62 (1/2 d)	18,-
Argentína 2002 Morské cicavce (2 zn)	45,-
Belgicko 2004, Fauna PL (4)	110,-
Bielorusko 1992, Národné symboly, 4-5, 2,60 €	50,-
Bielorusko 1998, Spevavce, 262-266	55,-
Bielorusko 2004, Motýle (4) páska	105,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne, 560-67, 3,40 €	30,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne	
- olympijskí víťazi I, 585-92, 3,40 €	30,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne	
- olymp. víťazi II, 660-67, 3,40 €	30,-
Francúzsko 1947, Kostoly a katedrály, 773-77, 9 €	90,-
Forøyar 1994, Vynálezcovia EUROPA, 260-61, 3,50 €	70,-
Guernsey 1993, Súčasné umenie EUROPA, 608-11, 3,50 €	70,-

Holandsko 1942, Holandské légie, 402-03, 8,50 €	85,-
Chorvátsko 1995, Zbierka na Národné divadlo, 71-73, 1 €	20,-
Kazachstan 2001, Oslík Kulán WWF 345-348	69,-
Kuba 2001, Vtáky / výstava Hongkong (5+H)	98,-
Kuba 2001, Domáce zvieratá - pes a mačka (5)	65,-
Lýbia, Rôzne vojenské výjavy v 2 zn. prevedení	15,-
Maďarsko 1959, Dovolienka pri Balatone, 1609-17	35,-
Maďarsko 1961, Výzkum Venuše, 1758-61	45,-
Maďarsko 1963, ME v krasokorčuľovaní, BI 37	95,-
Maďarsko 1986, Výskum Halleyovej kométy, 3805-10	40,-
Maďarsko 1996, Fauna/Flóra „NATUREXPO 96“, 4399-4402, 1,20 €	15,-
Malta 1956, Pamätník víťazstva nad Turkami, 237 (1/4 d)	18,-
Montserrat 1953, Vládny dom, 130 (1c)	18,-
NDR 1971, Osobnosti (Becher, Mann, Kepler), 1644-49, 1,60 €	18,-
Papua&New Guinea 1957, Dvojloď ostrovanov (pretlačová), 26 (7 d)	30,-
Polsko 1991, Motýle (Aporia crataeci), BI 115.	
- holografický, 3,00 €	35,-
Polsko 2004, Fauna a flóra v okolí riek a rybníkov 4101-4104	90,-

Rumunsko 1963, Zelenina, 2131-36	55,-
Rumunsko 1963, Ovocie, 2176-83	75,-
Rumunsko 1969, Obrazy starých majstrov, 2796-01	45,-
Španielsko - Rio Muni 1961, Fauna (Loxodonta africana, Mandrillus sphynx), 18-20	20,-
Španielsko - Rio Muni 1961, Fauna (Heymoschus aquaticus, Manis gigantea)	20,-
Španielsko - Sahara 1964, Ryby (Zeus faber, Orcymopsis unicolor), 253-55	56,-
Španielsko - Sahara 1964, Motýle (Celerio lineata, Cossus pulcher), 256-58	76,-
Švajčiarsko 1966, Rôzna fauna, 845-49, 2,0 €	30,-
Ukrajina 1992, LOH Barcelona, 83-85, 2,00 €	30,-
Ukrajina 2004, Motýle (Apatura ilia Den.& Schiff., Smerinthus ocellatus (L.), Papilio machaon (L.), Endromis versicolora (L.) a Catocala fraxini (L.), BI (5)	99,-
Ukrajina 2004, Fauna, flóra - Národný park „Iboryb“ 559-561 BI39	65,-
Umm-Al-Quiwain, Kone, 496-501A, 4,50 €	80,-
Umm-Al-Quiwain 1972, Moderné letectvo (8)	80,-
Vietnam 1966, Reptílie, 432-37, 12 €	180,-
ZSSR 1962, Prvý skupinový let do vesmíru Vostok 3 a Vostok 4, 2634-36	35,-
ZSSR 1962, Prvý skupinový let do vesmíru Vostok 3 a Vostok 4, □, 2634-36	70,-
ZSSR 1963, Skupinový let do vesmíru Vostok 5 a Vostok 6, 2769-71	20,-
ZSSR 1963, Šport-Národné súťaže, 2773-77, □	35,-
ZSSR 1967, Maliari 19. a 20. stor. v Tretjakovskej galérii, 3445-53	45,-

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ☉

Afganistan 1999, Kaktusy (6+H)	30,-
Angola 1999, Korytnačky I, BI (3)	19,-
Angola 1999, Korytnačky II, BI (3)	19,-
Azerbajdžan 1995, Korytnačky (5 + H)	25,-
Benin 1995, Svet vtákov (6)	18,-
Benin 1996, Umenie st. majstrov na motív narodenia Krista (6 + H)	35,-
Benin 1999, Hady (6 + H)	30,-
Benin 2003, Fauna Ameriky BI (6) + H	38,-
Benin 2003, Prírodná rezervácia BI (2)	22,-
Benin 2003, Prírodná rezervácia BI (9)	35,-
Benin 2003, Vodné vtáctvo BI (3)	25,-
Bielorusko 2003, Had + korytnačka (sútláč 2 zn.)	19,-
Burkina Faso 1996, Mačkovité dravce (4)	15,-
Burundi 1975, Fauna Afriky (24, 6x 4-pásky)	60,-
Burundi 1975, Fauna Afriky (24, 6x 4-pásky), označenie Letecká pošta	70,-
Čad 1999, Kone, BI (9)	35,-
Guinea Bissau 1988, Rôzna fauna (7)	21,-
Guinea Bissau 2001, Dravé vtáky BI (6)	29,-
Guinea Bissau 2001, Včely, osy...BI (6)	29,-
Guineé 1995, LOH Atlanta 1996 (5+H)	25,-
Guineé 1999, Kone, BI (9)	35,-
Guyana 1993, Huby (5 + 5H)	65,-
Kambodža 1997, Slony (Elephas maximus hir sutus), WWF 4-páska	12,-
Kirgizstan 1995, Miestna fauna (7 + H)	33,-
Kongo 1999, Slony, BI (9)	35,-
Kongo 2002, Pravek BI I.	12,-
Kongo 2002, Pravek BI II.	12,-
Kongo 2002, Pravek BI III.	12,-
Kongo 2002, Pravek BI IV.	12,-
Kongo 2002, Pravek BI V.	12,-
Kongo 2002, Pravek BI VI.	12,-
Kongo 2002, Pravek BI VII.	12,-
Kongo 2002, Pravek BI VIII.	12,-
Kongo 2002, Pravek BI IX.	12,-
Kongo 2002, Pravek BI X.	12,-
Kongo 2002, Pravek BI XI.	12,-
Kongo 2002, Pravek BI XII.	12,-
Kongo 2002, Pravek BI XIII.	12,-
Kongo 2002, Pravek BI XIV.	12,-
Kongo 2002, Pravek BI XV.	12,-
Kongo 2002, Pravek BI XVI.	12,-
Kongo 2003, Papagáje BI (6) + H	38,-

Kórea 1976, Lokomotívy PL (7 + K)	20,-
Kórea 1982, 100+Narodenie Picassa (6+H)	28,-
Kórea 1987, Požiarnické autá (4)	12,-
Kórea 1991, Panda (6+H)	30,-
Kórea 1991, Huby (5)	15,-
Kórea 1991, Huby, PL (2x 5)	25,-
Kórea 1991, Vodné vtáky - brodivé PL (6)	18,-
Kuba 1993, Motýle (6)	18,-
Kuba 1995, Vtáctvo na ostr. „Cayo Coco“ (6)	18,-
Kuba 2002, Vodné vtáctvo (5 + H)	27,-
Kuba 2002, Huby (5)	12,-
Laos 1988, Pravek (5)	16,-
Laos 1994, WWF Medved (Ursus malayanus) (4)	12,-
Laos 1996, LOH Atlanta 1996 (5+H)	25,-
Laos 1995, Pravek (5)	18,-
Madagaskar 1994, Rôzna fauna (7 + H)	33,-
Mauretánia 2003, Ochrana prírody BI (3)	25,-
Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie BI (2)	22,-

Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie I BI (9)	35,-
Niger 1979, ZOH Lake Placid 1980 (5 + H)	22,-
Niger 1999, Krokodýle I, BI (3)	19,-
Niger 1999, Krokodýle II, BI (3)	19,-
Niger 1999, Mačkovité dravce, BI (9)	35,-
Paraguay 1987, Výsledky zápasov na MS vo futbale Mexiko 86 (5)	15,-
Rwanda 2003, Hady BI (6) + H	38,-
R.de Côte Divoire 2003, Mačkovité dravce PL (8)	35,-
R.de Côte Divoire 2003, Pravek PL (3)	25,-
R.de Côte Divoire 2003, Ochr.prírody BI (3)	25,-
R.de Côte Divoire 2003, Národ.parky BI (2)	22,-
R. Haute Volta, Hist. lokomotívy (4)	12,-
Saharai 1997, Kone (6 + H)	30,-
Somalská rep. 1997, Pravek (6 + H)	30,-
S.Tomé e Príncipe 1995, Mačky (8 + 2H)	44,-
S.Tomé e Príncipe 1995, Psy BI (9) + 4H	65,-
Tanzánia 1999, Kone I, BI (3)	19,-
Tanzánia 1999, Kone II, BI (3)	19,-

JANUÁROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Tanzánia 1999, Medvede, BI (9)	35,-
Um al Quiwain 1971, Morská fauna a flóra (8)	25,-
Vietnam 1988, Vtáky (8)	24,-
Vietnam 1988, Flóra (8)	24,-
Vietnam 1989, Psy (6)	18,-
ZSSR 1967, Veľké rybárske lode (5)	15,-

Zásobníky na známky, hawidky

Zásobník Lindner, A 4, čierne listy,	
16-listový	490,-
- „ - 30-listový	870,-

Zásobník s logom Slovenskej pošty,	
formát A 4, biele listy, 8-listový	190,-

Hawidky čierne, šírka 28, 31, 35, 39,	
43, 48, 59, 60, 75 a 90 mm	- balíček 60,-

Hawidky čierne na PL:	
ležaté, veľkosť 175x120mm	- ks 15,-
stojaté, veľkosť 115x 175mm	- ks 15,-

Hawidky biele, šírka 32, 50, 60 mm	- balíček 60,-
---	----------------

Hawidky biele na PL:	
ležaté, veľkosť 175x120mm	- ks 15,-
stojaté, veľkosť 120x175mm	- ks 15,-

Zásobníky na mince

Zásobník 10-listový, možnosť doplnenia	
listov (3 alebo 4 otvory)	365,-

Náhradné listy	
12-okienkové 55x53 mm	- 1 list 30,-
20-okienkové 41x42 mm	- 1 list 33,-
30-okienkové 31x35 mm	- 1 list 35,-

Kuşobná UV - lampa SIGMA

Stolné prevedenie so zapojením na sieť 220 V	
- rozozná, ktoré známky sú tlačené na	
luminiscenčnom a ktoré na bežnom papieri,	
odhalí falošné bankovky	570,-
UV – lampa na batérie, ručná	520,-

Katalógy nové

Špecializované netto katalógy ZBERATEĽ – SLOVENSKO

(známky, celiny, FDC, COB, CDV, NL, ZZ, CSO, CM, PT):	
Roky 1993-1994	58,-
Roky 1995-1996	68,-
Roky 1997-1998	58,-
Rok 1999	29,-
Roky 2000-2001	58,-
Rok 2002	44,-
Rok 2003	58,-

Pri kúpe všetkých 7 ks katalógov len za 330,-

Novotný: Mince Jozefa I. 1705-1711 a Františka II.-	
Rákocziho 1703-1711	195,-
Novotný: Mince Karla VI. 1711-1740, I.vydanie	265,-
Novotný: MINCE MÁRIE TERÉZIE 1740-1780	
(II.doplnené vydanie 2001)	235,-
Novotný: Mince Františka Lotrinského (1745-67),	
(1766-80)	250,-
Novotný: Mince Jozefa II 1765-1790 a	
Leopolda II 1790-1792	240,-
Novotný: Mince Františka I. 1792-1835	185,-
Novotný: Mince a korunovačné medaily	
Ferdinanda V. (1835-1848)	135,-
Novotný: Mince Františka Jozefa I.(1848-1916	235,-
Novotný-Moulis: Papierové	
platidlá ČSR, ČR a SR 1918-1998, farebný	297,-
Novotný-Moulis: Papierové platidlá ČSR, ČR	
a SR 1918-1998, farebný, vydanie 2004	330,-
Novotný-Moulis: Mince ČSR 1918-1992, ČR	
a SR 1993-2004	295,-

Katalógy použité

Katalógy MICHEL:	
Celiny Európa - Ost 1994 / 95	360,-
Celiny Európa - West 1996 / 97	470,-
Rakúsko, špecial. NETTO katalóg 2000 / 01	150,-

JANUÁROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Albumové listy Zberateľ SLOVENSKO

	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1993	19,-	75,-	32,-	120,-
Ročník 1994	19,-	75,-	48,-	185,-
Ročník 1995	22,-	75,-	48,-	175,-
Ročník 1996	22,-	75,-	54,-	195,-
Ročník 1997	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1998	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1999	21,-	75,-	59,-	245,-
Ročník 2000	17,-	65,-	48,-	185,-
Ročník 2001	32,-	95,-	48,-	215,-
Ročník 2002	22,-	75,-	75,-	285,-
Ročník 2003	28,-	85,-	80,-	305,-
Ročník 2004	17,-	65,-	53,-	220,-

Súbory jednotlivých ročníkov tvoria albumové listy:

I.časť I základné známky a hárčeky,

II.časť I PL, varianty kupónov a známky z hárčkov

Pri objednávaní prosíme vždy uviesť požadovaný ročník, jeho časť (I. alebo II.) a formát (Pofis alebo A 4) !

V prípade záujmu o všetky listy, treba objednať obidve časti súboru (I.+ II.) pretože II. časť listy z prvej časti neobsahuje !

Listy ponúkame vo vyhotovení bez zasklenia (BZ) a zasklené (Z).

Formáty listov: Pofis a A 4.

Ceny oboch formátov sú rovnaké!

Albumové listy ČESKÁ REPUBLIKA

	BZ	Z
Ročník 1998	155,-	485,-
Ročník 1999	185,-	490,-
Ročník 2000	190,-	495,-
Ročník 2001	195,-	525,-
Ročník 2002	185,-	515,-
Ročník 2003	220,-	740,-
Ročník 2004	180,-	550,-

Formáty albumových listov ČR:

Ročník 1999 **len formát Pofis**, ročníky 2000 - 2002 **formát Pofis aj A 4** (cena rovnaká).

Ponúkame albumové listy formátu Pofis aj formátu A 4:

- s nápisom SLOVENSKO á 5,-
- bez nápisu á 4,-
- so štvorčekovou podtláčou (len formát Pofis) á 4,-

Obaly na albumové listy

Formát A 4 (tzv. Euroobal) - 10 ks 15,-

Filatelistické nálepky

Nálepky firmy LINDNER (1000 ks) - balíček á 64,-

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO

Formát Pofis aj A4 - cena rovnaká !	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1990	34,-	115,-	48,-	195,-
Ročník 1991	24,-	85,-	68,-	265,-
Ročník 1992	24,-	85,-	52,-	210,-

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO

Formát len A4	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1987	38,-	125,-	90,-	325,-
Ročník 1988	65,-	215,-	80,-	295,-
Ročník 1989	42,-	135,-	46,-	165,-

Pinzety a lupy

- Pinzeta Prinz-Solingen (špicatá, lopatkovitá alebo okrúhla) 85,-
- Pinzeta Lindner (špicatá lopatkovitá alebo okrúhla) 85,-
- Pinzeta Lindner, lopatkovitá zahnutá 155,-
- Pinzeta lopatkovitá alebo špicatá, ale dlhá 150 mm 260,-
- Lupa Ø 60 mm, zväčšuje 2x + šošovka 5x 95,-
- Lupa Ø 20 mm v kovovom puzdre, zasúvacia, zväčšuje 10x 395,-

mini Bazár

Dobré za dobré ceny • Príležitostná ponuka zberateľského materiálu a pomôcok • Objednávky vybavíme v došlom poradí za dodacích podmienok firmy ZBERATEĽ - pozri na 2. strane

- 049 • Zásobník A4 Pofis, 12-listový, čierne listy, tvrdý obal, zachovalý → 320,-
- 050 • Zásobník A4 Pofis, 8-listový, čierne listy, tvrdý obal, zachovalý → 260,-
- 052 • Zásobník formátu A 4, 4-listový, čierne listy, tvrdý obal s logom Svetovej výstavy poštových známok PRAGA 88, zachovalý → 90,-
- 053 • Pigeongram CHP 1 „Kalokagatia“: 1 x nepoužitý, 1x s pečiatkou prvého dňa vydania → dvojica 70,-

JANUÁROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

100th Anniversary of the Birth of
1881-1973 **PICASSO**

DPR KOREA

Ukážky
z dnešnej
ponuky
námetových
emisí (str.42-43)

JANUÁROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky z dnešnej ponuky námetových emisií ★ (str.41)

